

**130 mladih "Slomejcev"
iz Avstrije in Italije v Evropskem parlamentu**

Foto Klemen Z.

KULTURNI DOM V TRSTU Osrednja Prešernova proslava ob dnevu slovenske kulture

Marko Sosič: "Vrniti se moramo v mesto in verjeti vanj!"

Slovenska narodna skupnost v Italiji je tudi letos našla skupni imenovalec v kulturnem prazniku, obhajanje katerega je letos bilo na osrednji Prešernovi proslavi v Kulturnem domu v Trstu v nedeljo, 9. februarja. Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza sta režijo kulturnega sporeda zaupala Zvezi slovenskih kulturnih društev. Ustanova je tako postavitev speljala po že začrtanih smernicah septembrskega Slofesta, v sklopu katerega je 'v živo' popeljala tedanje občinstvo na sprehod po sledih slovenske prisotnosti v Trstu. Da bi zato tudi občinstvo Kulturnega doma bilo deležno podobnega sprehoda, je poskrbela še video-fotografska kulisla, ki je zaokrožila dovršen izbor besedil in glasbenih odlomkov. ZSKD je v sodelovanju z Glasbeno matico, Slovensko prosveto in Slovenskim stalnim gledališčem tako ponudila predstavo, ki je množičnemu občinstvu, med katerim so sedeli tudi ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel, nova generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Milan Jesih, predstavniki slovenskih ustanov, kulturniki in prijatelji slovenske kulture, ki je kronološko zabeležila nekatere mejnike slovenske prisotnosti v zalivskem mestu. Spored se je začel pri Sv. Justu, ki je sredi 15. stoletja sprejel škofa Eneja Silvija Pic-

Foto IG

colominija. Literarno besedilo, ki je prisotne uvelo v tedanje obdobje in razkrilo lik cerkvenega dostojanstvenika, sta Martin Lissiaich in Ksenja Majovski - ki sta poskrbela za izbor vseh odlomkov predstave - izvzela iz Rebulovega romana Zeleno izgnanstvo. Druga postaja je bila posvečena Trgu

Hortis in Primožu Trubarju, ki je med tržaškim bivanjem živel v enem izmed tamkajšnjih samostanov. Besedilo so prireditelji črpali iz dela Mimi Malenšek Plamenica: roman o Primožu Trubarju. Tretja postaja je bila posvečena slovenskim plemiškim pismom s konca 17. stoletja družin Marrenzi - Coraduzzi: besedila je uredil in za tisk pripravil Pavle Merku', letošnji prejemnik osrednje Prešernove nagrade. Naslednji skok je občinstvo že ponese v 20., Pahorjevo stoletje: del svojega veka je pisatelj strnil v roman Parnik trobi nji. Korak stran od Pahorjevega Rusega mosta in že se je publika znašla v ul. Cassa di Risparmio, kjer je še danes obstoječi lokal bil vezan na usodo družine To-

mažič: tragično usodo njenih članov je tržaški pisatelj Fulvio Tomizza opisal v romanu Mladoporočenca iz ulice Rossetti. Sklepni del umetniškega programa so prireditelji in režiser celotnega gledališkega načrta Danijel Malalan postavili na pomol Audace, nekoč San Carlo: na najpogostejši lokaciji slovenske tržaške književnosti so se idealno spajali verzi Dragotina Ketteja in Srečka Kosovela ter sodobnikov Marija Čuka, Marka Kravosa, Miroslava Košute in pisatelja Marka Sosiča. Predstavo z naslovom ARTSprehod - z besedo in glasbo po sledih Slovencev v Trstu so po večini oblikovali snovalci izhodiščnega dogodka na Slofestu: pri ZSKD so se hoteli tedanjim akterjem odolžiti tako, da so jim ponudili priložnost nastopa v Kulturnem domu, saj so septembra ponudili svoj doprinos brezplačno. Nedeljski dogodek se je občinstvu kazal v dokaj tradicionalni, sicer suvereno izvedeni postavitvi. K vsebinski dovršenosti posameznih postaj so prispevali tudi pevski in glasbeni elementi, ki so bili postavljeni v prostor in čas dogajanja. Začetno postajo je tako spremljala skladba Jacobusa Gallusa, ki sta jo v skupni interpretaciji ponudila pevska sestava MePZ Jacobus Gallus in MePZ Lojze Bratuž. Zborovodja goriškega zbora Bogdan Kralj je vodil ta uvodni nastop; Marko Sancin pa je vodil pevce v interpretaciji znamenite Merkujeve priredbe Jnjen čeuva jti gna', kar je bila najbrž najboljša

možna izbira... Posamezne točke so sestavljali tudi glasbeni in igrani trenutki, ki so jih prireditelji zaupali mladim. Naj naštejemo najprej igralce: Valentina Oblak, Elena Husu, Maruška Guštin, Patrizia Jurinčič, Tamara Pertot, Helena Pertot, Jernej Bufon in Ilija Ota. Glasbeniki pa so bili učenci Glasbene matice: Janoš Jurinčič, Vanja Zuliani, Tjaš Leghisa, Gabriel Legiša, Claudia Sedmach, Simon Kravos, Štefanja Suc, Vida Gallo in Ivana Kreševič. Slovenski programi deželnega sedeža RAI FJK so bili medijski pokrovitelj projekta, video posnetke sta pripravila Jan Leopoli in Mairim Cheber, ki je po sklenitvi umetniškega programa vodila drugi del Prešernove proslave. Napovedovalka je povabila k mikrofonu slavnostnega govornika, pisatelja in režiserja Marka Sosiča. Izhajajoč iz naše kulturne zavesti, je po mnenju govornika treba razmišljati širše o pojmu kulture in kaj le-ta pomeni za človeka tega časa, ki ni samo pripadnik te ali one jezikovne skupnosti, "ampak je prebivalec tega sveta, ki se mu morda ravno zaradi drastičnega znižanja kulturnih in etičnih meril ne pišejo najlepši časi in se bo zanje moral še kako boriti".

/str. 9
IG

Kdor hitro pomaga...

Zbiranje pomoči za prizadete ob ledeni ujmi

Slovenska karitas zbira prispevke za pomoč gospodinjstvom, ki so utrpela škodo zaradi ledene ujme in potrebujejo podporo. Svoj dar lahko podjetja in posamezniki prispevajo na: Slovenska karitas / Kristanova ulica 1 / 1000 Ljubljana / TRR: SI56 02140-0015556761, Namen: LEDENA UJMA, Sklic: 00 6238, Koda namena: CHAR, BIC banke: LJBASIX2X. Za informacije - tel. št.: +386 1 300 59 60, gsm: +386 31 228 726, e-mail: mojca.kepic@karitas.si, www.karitas.si

Ob letošnji Prešernovi nagradi

Prispevek Primorske

Ob novem volilnem zakonu v Italiji / Opozorilo SSK

Bo slovenska skupnost še zastopana v parlamentu?

Poslanska zbornica bo v prihodnjih dneh nadaljevala obravnavo reforme volilnega zakona, ki bo najbrž v kratkem tudi sprejeta. Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, je skupnemu predstavništvu in italijanskim političnim silam predložila popravke, na podlagi katerih bi v nov volilni zakon vgradili določbe o olajšani izvolitvi Slovencev v rimski parlament. Logika števil in racionalna analiza demografske slike slovenske prisotnosti v Furlaniji Juljski krajini potrjuje dejstvo, da edine predlogi SSK omogočajo, da lahko Slovenci samostojno odločimo, kdo nas bo zastopal v Rimu. Žal se skupno predstavništvo ni bilo sposobno zediniti okrog enega predloga. Popravki, ki jih je vložila poslanka Demokratske stranke Tamara Blažina, so povsem nerealni, zato so za našo narodno skupnost povsem nesprejemljivi, saj predvidevajo vstopne pragove (10 % na deželni ravni oz. v 32 občinah, kjer se izvaja zaščitni zakon –

vključno s centri Trsta in Gorice!), ki so za Slovence v Italiji dejansko nedosegljivi. Tako visoki vstopni pragovi, kot jih predlaga PD, predstavljajo zato tudi grobo kršitev določila zaščitnega zakona, ki pa jasno govori o potrebi, da se slovenski narodni skupnosti dejansko omogoči izvolitev v obeh vejah rimskega parlamenta. Slovenska skupnost se zahvaljuje vladi Republike Slovenije in njeni diplomaciji, ki je italijansko vlado jasno opozorila na zapisano obvezo v zaščitnem zakonu, in upa, da bo napovedano torkovo srečanje ministrice Komelove s podministrom na notranjem ministrstvu Bubbicom imelo ustrezen učinek. Prav tako se slovenska stranka zahvaljuje parlamentarni ekipi Južnotirolske ljudske stranke SVP, ki je edina omogočila, da so bili predlogi SSK sploh vloženi v obravnavo v poslanski zbornici. Pomembna je tudi podpora, ki ga je SSO vedno izkazoval predlogom zbirne stranke Slovencev v FJK.

V oči pa bode dejstvo, da kljub visoko donečim besedam na sejah skupnega predstavništva se je sedaj izkazalo, da osebe, ki se udeležujejo njegovih sestankov, sploh nimajo pooblastil strank, ki jih tam zastopajo, saj se le-te odločajo povsem mimo njihovih stališč. Časa je malo in možnosti za uspeh je zato iz dneva v dan manj! Zato Slovenska skupnost ponovno poziva vse politične sile in v prvi vrsti Demokratsko stranko, na katero jo veže pomemben politični sporazum o sodelovanju, k spoštovanju določil zaščitnega zakona. SSK je k razpravi prispevala več stvarnih predlogov in je še vedno pripravljena na iskanje potrebnega kompromisa. Brez tega bodo v Rimu ponovno imeli lahek izgovor, češ da se 'manjšina' ni zednila. Ponovno tvegamo torej, da nas pripeljejo žeje čez vodo. Slovenska skupnost še vedno sedi za pogajalsko mizo, pri kateri pa pogreša nujno potrebne sogovornike.

Veliko Slovencev spremlja kulturni program ob podelitvi Prešernovih nagrad. Letošnje leto (2014) je bilo za Primorce sila zanimivo. Na tej predstavi so se znašli kar trije "možje naše gore list". Prvi in najbolj pomemben je Tržačan prof. Pavle Merku'. Tudi njegove besede ob podelitvi nam bodo ostale v spominu. Drugi je zgodovinar in novinar prof. Jože Možina, ki se še vedno ima za Vipavca, čeprav živi v Ljubljani. Čeprav je izjavil: "Dejansko nagrada dopolnjuje smisel tistega, kar pomenim"! je dokumentarni film o slovenskem misijonarju na Madagaskarju Pedru Opeki z naslovom *Pedro*

dal svojstveni umetniški prispevek. Prav zato se zaustavim ob nagrajenem "Slovenskem tolkalnem projektu" ali na kratko SToP. Skupina deluje od leta 1999. Njeni člani so profesionalci, ki živijo od glasbe in so v službah na glasbenih šolah, člani orkestrrov, nekateri pa kar oboje. Srečali so se v Grožnjanu v Istri leta 1999 in ostajajo po 15 letih v isti zasedbi. Skupina goji ritem, to

predstaviti. Kot drugo skladbo v drugem delu slovesne akademije pri podelitvi Prešernovih nagrad so izvedli skladbo: Oj ta soldaški boben, ki jo je napisal naš goriški skladatelj Patrick Quaggiato, ki je bil tako tretji Primorec na tem večeru. Skladbo *Oj, ta soldaški boben* za 6 tolkalcev in simfonični orkester je skladatelj Quaggiato končal 15.

februarja 2013. Nastala je po naročilu SToP in Orkestra Slovenske filharmonije za pripravo Simfoničnih matinej Glasbene mladine Slovenije. To je bil sklop komentiranih koncertov z naslovom "Tolkala v orkestru: kaj bi orkester brez tolkal"? Skladba traja 4 minute in ima v sredini tolkalno "kadenco" oziroma del, kjer se tolkalci tehnično-

spretnostno, pa tudi osebno izkažejo. Skladba *Oj, ta soldaški boben*, ki smo jo slišali kot drugo skladbo pri podelitvi letošnjih (2014) Prešernovih nagrad, je napisana za 8 tolkalcev (prejšnja je bila za 6) in Simfonični orkester. Skladatelj jo je končal 7. februarja 2014. Krstno izvedbo je doživela na letošnji Prešernovi proslavi v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani in je nastala prav za to priložnost. Izvedla so jo skupina glasbenikov SToP - letošnjih nagrajencev Prešernovega sklada in Simfonični RTV Slovenija. Tako je ta skladba nadgradnja leto starejše Patrickove skladbe. Vsekakor je to lepo priznanje mlademu glasbeniku, zato mu tudi čestitamo!

je, kar poslušalci najprej začutimo. Ritem ne začutimo samo na glasbenem, pač pa tudi na življenjskem področju. V zgodovini glasbe spadajo tolkala med najstarejše instrumente. Kot v prazgodovini, enako sedaj, kar primemo v roko, je lahko tudi tolkalno. Skupina SToP uporablja klasična, vendar kakovostno izredno dobra tolkala, poslušalce in gledalce pa presenetijo tudi s predmeti, ki so jih nabrali v domači kuhinji, na podstrešjih, po kmečkih lopah in celo včasih zaigrajo kar z lastnim telesom... Znano pa biti sila iznajdljivi. Naj omenim, da so v okviru evropske prestolnice kulture pripravili spektakelno izvedbo Carmina Burana na velenjskem trgu in v predstavo malo bolj v ozadju, ni bil nagrajenec, je pa ozaslavl

Ambrož Kodolja

Ob izvolitvi novega upravnega sveta SSG SSO kritičen o dogajanju

Slovensko stalno gledališče Trst je poslalo tole sporočilo za javnost: Skupščina SSG, katere ustanovni člani so Avtonomna dežela Furlanija Juljska krajina, Pokrajina Trst, Občina Trst, Društvo Slovensko gledališče, Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza, je na seji v torek, 4. februarja 2014, ob izteku mandata prejšnjega Upravnega sveta, imenovala člane novega Upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča. Izvoljeni člani so: Alessandro Malcangi, podpredsednik US SSG (Avtonomna Dežela FJK) Marta Verginella (Pokrajina Trst) Paolo Marchesi (Občina Trst) Adriano Sossi (Društvo Slovensko gledališče) Maja Lapornik (SSO) Breda Pahor, predsednica US SSG (SKGZ) Predsednik Upravnega sveta SSG bo za triletni mandat Breda Pahor.

SSO obžaluje dogajanje v SSG Predsednik SSO Drago Štoka obžaluje, da so se tako razvili dogodki ob novem imenovanju upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča in da ni bila še za en mandat potrjena dosedanja predsednica Maja Lapornik. Novo je tudi dejstvo, da so se trije predstavniki javnih ustanov v upravnem odboru SSG tokrat opredelili, čeprav je bila dogovorjena praksa o dogovorjeni enotni kandidaturi. Predsednik SSO Drago Štoka bo o tem poročal na izvršnem odboru, nato bo SSO preveril možnost posega pri pristojnih organih zaradi nespoštovanja določil 19. člena.

Statut SSG je treba spoštovati SSO obžaluje dogajanje z dne 4. februarja 2014 na Skupščini SSG, kjer je prišlo do grobega kršenja in nespoštovanja statuta SSG. 19. člen statuta predvideva, da imenujejo dve krovni organizaciji in Društvo Slovensko gledališče ene-

ga kandidata za predsednika SSG, ki ga potem Skupščina tudi sprejme. Ker med krovni organizacijama ni prišlo do enotnega predloga, je na predlog predstavnice Pokrajine Trst prišlo do volitev za predsednika SSG, kar predstavlja kršenje 19. člena statuta. SSO se zavzema za spoštovanje pravnega reda in ima izvolitev predsednika SSG za nezakonito. Hkrati se sprašuje, kateri organi Društva Slovensko gledališče so izvolili svojega predstavnika v Skupščini in ga določili tudi za odbor SSG, ko Društvo že leta nima občnega zbora in torej deluje izven pravil pravne države. SSO bo na pristojne organe naslovil ustrezne pritožbe in ima izvolitev na Skupščini SSG za ničeno. To je nevaren precedens, ki bi znal v prihodnje po Slovincem nenakonjenih opcijah pripeljati vodstvo SSG v kaj čudne narodnostne in politične vode. SSO apelira zato na vodstvo SKGZ, da se zaveda te nevarnosti, ki preti ne samo SSG, ampak celotni slovenski narodni skupnosti in se vrne na pot pravnega reda in spoštovanja norm obstoječega statuta SSG.

Podpredsednik dežele FJK Igor Gabrovec v Ljubljani

Solidarnost s prizadetimi Slovenci

Podpredsednik deželnega sveta FJK Igor Gabrovec se je prejšnji teden v Ljubljani, na sedežu Uprave RS za zaščito in reševanje, sestal s poveljnikom Civilne zaščite RS Srečkom Šestanom in direktorjem iste službe Darkom Butom. Gabrovec je s svojim obiskom želel izraziti solidarnost Dežele FJK slovenski državi in prizadetu prebivalstvu, ki se že skoraj teden dni spopada s posledicami nad vse hude vremenske ujme. Podpredsednik Gabrovec je sogovornikom pojasnil, da se tudi FJK sooča z izrednimi težavami zaradi obilice snega in ledu v go-

ratih predelih, s poplavami pa v nižinah, kar ji je dejansko onemogočilo vsako obliko pomoči prizadetim območjem čez mejo. Slovenija je za pomoč iz tujine zaprosila preko evropske pristojne službe in takoj so se odzvale številne države, začevši z bližnjo Avstrijo, ki je prispevala večje število velikih agregatov, strokovno osebje in skupine prostovoljcev. Poveljnik CZ RS Šestan je nadvse pohvalno ocenil pobudo zamejske stanovske organizacije kmetovalcev Kmečke zveze, ki s široko akcijo med zasebniki zbira manjše agregate, ki naj služijo za osnovno električno oskrbo zlasti

odročnih kmetij. Teh je veliko in izredno stanje bo predvidoma trajalo še kar nekaj dni. Šestan se je Gabrovcu zahvalil za obisk in izraženo solidarnost ter sprejel Gabrovčev predlog, da se tudi na relaciji FJK - Slovenija še razvijejo neposredni kanali za hitro intervencijo v sličnih emergentnih situacijah. "Državi Slovenija in Italija imata v tem smislu že utečene bilateralne dogovore, od katerih pa velja še posebej utrditi vezi med neposrednimi sosedi, ki lahko prvi priklopijo na pomoč," je še poudaril podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec.

Povejmo na glas

Naravne nesreče nas lahko zblížajo

Naravne nesreče, kot so v zadnjem času doletele Italijo, našo Slovenijo in še koga, so nekaj strašnega in nedopovedljivega. Poplave, zemeljski usadi in plazovi, žled, visoko plimovanje morja, vse to nas upravičeno navdaja s tesnobo in s sočutno mislijo na ljudi, ki so bili in so prizadeti neposredno. In tu se zgodi nekaj, kar vzbudi v nas navdušenje in vzhičenje, namreč ugotovitev, kako se ob takšnih katastrofah sproži solidarnost, in to do čudovitih razsežnosti. Vzemimo za primer Slovenijo, kjer je bilo do sedaj med drugimi na delu 22 tisoč (!) prostovoljnih gasilcev, ki pomagajo prizadetim, odrezanim od sveta, in so brez električne energije. Enkratno dejavna je tudi solidarnost med eno in drugo domačijo, med enim in drugim sosedom, skratka prišlo je do iskrenega zblížanja med vsemi, kar se sicer in žal dogaja zelo pogosto. Resnično zblížanje med ljudmi je slej ko prej vrednota, ki ji težko najdemo enako pomembno. Na tem mestu pa je nujno pojasniti bistveno stvar: če nesreče lahko zblížajo ljudi in torej omogočijo veliko vrednoto, to nikakor ne pomeni, da so koristne in dobre. Vsakršna nesreča, pa najsi bo kolektivna ali v običajnih pogojih osebna, je slaba in rušilna, saj sploh ni rečeno, da nas vodi v solidarnost, pogosto ruši naprej in rojeva zagrenjenost, občutek nesmisla in s tem celo mržnjo do vseh in do vseh stvari. Vsaj v slovenskem primeru pa je zmogala solidarnost, na kar smo lahko upravičeno ponosni, istočasno pa si ne moremo

kaj, da se ne bi spomnili, kako ostrin in nepomirljivi so uradni notranji odnosi, v prvi vrsti na političnem prizorišču. Na eni strani solidarnost ljudi, na drugi nenehen boj in spopadanje, ki mu ni videti konca in je solidarnosti popolnoma nasproten. Prepričani smo, da je navedeno spopadanje za Slovenijo že rušilno, saj spodkopava njeno moč prav v trenutku, ko se iz krize zmagovito izvijajo veliki kapitali. Ti bodo zanesljivo in neumisljeno spodjedali vse tiste državne prostore, v katerih je spopadanje močnejše od misli in dejanj za skupno dobro. Spodjedali do kakšne mere? Do vse večje šibkosti, se pravi do ubožanja. Kaj potemtakem med Slovinci zares vse bolj prevladuje boj ene življenjske in politične izkušnje proti drugi in ni več daleč trenutek, ko bomo že lahko govorili o vsesplošni uveljavitvi boja človeka z drugim človekom, kar je najslabša možnost naše prihodnosti? Kaj res dopuščamo, da nam vlada nepomirjena preteklost, ki duši sedanost, da za prihodnja snovanja ni ne časa in ne volje? Ali pa se je vsa naša nepomirjenost pomaknila v politični prostor, ki to nepomirjenost nenehno vzdržuje in celo stopnjuje? Težko je najti odgovor na vsa ta vprašanja ali celo nemogoče. Prav nič težko pa ni ugotoviti, da je enkratna solidarnost ob sedanji naravni nesreči dokaz in tudi smerokaz, da premoremo v sebi res izjemno povezovalno in graditeljsko moč in da torej rušilno spopadanje ni edina možnost, ki nam je na razpolago.

Janez Povše

POGOVOR Pavle Merku', letošnji Prešernov nagrajenec

Odnos z zemljo je čudovito zdravilo za umetnike

Pavle Merku' bi si nedvomno prisluzil naziv intelektualnega pustolovca, čigar življenjski razpon se je razpredal po glasbenih in jezikoslovnih tratah: pogosto je v tem popotovanju odkril marsikateri biser, včasih pa je nalezel tudi na številne pasti, ki mu jih je še prej kot spolzko jezikoslovno močvirje ali pa čaroben glasbeni svet podtaknila človeška roka, ali boljše "zavist".

Na katerem področju pa?
"Nedvomno na glasbenem, saj glasba zanima ljudi veliko bolj kot jezikoslovje". Dejstvo je, da se je prof. Merku' vedno dobro razumel z italijanskimi glasbenimi kolegi. "V Rimu so mi bili vedno naklonjeni. Veliko so mi pomagali zlasti na področju zborovstva. Vedeti morate, da ima zborovstvo v Italiji kratko, petdesetletno zgodovino. Zborovska kultura se je razvijala v popolnejši meri pri drugih narodih. Dve majhni državi, v katerih zborovstvo sega tudi do petglasnega izvajanja ljudske literature,

Vsekakor se počutim kmeta, zemljana, rad imam zemljo in hribe: najlepše se počutim na legi, ki presega dva tisoč metrov

sta Estonija in Slovenija. Ti dve državi prednjačita v svetovnem merilu. V Rim so me večkrat povabili, da bi jim pomagal na zborovskem področju. Ko so izdali mojo zbirko slovenskih otroških ljudskih pesmi brez prevoda, sem jih vprašal, zakaj to sploh delajo. Predsednik zborovskih sestavov iz Lazia mi je odvrnil, da zato, ker se zavedajo, da so v Italiji najboljši skladatelji in poznavalci zborov Furlani in Slovenci. Zaradi te naklonjenosti se z italijanskimi kolegi nisem nikoli kregal, medtem ko sem bil s prijatelji 'na naši strani' v Trstu in Ljubljani večkrat sprt in nabral sem si kar nekaj sovražnikov".

Najbrž sega ta včasih težavni odnos s kulturnim milijem naše matične domovine tudi v povojni čas, ko je moral univerzitetni student Pavle Merku' imeti vizo vsakokrat, ko je iz Trsta odhajal v Ljubljano. "Ker se nisem hotel včlaniti v komunistično mladino, so mi oblasti ovirale študijsko pot. Na srečo sem poznal nekoga, ki mi je pomagal. V Sloveniji imam veliko prijateljev, toda posledice takratne odločitve, da se ne vključim v komunistično mladino, se še danes poznajo v odnosu, ki ga nekateri vrstniki v Ljubljani imajo do mene".

S profesorjem Merkujem smo se srečali na njegovem tržaškem domu in v pogovoru z njim izvedeli marsikaj, med drugim tudi to, da je bil svojčas strasten gorski plezalec. To dejavnost je ženi skrival zato, "da

ne bi bila v skrbeh zame: na Monte Rosa sem celo dvakrat tvegal življenje". Zaupana nam je bila še ena zanimivost, ki prav tako sega v njegova univerzitetna leta, ko je moral diplomirati tudi v Italiji zaradi težav pri nostrifikaciji jugoslovanske diplome. "Spominjam se osrednjega izpita iz italijanske književnosti na univerzi La Sapienza. Predstojnik katedre je bil takrat slavni Natalino Sapegno. Izpit sem sicer opravil z dvema njegovima asistentoma, saj je Sapegno letno opravljal šest tisoč izpitolov. Za temo svojega kolokvija sem izbral pisatelja Vergo, kar sta asistenta, sicer moja vrstnika, začudeno sprejela, saj sem bil prvi po toliko letih, ki sem se odločil za tega predstavnika verizma. Že nekaj let sem poučeval na klasični gimnaziji v Trstu, kar mi je dalo priložnost, da sem ugotovil, kako je slovenski pisatelj iz druge polovice 19. stoletja popolnoma plagiral Vergo. Zato sem prebral celoten opus sicilskega pisatelja in imel potrditev, da je Ivan Tavčar preprosto prepisoval njegove zgodbe".

Izvedeli smo še, da ima letošnji Prešernov nagrajenec med vsemi italijanskimi pisatelji najraje sicilske pisatelje: poleg že omenjenega Vergo še Pirandella in Sascio. "Zelo rad imam tudi Siloneja, ki je po rodu iz Abruzzov". O slovenski literaturi Merku' meni, da ima ključno vlogo pesništvo: "Prešeren in Kosovel sta pesnika, kot jih malokateri narod premore". Izredno je zaljubljen tudi v rusko poezijo, ki prednjači pred vso evropsko: od Puškina do Lermontova vse

V Italiji so najboljši skladatelji in poznavalci zborov Furlani in Slovenci

do modernih in sodobnih avtorjev. "Skladatelji itak raje uglašbimo poezijo kot prozo. Poezija namreč računa na muzikalnost svojega vpliva na ljudi". Prejšnji teden so se v njegovi dnevni sobi intervjujati z različnimi slovenskimi in italijanskimi mediji vrstili kot po tekočem traku. To je namreč usoda, ki doleti dobitnika osrednje Prešernove proslave. "Po pravici povem, da česa podobnega nisem še nikoli doživel. Nagrade so nepričakovane. Nihče ti jih ne dolguje, zato je presenečenje še večje, veselje pa je tudi veliko".

Tudi sami smo morali počakati, da je ekipa RTV Slovenija 'spakirala' svoje potreščine in se poslovila od nagajenca. Nekaj trenutkov je profesor po-

svetil še zadnjim kadrom, v katerih ga je ovekovečil objektivni kamera. Merku' ni hotel, da bi ga kamera ujela za klavirjem, pardon - klavinovo, saj ni to instrument, pri katerem bi imel

Foto IG

kašno posebno zaslugo. Izbral je raje violino, ki se je v njegovih odraslih rokah sicer izkazala za premajhno, saj je velikost instrumenta sorazmerna otroškemu oprjemu. "To violino mi je podaril oče, ko sem bil star tri leta in pol. V glasbo me je oče uvajal s trdo roko, kateri je sledila sladka protiutež, čokolada".

V zgodovino slovenske kulture se je zapisal kot etnomuzikolog, skladatelj, jezikoslovec, slovenist, etimolog. Rodil se je leta 1927 v Trstu. Študij slavistike je leta 1950 končal na Filozofski fakulteti v Ljubljani, doktoriral pa na Univerzi v Rimu leta 1960. Kompozicije se je učil v Trstu. Kot skladatelj je ustvarjal predvsem za komorne in zborovske zasedbe: v njegovem glasbenem opusu gre beležiti tudi opero Kačji pastir. Kot jezikoslovec in proučevalec slovenske ljudske dediščine se je sredi šestdesetih letih 20. stoletja usmeril tudi v zbiranje pesmi pri Slovencih v Italiji, kar je preraslo v zbiranje povedk, navad, vraž in vsakršnega ljudskega blaga, ki ga je kasneje objavil v knjigi Ljudsko izročilo Slovencev v Italiji (1976). Jezikoslovna bibliografija Pavleta Merkuja, že člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je izjemno zajetna. Med številnimi nagradami, ki jih je prejel za

svojo raziskovalno dejavnost, gre omeniti Štrekljevo nagrado leta 2001 za izjemne dosežke na področju zbiranja slovenskega ljudskega izročila, leta 2007 pa mu je Slavistično društvo Slovenije podelilo priznanje za življenjsko delo na področju raziskovanja slovenskega jezika na zahodni meji. Leta 1972 je prejel nagrado Prešernovega sklada za svoj Koncert za violino in orkester.

Katero izmed raznolikih področij, ki ste se jim v življenju posvetili, Vam je podarilo

mišljaj. Neke discipline sem se moral pač držati, če sem hotel delo izpeljati na najboljši način. Navdih ima sicer svojo težo, ne smemo pa z njim pretiravati, saj ga mora nadgrajevati predvsem vestno in trdo delo".

Muzikolog Fabio Nieder je na okrogli mizi o večkulturnem Trstu, ki ga je Slovenska prosveta v sodelovanju s Skladom Zora in Libero Polojaz priredila januarja 2013, izjavil naslednje: "Tržaškimi umetnikom na glasbenem področju je primanjkovala in še primanjkuje vpetost v sodobne dosežke umetniškega življenja: edina dva glasbenika-skladatelja, ki sta prekoračila izkustvene meje našega mesta in ki lahko računata na neki širši evropski kulturni razpon, sta Marij Kogoj in Pavle Merku'". "Poznam to njegovo izjavo".

Ali se z njo strinjate?
"Tej dvojici bi dodal še samega Niedra. Fabio je izredno pametna oseba. Je mlajši od mene in zaradi te generacijske razlike spremljam njegova razmišljanja sicer le do določene mere. Ko sem dejansko končal svoje raziskovanje na glasbenem področju, je on pričel s svojim. Po večini se z njegovo presojo, da se Trst kreta v svojem začaranem krogu, strinjam: sicer bi to utemeljil na več načinov. Trst je bil predvsem trgovsko obmorsko mesto, kjer se kulturni čut ni razvijal v enaki meri kot gospodarski. Ni naključje zato, da v zalivskem mestu na vseh kulturnih področjih prednjačijo prav Slovenci. Tržaški Slovenci niso bili pre-

največ zadoščena? smo vprašali sogovornika.

"Zadoščena sem si nabral povsod. Vse, kar sem delal, sem ljubil. Stvari, o katerih je na tem svetu vredno razmišljati, je toliko, da mi ni žal, da sem svoje življenje posvetil različnim področjem".

Na kateri uspeh pa ste posebno navezani?

"To je vprašanje za športnike. Drugače rečeno, nisem tako ozkosrčen, poskušam s čim širšim razponom razumeti vse, kar me obdaja: nimam rad vrednostnih stopenj, še manj tovrstnega čustvenega vrstnega reda. Imel sem čudovito življenje zaradi dela in družine: z ženo sva se dobro razumela in si pomagala".

Nekoč ste izjavili, da vsaka umetniška stvaritev sloni na

Navdih ima sicer svojo težo, ne smemo pa z njim pretiravati, saj ga morata nadgrajevati predvsem vestno in trdo delo

trdem delu in da je potemtakem 'inspiracija', se pravi navdih, le obratno dejanje od izdihanja. Kakšen je bil vaš odnos do discipline pri delu?

"Nikoli nisem o tem raz-

Benečiji.
"Težav nisem imel, ker sem jih obvladal"... (sogovornik se je po teh besedah grenko nasmehnil, ni pa hotel nadaljevati te tematike)

Odraščali ste v Trstu, ki je bil v primežu fašizma...

"Vse sem začel dojemati pri desetih oziroma enajstih letih, ko mi je oče naredil edino politično pridigo v svojem življenju. Dan preden je Mussolini obiskal Trst in imel na Trgu Unita' znameniti govor, s katerim je proglasil rasno zakonodajo, mi je oče razlagal, da se bom moral v uniformi balille kretati kot fašist tako kot ostali sošolci: 'Ko pa boste morali kričati duce, duce, premikaj le ustnice, nobenega zvoka pa ne izusti!' Tako sem tudi storil. Bili so hudi časi, ki bi zahtevali posebno obravnavo. Zadovoljen sem bil, da sem poslušal očeta. Bil je dober oče, vestno je skrbel za družino in v poštenosti vzgojil dva otroka. Bil pa je nacionalist in česa takega nisem mogel sprejemati. Pri šestnajstih letih sem tako zapustil njegov dom in se odselil k stari mami, ki je pri svojih opravilih potrebovala moške roke. Z njo sem govoril nemško".

Kako pa doživljate danes Trst?

"Vedno ponavljam eno in isto: današnji Trst je truplo nekdanjega mesta! Trst hira in bo izginil. Naše mesto je v 19. stoletju doživelo močan razpon, proti kateremu so Benetke naperile svoje moči, kot je bilo to v tradiciji odnosa med lagunskim mestom in Trstom. Najbrž danes hirajo tudi Benetke, saj navsezadnje hirata evropska kultura in zahodna družba. Priznam: pesimist sem. Poglejmo, kako se razvijajo Sardi, katerih prisotnost v Evropi je za dva tisoč let starejša od naše indoevropske: za nami se bo izgubila vsaka sled, Sardi pa bodo ostali". S prof. Merkujem smo se pogovarjali še o marsičem, na primer o že končani njegovi novi, dvajseti knjigi, ki jo hrani prijatelj: "O njeni vsebini ne bom

Posledice takratne odločitve, da se ne vključim v komunistično mladino, se še danes poznajo v odnosu, ki ga nekateri sovrstniki v Ljubljani imajo do mene

govoril. Objavljena bo po moji smrti". Govor je bil tudi o različnih narodnih in kulturnih izhodiščih njegove rodbine: "Mama moje none je bila Slovenka: umrla je ob porodu. Poročila se je z Moravcem, čigar družina se je nastanila na Gorenjskem in opustila svoj izvorni jezik za nemščino in nemško kulturo. Moja mama je s svojo mamo govorila nemško, z mojim očetom v italijanščini, s sošolkami pa v slovenščini. Moja mama je bila dobra učiteljica in dolgujem ji marsikatero življenjsko odločitev". Tako bogastvo je nedvomno botrovalo intelektualni širini letošnjega dobitnika Prešernove nagrade in mu svojčas omogočilo vlet v svet.

Igor Gregori

Problematično gledanje na družbo (4)

Onstran samo ekonomske logike

Zadnjikrat smo se ustavili pri eni od najbolj problematičnih zadev, ki se ji s tujko reče "antropocentrizem", ko se v središču ali na prvo mesto postavlja človek, ki je mera samemu sebi, ne pa Boga oz. še bolj Božjega Sina

Jezusa Kristusa. Da je prišlo do antropološke krize, to je nedvomno in tega ne bomo zanikali, toda človek postaja manj človek ravno tedaj, ko se zapira presežnemu. Upravičeno lahko tako rečemo, da je tisto prvo malikovanje malikovanje človeka, potem pa seveda pride tudi do drugih malikovanj, kot je recimo malikovanje denarja. Sedaj se moramo tako vprašati, kako iziti iz tega malikovanja denarja. Tu naletimo na zanimiva protislovja, saj je po eni strani veliko govora, kako je treba nehati s tem povečevanjem denarja in s porabništvom, po drugi strani pa se govori, kako je treba denar prerazporediti ali celo, kako je treba povečati kupno moč vseh ljudi, ne le nekaterih. Toda, kam pridemo, če povečamo kupno moč? Pa saj se na ta način le še poveča porabništvo, konzumizem, kakor nam narekuje že

normalna logika. Ne moremo po eni strani govoriti proti porabništvu in denarju, po drugi pa spodbujati k temu, da bi bilo za vse več denarja in da bi ljudje bolj kupovali. Ne vem, ali je potem tu pametno čakati na to, da bo naše državne

aparate srečala pamet, da nam bodo naredili končno neke pametne zakone. Države so vendarle popolne dekle finančnikov in bančnega sistema, sužnje dinamike zadolževanja. Mar ne prevelikega poudarka dajemo samo ekonomiji kot tisti, ki lahko privede do družbene osvoboditve? Težava zagotovo ni samo v ekonomiji in ničesar ne bomo rešili, če bomo s prstom kazali na to ali ono skupino ljudi, hkrati pa

nadaljevali svoje lastno udinjane porabništva, zadnjim tehnologijam, modnim smernicam, če bomo na hrano in druge reči gledali le skozi prizmo užitka. Kazati s prstom je najbolj enostavno, težje se je vsak dan truditi za

drugih podobnih rečeh. Truditi bi se morali za to, da bi si čim večje število ljudi pridobilo t. i. "večnostni pogled", ki je sposoben videti onstran vidnega in čutnega, pa tudi čustvenega. Človekove osvoboditve ali njegovega odrešenja ne določajo njegov družbeni položaj, debelina denarnice, niti enakost ali krivični položaj, v katerem se nahaja. Je sicer lepo tudi, da se trudimo za to, da bi svet bil bolj pravičen in manj razdeljen, vendar to še ni pot evangelija, torej to še ni evangelizacija. Če hočemo zares evangelizirati, se je treba osvoboditi spon ekonomije, ki nas danes tako utesnjujejo, da bi ljudem dobre volje predlagali, zlasti z zgledom, ne le na krepostno, moralno in usmiljenja polno življenje, temveč tudi na tisto dobro, ki je nad človeškimi slabostmi in revščino, nad družbenimi razdeljenostmi in omejitvami, ki je nad vsako človeško močjo. To je pravi izziv, saj je naokrog celo morje obupanih ljudi, ki ne znajo videti prek vse te dekadence, ki smo ji vsak dan priča.

Andrej Vončina

Papež Frančišek o simboliki maše Liturgija je čas in prostor Boga

Ponovno je treba odkriti pomen svetega, skrivnost rešitve navzočnosti Boga pri maši. K temu je papež Frančišek povabil vernike med jutranjo homilijo, ko je v ponedeljek, 10. t. m., maševal v Domu sv. Marte. Po papeževih besedah Gospod

Maša pomeni prav še enkrat živeti Gospodovo trpljenje in odrešilno smrt. "Je teofanija: Gospod postane navzoč na oltarju, da bi bil darovan Očetu za zveličanje sveta". Pri maši se zato "sodeluje", je še poudaril papež. Sodeluje se v teofaniji, v tej skrivnosti Gospodove

svojemu ljudstvu govori na veliko načinov: po prerokih, duhovnikih, Svetem pismu. A teofanija govori v drugačni obliki od Besede. Gre za drugačno navzočnost, bližjo, brez posredovanja. To se zgodi v liturgičnem obhajanju, ki ni nekakšno družabno dejanje in srečanje vernikov, ki se zberejo, da bi skupaj molili. Je nekaj drugega. V liturgiji je Bog navzoč, v njej je Gospodova navzočnost stvarna.

"Ko obhajamo mašo, ne urešničujemo uprizoritve zadnje večerje. Ne, ni uprizoritve. Je nekaj drugega: je prav zadnja večerja".

navzočnosti med nami. Sveti oče je zatem pojasnil, da so jaslice ali križev pot uprizoritve. Medtem ko je maša nasprotno "rešničen spomin, to je teofanija, ko se Bog približa in je z nami, mi pa sodelujemo v skrivnosti razodetja". Žal pogosto med mašo gledamo na uro in štejemo minute. To ni drža, ki bi jo od nas zahtevala liturgija. Liturgija je "čas Boga in prostor Boga". Mi moramo biti tam, v tem času in prostoru Boga, ne da bi gledali na uro. "Liturgija pomeni prav vstopiti v skrivnost Boga, pustiti se voditi k skrivnosti in biti v skrivnosti".

Nekaj nabranih misli papeža Frančiška

Laiki so glavnina božjega ljudstva

Cerkev ni carinarnica, ampak Očetova hiša, v kateri je mesto za vsakega, ki se trudi skozi življenje!

- Reformo struktur Cerkve, kot jo zahteva pastoralno spreobrnjenje, lahko razumemo samo tako: Storiti to, da bomo vsi postali bolj misijonski.

- So kristjani, za katere se vidi, da živijo življenje brez posta in Velike noči.

- Upam, da bodo vsa naša občestva naredila vse, da bodo stopila na pot pastoralnega in misijonskega spreobrnjenja, ki ne bo dopustilo, da bi stvari ostale takšne, kot so.

- Ne verjamem, da je treba od papeževega učiteljstva pričakovati izčrpno in končno besedo o vseh vprašanih, ki se nanašajo na Cerkev. Ni primerno, da bi papež nadomeščal škofovske konference in reševal njihove probleme, ki so posebnost njihovih področij. V tem smislu vidim, da nadaljujem zdravo "decentralizacijo".

- Ker sem poklican, da živim to, kar pričakujem tudi od drugih, zato moram tudi jaz misliti na spreobrnjenje papeštva.

- Naj spomnim duhovnike: "Spovednica ne sme postati mučnica, temveč kraj božjega usmiljenja, ki nas spodbuja k dobremu".

- Pretirana centralizacija v Cerкви - namesto da bi pomagala, zapleta Cerkev in njeno misijonsko dinamiko.

- Evharistija, četudi predstavlja polnost zakramentalnega življenja, ni nagrada za popolne, temveč

je darežljivo zdravilo in hrana za šibke.

- Danes in vedno so ubogi privilegirani naslovniki evangelija!

- Ta ekonomija ubija. Ne sme obveljati, da smrt prezebliga starčka, ki živi na cesti, ni novica, medtem ko je padec dveh točk na borzi svetovna novica.

- Češčenje starodavnega zlatega teleta je

dobilo neusmiljeno obliko v fetišizmu denarja in v diktaturi ekonomije brez obraza in brez rešnično humanih namenov.

- Bog naj nas varuje posvetne Cerkve, ki si nadeva duhovna in pastoralna oblačila.

- Laiki so glavnina božjega ljudstva. Njim služi manjšina posvečenih služabnikov. Prav zato je

zrastla zavest in identiteta laikov v Cerкви.

- Niti papež niti Cerkev nimata monopola nad interpretacijo družbenih stvarnosti ali nad predlogi za rešitev sodobnih problemov.

- Duhovništvo - znamenje Kristusa Ženina, ki se daruje v evharistiji, je rezervirano za moške. Tega ne postavljam pod vprašaj. Lahko

pa prav to postane vir posebnega konflikta, če zakramentalno moč preveč enačimo z oblastjo.

- Za Cerkev je odločitev za uboge najprej teološka odločitev, nato kulturna, sociološka, politična pa tudi filozofska. Bog ubogim namenja svoje prvo usmiljenje.

- Politika, tolikokrat zaničevana, je zelo visoka poklicanost, je ena izmed najdragocenejših oblik ljubezni, saj išče skupno dobro.

- Glede splava bom popolnoma jasen: "To ni argument, ki bi bil podvržen domnevnim reformam ali "modernizaciji". Nič naprednega ni v tem, ko mislimo, da bomo rešili problem na način, da odstranimo človeško življenje.

- Cerkev nima namena ustavljati čudoviti razvoj znanosti.

Ambrož Kodolja

Škof Bizjak prizadetim od ujme "Naj vaše upanje ne ugasne!"

Koprski škof Jurij Bizjak je ljudem, prizadetim v zadnji vremenski ujmi, napisal pismo, ki so ga duhovniki prejšnjo nedeljo pri mašah prebrali vernikom: *Spoštovani prebivalci in krajanji podedenelega področja! Osem dni je že minilo, odkar se je zlasti vsa pokrajina pod Javorniki odela v debelo plast*

ledu, ki je podrli ali vsaj oklestil večino drevja, teža ledu pa je polomila in potrgala tudi dolge odseke daljnovodov in prekinila dobavo elektrike mestom in vsem, katerih prebivalci so ostali brez razsvetljave in ogrevanja, brez številnih gospodarskih in gospodinskih strojev, brez vseh poročevalnih in obveščajočih povezav. Komaj je mogoče verjeti, da nam preprosta vremenska sprememba lahko tako na hitro in tako silovito ohromi delovanje naših naprav in pripomočkov in tako korenito poseže v potek našega vsakdanjega življenja. Dragi bratje in sestre! Vsem, ki potrpeljivo prenašate posledice ledenega oklepa, izražam iskreno povezanost z vami in bratsko sočutje ob

v izobilju. V vsem in povsem sem navajen biti sit in biti lačen, biti v izobilju in trpeti pomanjkanje" (Flp 4,12).

Iskreno pa se tudi zahvaljujem vsem službam in posameznikom, ki že vse dni jemljete nase toliko skrbi in skrajnih naporov za vsakovrstno pomoč prizadetim. Naj vas pri vašem plemenitem delu podpira tudi nasvet modrega Siraha: "Tudi ubožcu nudi svojo roko, da boš deležen popolnega blagoslova. Tvoja plemenitost naj obsega vse

živeče, tudi mrtvemu ne odrekaj ljubezni. Ne oddaljuj se od jokajočih in žaluj za žalujočimi. Ne obotavljaj se obiskovati bolnike, to ti zagotavlja ljubezen. V vseh svojih delih se spominjaj poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil!" (Sir 7,32-36).

Bratje in sestre! Naj vaše upanje ne ugasne in naj vam srce ne upade. Pogumno pristopajte k reševanju nastalega položaja in pomagajte drug drugemu ter tako moreče naloge spreminjajte v poživljajoče priložnosti. Trije mladeniči so v ognjeni peči slavili Gospoda tudi z besedami:

"Slavita Gospoda, rosa in slana, mraz in hlad, slavita Gospoda! Slavita Gospoda, led in sneg, noči in dnevi, slavite Gospoda!" (Dan 3,68-71).

"Korajža velja!" je sveti oče Janez Pavel II. dejal prav na srečanju z vami v Postojni. Naj vas njegova beseda tolaži in

opogumlja tudi v nadlogi, ki vas v teh dneh zadeva. Naj tudi med vami ostane duh Gospodov, ki ga obljublja prerok Agej: "Vendar pogum, govori Gospod, pogum vse ljudstvo v deželi, govori Gospod nad vojskami. Po besedi, ki sem se vam z njo zavezal, moj duh ostaja med vami. Ne bojte se!" (Ag 2,4-5). Dragi vsi prizadeti! Rad se vas spominjam v svojih molitvah in tudi sam se vam v molitev priporočam. Mir Gospodov naj bo vedno z vami!

Skupnost družin Sončnica iz Gorice

Pred nami so Predavanja 2014

Goriško društvo Skupnost družin Sončnica bo tudi letos vključilo v svoj vsakoletni program niz zanimivih strokovnih predavanj s področja vzgoje, zdravega življenjskega sloga, psihologije, na družbeno-versko tematiko in še marsikaj. S takovrtnimi srečanji želi društvo pomagati staršem, vzgojiteljem in mladostnikom pri reševanju problemov v njihovem vsakdanjem življenju in delu ter vsakega izmed nas spodbuditi k razmisleku o aktualnih temah, o spremembah, stiskah in o globokih izzivih današnjega časa. Predavanja bodo potekala v domu Franc Močnik v ul. San Giovanni v Gorici (ob cerkvi sv. Ivana) s pričetkom ob 20. uri.

Prvo predavanje bo v sredo, 19. februarja 2014 – Aleš Kogoj: "VSI OBRAZI DEPRESIJE". Aleš Kogoj je diplomiral na medicinski fakulteti v Ljubljani, po opravljeni specializaciji v psihiatriji pa se je preusmeril v preučevanje duševnih motenj v starosti. Dela na Psihiatrični kliniki v Ljubljani in se po-

sveča tudi predavanjem. Bil je ustanovni član društva Spominčica, ki skrbi za pomoč dementnim osebam. V Gorici bo govoril o depresiji, saj jo danes srečujemo na vsakem koraku: ne gre pač samo za neko žalost ali otožnost, ampak je depresija povezana z apatičnostjo, občutkom praznine in tesnobo. Žal postaja ena izmed najpogostejših boleznih sodobnega časa, je pa ozdravljiva, če znamo prepoznati njene simptome in jo začnemo pravočasno zdraviti.

Četrtek, 27. februarja 2014 – Helena Jeriček Klanšček in Drago Klanšček: "POSTENJE DUŠE IN TELES: ZAKAJ IN KAKO?". Helena Jeriček Klanšček je doktorica socialne pedagogike in je zaposlena na Inštitutu za varovanje zdravja. Je nacionalna koordinatorica za promocijo zdravja pri Svetovni zdravstveni organizaciji ter vodi delavnice in seminarje. Avtorica je številnih člankov in priročnikov. Drago Klanšček je bil zaposlen v gospodarstvu, kjer se je pogosto srečeval s problemati-

ko stresa in izgorelosti, zato se je odločil, da bo poiskal druge načine za zadovoljno in zdravo življenje. Je diplomirani shiatsu terapevt, v Švici se je izobraževal za terapevta kraniosakralne osteopatije. Vodi delavnice in seminarje o stresu, zdravi prehrani in postenju. Post je že stara in poznana oblika telesnega odpovedovanja, ki jo poznajo vsa svetovna verstva. Hrana je pač povezava telesa z dušo, zato je post idealen čas, ko se odpovemo hrani in prečistimo svoje telo, a si obenem vzamemo čas za notranjo poglobitev in spoznavanje samega sebe.

Sreda, 19. marca 2014 – p. Silvio Šinkovec: "OBLIKOVANJE SAMOPODOBE PRI MLADIH" Jezuit p. Silvio Šinkovec je študiral defektologijo in filozofijo v Ljubljani in v Dublinu, znanje iz teologije in psihologije si je pridobil na Gregorini v Rimu. Bil je šolski svetovalec, voditelj Skupnosti krščanskega življenja, šole za starše, že vrsto let pa sodeluje z društvom katoliških pedagogov. Je urednik revije Vzgoja. Preko predavanj in delavnic poskuša ljudem pomagati pri osebnosti rasti. Mnenje o sebi ali samopodoba je skupek pojmov in predstav, ki jih ljudje imamo o sebi, gre skratka za posameznikovo doživljanje sebe. Velik vpliv na razvoj samopodobe imajo naše izkušnje iz otroštva, naši uspehi, porazi ter odnos, ki ga ima okolje

do nas. V obdobju najstništva je mladostnikova samopodoba še posebej preizkušena zaradi številnih sprememb. Samopodoba bi morala biti čim bolj pozitivna, a ni vedno tako. Čeprav izhaja iz nas samih, jo pogosto gradimo na osnovi informacij, ki jih dobimo iz okolice.

Sreda, 26. marca 2014 – Miha Kramli: "MOČNI STARŠI – STABILNI OTROCI" Miha Kramli je diplomiral iz teologije, opravil je podiplomski študij iz družinske dinamike in psihoterapije. Vodi Center za zdravljenje odvisnosti v zdravstvenem domu v Novi Gorici. Sodeluje v različnih programih na področju preventive, vodi delavnice za dijake in starše. Je eden izmed sodelavcev velike preventive kampanje NE-ODVIŠEN. SI, ki je nastala v Sloveniji leta 2007 z namenom osveščanja in posredovanja znanja in izkušenj o problemih odvisnosti. Starši se velikokrat sprašujejo, kako vzgajati otroke v današnjem svetu, da bodo lahko zrasli v pokončne in samostojne osebnosti. Večkrat se znajdejo v stiski, kako ljubeče vzgajati, a obenem postavljati meje. Včasih je težko ločevati med otrokovimi željami in potrebami. Računalniki in telefončki pa še otežujejo vzgojo, saj je vedno več otrok in mladih zasvojenih z novimi tehnologijami. Prireditelji topló vabijo vse bralce in prijatelje!

Kratke

V Stražicah maša za sv. Cirila in Metoda

V petek, 14. februarja, bo ob 18.15 v cerkvi sv. Jožefa v Stražicah v Gorici maša na praznik sv. Cirila in Metoda. Na pobudo Centra Studium bo obred spremljal zbor Emil Komel iz Gorice, ki bo zapel nekaj pesmi tudi po maši. To naj bi bila po zamisli prirediteljev tudi priložnost za molitev, da bi Evropa spet našla svoje korenine. V cerkvi je do 23. februarja na ogled razstava "V krizi, preko krize".

Škof Bizjak obiskal prizadete kraje

Koprski škof Jurij Bizjak je v sredo, 5. februarja, obiskal kraje, ki jih je prizadel zled, in se ustavljal v Knežaku pri Ilirski Bistrici, kjer je skupaj z dekanjskimi duhovniki maševal v kapeli v župnišču, nato pa skupaj z njimi obiskal krajevni gasilski dom in se zahvalil gasilcem za pomoč, ki jo nudijo prizadetim krajem in njihovim prebivalcem. Vsem župnikom je priporočil, naj vernike spodbujajo, naj ne izgubljajo upanja, temveč naj pogumno pristopajo k reševanju nastalega položaja in pomagajo drug drugemu ter tako moreče nadloge spreminjajo v poživljajoče priložnosti. Koprski škof je z obiskom Knežaka pokazal solidarnost s prizadetimi, z obiskom tamkajšnjih gasilcev pa želi dati priznanje in se zahvaliti vsem, ki v teh dneh nesebično pomagajo prizadetim.

Romanje po Jakobovi poti iz Kopa do Šareda

Pohodniki se bodo zbrali v soboto, 15. februarja, pred cerkvijo sv. Jakoba na Brolovem trgu, v Kopru. Odhod na peš romanje ob 8. uri.

Ustavili se bodo v cerkvi sv. Marka, kjer bodo prisluhnili dr. Primožu Krečiču, ki bo podal teološko razlago mozaikov. Pot bo udeležence vodila mimo kapelice sv. Marka do cerkvice sv. Jakoba v Šaredu, kjer bosta Metodij Rigler, predsednik Društva prijateljev poti sv. Jakoba v Sloveniji, in njegova žena Marjeta, oba kompostelska romarja, spregovorila o pomenu romanj v Kompostelo ter o Slovenski Jakobovi poti.

Nato se bodo po drugi poti vrnili v Koper. Voditelj pohoda: Bogdan Vidmar. Vabljeni!

Iniciativna skupina za ustanovitev Bratovščine sv. Jakoba Koper.

Napotki:

- Pot ni zahtevna, primerna je tudi za otroke in starejše, a kljub temu prireditelji priporočajo planinske čevlje, pohodne palice ter primerna oblačila. Dvakrat se bodo na poti ustavili, zato je treba imeti s seboj vetrovko oziroma jakno, klobuk ali kapo.
- Malica iz nahrbtnika: poskrbi vsak sam.
- Pohodnik se udeleži pohoda na lastno odgovornost.
- Čiste hoje je približno za 4 ure; 2 uri v vsako smer. Na izhodiščno mesto se bodo vrnili okoli 14. ure.
- V primeru izredno slabega vremena peš romanje odpade.

Ali veste?

- Cerkev sv. Jakoba v Kopru je iz 14. st. in je najstarejša stavba na Brolovem trgu. Danes služi kot učilnica za pihalni orkester. Zaradi svoje estetike, ki temelji na preprostosti, je eden izmed najpomembnejših kulturnih spomenikov v Kopru.
- V Kopru je med mnogimi bratovščinami obstajala tudi Bratovščina sv. Jakoba.
- Na zvonu sv. Jakoba v Šaredu je napis: "Kdor torej zna delati dobro, pa ne dela, ima greh" (Jak, 4,17).
- Kaj je glagolica? Kdo so glagoljasi?
- V primeru lepega vremena bodo pohodniki lahko zrlji na morje in Alpe; na Izolo, Piran, Koper, Tržič ... ter občudovali in se čudili, da vse to obstaja in da naše oči lahko to gledajo. Informacije: Bogdan Vidmar; tel.: 051 323 165; bogdan.vidmar8@gmail.com

Goriška območna karitas

Izbrano novo vodstvo za 5-letno obdobje

Konec januarja se je sestalo t. i. tajništvo Goriške območne karitas pod predstvom lani izvoljenega predsednika Cvetka Valiča. Poleg sprejema letnega poročila za lansko leto je bilo za obdobje naslednjih petih let izvoljeno novo vodstvo.

Nova voditeljica Goriške območne karitas je postala Renata Vončina iz Prvačine, tajništvo pa sestavljajo Marija Mlinar iz Orehovelj kot namestnica voditeljice ter članice Ana Vončina iz župnije Kapela, Julijana Spina iz Ravnice, Beti Hvala iz Šempetra, Nada Jan iz Nove Gorice in Magda Vuga iz Kanala.

Hkrati z obravnavanjem in sprejemanjem poročila o delu, so se dogovorili, da se preko medijev zahvalijo vsem dobrotnikom, ki so kakorkoli darovali tako hrano kot higienske pripomočke, šolske potrebščine in drugo. Stiske in potrebe po pomoči se še poglobljajo, prsilcev je iz dneva v dan več in karitas je resnično hvaležna vsem darovalcem. Obenem pa tudi vodstvom trgovin in nakupovalnih centrov za razumevanje in pomoč pri postavitvah košar za nabirko hrane in drugih pripomočkov. Svoj dar v obliki prehranbenih in drugih artiklov lahko kot kupci prispevamo tako v Mercatorjevih pro-

dajalnah kot tudi v Intesparu, Hoferju in Eurospinu. Nova voditeljica Renata Vončina, ki kot prostovoljka pri karitas dela že devetnajst let, je povedala, da ji delo pomeni veliko izpolnjenost in osebno zadovoljstvo. Njena želja je, da bi s sodelavci tudi na-

V Mercatorjevem nakupovalnem centru v novogoriški Supermavi je karitasova košara nameščena že od odprta dalje

prej sodelovali tako složno kot do sedaj in predvsem s ciljem poma-

gati pomoči potrebnim.

Urška Testen

Šesta številka otroške revije Pastirček

Kratki, a bogati februarski dnevi

"Februar dahne nemir v korenine, / sok se pretoči po žilah cvetic; / svečnica vabi k časčenju Marije; / svete, najlepše od vseh lepotic". Tako poje v šesti številki Pastirčka drobna pesmica Berte Golob z naslovom Februar. V njej je poleg misli na Marijo zaznati drhtečo željo po pomladi. Ta je prisotna tudi v njeni pesmici Predpomladno, v kateri pravi tudi "Ključ do skritih korenin / hrani sv. Valentin", ki goduje 14. februarja, po naše svečana. Tega svetnika s ključem in šopkom zvončkov v rokah je ilustriral Marjan Manček. V pomladne barve ga bodo odeli pridni risarji, ki bodo tudi tokrat lahko dokončali vse ostale Pastirčkove ilustracije. Na svečnico ali Gospodovo darovanje, ki smo ga praznovali 2. februarja, in na praznik Lurške Matere, obenem Svetovni dan bolnika

(11. 2.), opozarja v februarski številki otroške revije Pastirček njen urednik Marijan Markežič. V isti sapi bralce spominja tudi, naj ne

pozabijo na dan slovenske kulture (8. 2.), ki "utrjuje v nas narodno zavest in ljubezen do do-

mačega slovenskega jezika in kulture". Na dan slovenske kulture se nanaša zapis Knjiga, ki vzpodbuja, naj beremo. Če bi od osnovne šole dalje prebrali 52 knjig na leto, bi se do 80 leta nabralo 4160 knjig! Isti pisec je zapisal pod naslovom Med ljudmi bom svetil nekaj globokih misli, ki se nanašajo na Jezusovo darovanje v templju in na to, da moramo med ljudmi svetiti kot sveča, z besedami in dejanji. Za utrjevanje poznavanja Sv. pisma je zelo priročna dopolnjevanja Paole Bertolini Grudina, ki je obenem avtorica povsem drugačnega, privlačnega zapisa ... o pustu. Čas norčij so poznali že stari Grki in Rimljani, naši pradedje pa so s pustnimi maskami odganjali staro zimo. Želva Mici, ki nagovarja najmlajše bralce na dveh Pastirčkovih straneh in jo prikupno izdeluje Danila Komjanc, se mudi v kuhinji

pri pripravi zelenjavne juhe in potrpežljivo čaka, da ji bodo otroci pomagali pri izbiri sestavin. V objem gozda vabi pravljica o belih in rjavih zajčkih izpod peresa Marize Perat. V zgodbici je seveda tudi poučna misel, da se moramo otresti predsodkov, ki po nepotrebnem kvarijo naše odnose. Zimska nadloga, gripa, je v posteljo spravila živahno Dojenčico, ki jo je zavito v odeje narisala Svetlana Breclj, njeno dogodivščino pa napisala Barbara Rustja. Rustjeva se v drugem prispevku spominja na našega velikega Franceta Prešerna (3.12. 1800 - 8. 2.1849) in na njegovo Zdravljico, ki je 29. marca 1. 1990 uradno postala slovenska narodna himna. Pozornost mladih pohodnikov bo gotovo vzbudil izlet strica Maksa in njegovih nečakov Tjaše in Pastirčka, ki so se povzpeli na Porezen in obiskali tudi bolnico Franjo. Tehten opis, ki ga prispeva Marijan Markežič, je opremljen s fotografijama in nazornima zemljevidoma.

Sladkosnednežem se bodo usta nasmejela ob pogledu na recept Heme za omeleto presenečenja; nazorna ilustracija je prispevala Polona Kosec; obe sta tudi izbrali dve prijetni družabni igri za

deževne zimske dni. Tudi ob pustnih smejalčkih se bodo pcedile slinice. Tej sladkariji je Tatjana Ban namnila kar dve strani in fotografije v rubriki Kuhajmo z Majem in Majo. V manj slastno,

a bolj zdravo korenje se je zagledal Pastirček. Sladki korenček so gojili že pred 2000 leti. Iz ljudske zakladnice sta avtorici Ana Rupil in Danila Komjanc odbrali tale pregovor: Repa korenje - slabo življenje / Struklji meso - to bi že bilo.

V vsebinsko in oblikovno privlačni šesti številki Pastirčka bodo otroci uživali ob reševanju poučnih dopolnjevanj in križank, pa tudi zabavnih "zank" in gotovo pogledali v pisano Pastirčkovo pošto, v kateri so zapisi o družini, počitnicah in doživetjih na zimovanju. Dopise so Pastirčku poslali učenci OŠ Vrh Sv. Mihaela, OŠ F. Bevk Opčine, OŠ P. B. Domen Sovodnje ob Soči, ki so poslali tudi dve veliki barvni fotografiji z božičnice, ki so jo imeli z vrtcem Čira čara v cerkvi sv. Martina v Slovodnjah. Pesmica Aleluja Klare Kalin bo navdušila pridne pevce, Pacek Walterja Grudine pa vse, ki se radi muzajo ob njegovi nemogoči govorici. Vzemite v roke Pastirčka, v njegovi družbi vam bo lepo!

POGOVOR Alessandra Schettino pred proslavo ob 60-letnici glasbene šole

„Šola Komel je šola mladih in ustvarjalnosti“

V petek, 21. februarja, bo ob 20. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici slovesna proslava ob 60-letnici Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. To bo pravzaprav prva izmed prireditvev ob okrogli obletnici, ki jo je vodstvo glasbene šole želelo obeležiti na rojstni dan pokojnega ravnatelja Silvana Kerševan in tako povezati s spominom nanj. Čeprav segajo zametki goriške šole v začetek prejšnjega stoletja, ko je bilo ustanovljeno Pevsko in glasbeno društvo, ki je delovalo v Trgovskem domu, se je šola Komel razvila iz orglarske šole, ki je bila ustanovljena leta 1953 in je začela delovati januarja 1954, nam je povedala ravnateljica Alessandra Schettino. Akademijo bodo v soboto, 15. t. m., predstavili medijem v nedavno vrnjenih prostorih Trgovskega doma v mestnem središču. „Ravnatelj Kerševan se hočemo vsako letos spominjati s koncertom učencev, prijateljev in sodelavcev. Tako bo tudi letos!“ Šlo bo za „slavnostno prireditev, na kateri bomo prikazali delo šole Komel s posebnim poudarkom na zadnjem desetletju. 60 ni ne 50 ne 100, je pa prva okrogla obletnica brez Silvana, ki je bil ‘duša’ šole“. Posebna delovna skupina je zasnovala večer, na katerem se bodo izkazali najboljši gojenci, razredi, oddelki, dosežki itd. Nastopili bodo deloma v foyerju deloma na odru. Profesorji pripravljajo tudi spominsko razstavo s fotografijami, plakati, publikaci-

jami, zgoščenkami in drugim gradivom, “ki ga je res ogromno”. Šlo bo za “praznik šole in profesorjev, saj smo ob tej priložnosti privabili in vključili vse sodelavce in profesorje. Vsi že več mesecev delamo za to obletnico”. Na neki način se je tako obudil “občutek pripadnosti skupini in šoli, ki je na šoli vladal, ko je bil Silvan še živ. Mislim, da bi bil danes vesel z nami”. Poleg prve proslave pripravljajo vrsto drugih prireditvev: predstavili bodo zbornik, CD z uspehi zadnjega desetletja, nato pa celo koncertno sezono Snovanj, ki bodo povezana z jubilejem. “Upam, da nam bo vse uspelo, saj smo v projekt vložili naše najboljše moči”. Pri oblikovanju programa bodo sodelovali tudi nekateri nekdanji gojenci, tudi taki, ki so diplomirali še po starem sistemu; “nekateri so profesorji, drugi imajo druge za-

dolžitve, vedno pa so ostali navezani na našo šolo. Lepo je, da je pri nas vedno veliko ljudi in predvsem mnogo mladih”. Ponosni so, da “dobro delamo na teritoriju in žanjemo odlične uspehe na nastopih in prestižnih tekmovanjih”. Tudi tokrat se bodo med drugimi gotovo izkazali gojenci iz razreda prof. Sijavuša Gadžijeva, ki bodo imeli “posebno radoživ nastop... Ni ne sobot ne nedelj, stalno vadijo”. Sodelovali bodo “oddelki in zbori oz. skupine, ki jih je imel Silvan posebno rad”. Zraven bodo tudi učenci iz podružnic, tudi doberdobski zbor Veseljaki, saj “to bo praznik cele šole, ki ima poleg goriškega sedeža tudi podružnice. Prav je, da so prisotne”. Tudi gojenci občutijo mrzličnost priprav in “pridno vadijo, saj vedo, da bodo prišli tudi ugledni gostje in da bo naslednja taka priložnost čez 10 let”. Med prireditvijo bo tudi podelitev štipendij iz “sklada Silvan Kerševan” za zasluzne in talentirane učence šole Komel. Lani so jo prejeli Alex Gadžiev, Aleš Lavrenčič in Alessandro Villalva, “bili so presrečni”, saj jim je ta omogočila poletne mojstrske tečaje ali vsakega nadaljnji študij. “Vsem, ki še vedno darujejo v spomin na Silvana, se tudi ob tej priložnosti želim iskreno zahvaliti”, je želela dodati ravnateljica Alessandra Schettino. “Zgodi se celo, da kdo ob rojstnem dnevu pove prijateljem in znancem, da ne potrebuje daril, in jih raje spodbudi, naj darujejo v ta sklad. Očitno jim je Silvan nekaj pomenil, prav tako šola Emil Komel”. Ravnateljica je izrazila tudi zadovoljstvo zaradi sodelovanja skupine O' Klapa, ki jo vodi režiser Franko Žerjal: njeni člani, ki so tudi nekdanji gojenci šole, so se sami javili, da bi povezali dogajanje na odru, kot so to že storili za Božič. “Šola Komel je šola mladih in ustvarjalnosti, to je lepo!” O vsebini prireditve, za katero že sedaj vlada veliko pričakovanje, saj - nam zagotavljajo - bo zasnovana na nenavaden način, bomo podrobneje poročali prihodnjič. / DD

Sprejem pri novogoriškem županu Arčonu

Kako tesneje in plodneje sodelovati?

Novogoriški župan Matej Arčon vsako leto ob začetku leta prireja sprejem za vidne predstavnike slovenskih kulturnih, gospodarskih, športnih

Peterlin in Igor Tomasetig, spregovorili pa sta tudi odbornica goriške pokrajinske uprave za kulturo Vesna Tomšič, za Kinoateljce pa Nadja Velušček.

den že zato, ker so prisotni med pogovorom vedno znova ugotavljali, da se morajo tkanja vezi še poglobiti in nadgraditi. Obstajajo seveda velike razlike

Mirka Kržnič in Matej Arčon (foto JMP)

ustanov in za izvoljene predstavnike naše narodne skupnosti na Goriškem v Italiji. Gre za zelo lepo tradicijo, ki je tudi letos potrdila, da je najboljša oblika pogleda na skupno Goriško na obeh straneh državne meje prav v soočanju, plodnem pogovoru in skupnem načrtovanju. Potem ko je v občinski stavbi v Novi Gorici v četrtek, 6. februarja, novogoriški župan Matej Arčon na sestanku s predstavniki goriških Slovencev najprej prikazal bogato delovanje novogoriške občine, načrte za prihodnost ter si zaželel, da bi s slovenskimi ustanovami v Italiji tesneje sodelovali, so prikazali slovensko delovanje na Goriškem: Kristina Knez za Dijaški dom, Maja Humar za Ad Formandum, Filip Hlede za Zvezo slovenske katoliške prosvete, Saša Quinzi za Slovenski glasbeni center Emil Komel, Franka Žgavec za Kulturni center Lojze Bratuž, Walter Bandelj za Svet slovenskih organizacij, županja Števerjana Franka Padovan, županja Sovodenj Alenka Florenin, za Slovensko kulturno gospodarsko zvezo je spregovorila Sara Boškin, Igor Komel za Kulturni dom, Glasbeno matico je predstavljala Nataša Paulin, medtem ko sta Zvezo slovenskih športnih društev v Italiji predstavljala Ivan

Že iz navedenih sodelujočih na sprejemu je razvidno, da je bila paleta prisotnih na srečanju z novogoriškim županom bogata, posegi so bili vsi zanimivi že zato, ker so tudi kronisti še enkrat znova dopovedali, kako pomembna so taka srečanja, saj se tudi pri nas na Goriškem premalo pogovarjamo in predvsem pa veliko premalo dogovarjamo. Prav o tem je bilo tudi največ govora na srečanju, kako namreč v času, ko bomo obhajali deseto obletnico padca državne meje, doseči boljše sodelovanje med Goricama in tudi med narodno manjšino ter večinskim narodom. Na srečanju so udeleženci lepo spregovorili o tem, da bi morali medsebojno sodelovanje ter obveščanje nadgraditi, govorilo se je tudi o skupnem spletnem portalu, kjer bi tako Novogoričani kot Goričani na enem mestu lahko najavljali svoje prireditve. Poudarjene so bile težave pri pretoku informacij in skupnem življenju enotnega prostora Goriške. “Premalo je skupnega življenja na skupnem prostoru”, je bila rdeča vezna nit pogovora, ki pa je bil plo-

med italijansko in slovensko državo, še posebej upravnega značaja, na kar sta opozorili županji, ki sta županu Arčonu povedali, da sami niti sanjati ne moreta o kakem načrtovanju na področju kulturnega delovanja zaradi finančnih dejav in t. i. pakta stabilnosti, ki dejansko onemogoča uporabo sicer že odobrenih finančnih sredstev. Govorilo se je tudi o črpanju evropskih sredstev in čezmejnih projektih, ki ostajajo največkrat zgolj na papirju, kot je beseda tekla tudi o stoti obletnici ene največjih morij minulega stoletja in obeležju te obletnice prve svetovne vojne, ki je lahko in bi morala biti povod za globlji razmislek ter skupne pobude, tesnejše sodelovanje. Predvsem pa je obisk pri županu Mateju Arčonu znova pokazal, kako potrebni bi taki sestanki bili tudi v naši sredini, saj sedanji čas zahteva od vseh nas skupna povezovanja in konkretna sodelovanja.

Jutij Paljk

**SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL**
vabi na
jubilejni koncert
SILVANU Z LJUBEZNIJO
ob 60. obletnici Slovenskega centra
za glasbeno vzgojo Emil Komel
petek, 21. februarja 2014, ob 20. uri
Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici
Na slavnostnem večeru bo podelitev štipendij iz Sklada Silvan
Kerševan zaslužnim učencem šole.
Prosimo, da udeležbo potrdite do srede, 19. februarja,
tel. 0481.532163 - info@emilkomel.eu

Srečanje predstavnikov SSK in SSO z ravnateljem Cortiulo Zaščitni zakon v zdravstveni ustanovi

V goriški zdravstveni ustanovi so začeli izvajati določila zaščitnega zakona 38/01, v programu pa so še nadaljnji koraki, ki bodo dodatno izpolnili to, kar je zakonsko predvideno. Nekateri zahtevajo nastajajo zaradi vprašanja finančnih sredstev. V postopku pa je zelo dragoceno soočenje s slovensko narodno skupnostjo: to je dokazal nedavni sestanek predstavnikov Slovenske skupnosti in Sveta slovenskih organizacij z ravnateljem omenjene ustanove Giannijem Cortiulo. Kot je pisalo v tiskovnem sporočilu, so se srečanja udeležili podpredsednik deželne sveta FJK Igor Gabrovec in njegov sodelavec Miloš Čotar, goriški občinski svetnik SSK in pokrajinski podpredsednik SSO Walter Bandelj, koordinator mestne sekcije SSK Bernard Spazzapan in pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek. Cortiula je prikazal seznam posegov, ki jih je zdravstveno podjetje že izvedlo, naštel dvojezične publikacije o zdravstvenih storitvah, tečaje slovenskega jezika za osebje, dvojezične napise v nekaterih okrajih, stalno službo prevajalca ter dvojezično spletno stran, ki bo v kratkem vidna. Treba bo nadaljevati in upoštevati javne napise, a postopno. V ta program

verjamejo, ker vidijo v njem obogatitev in dodatno ovrednotenje zdravstvene ustanove. Spazzapan se je Cortiulo zahvalil za razpoložljivost in za opravljeno delo. Seznanil ga je s prizadevanjem slovenske narodne skupnosti za vidno prisotnost slovensčine, ki je še posebno pomembna v ustanovah, ki nudijo osnovne javne storitve. Gabrovec je izrazil zadovoljstvo z opravljenim delom in pozitivno ocenil postopnost uvajanja slovensčine. Pomembno bi bilo upoštevati znanje slovensčine osebja in izkoristiti notranje možnosti. Raba slovensčine je posebno pomembna pri otrocih in ostarelih. Za otroke je pomembna prisotnost slovenske logopedinje, pri ostarelih pa osebje s primernim znanjem. Bandelj je dodal, da je mogoče najti več rešitev pri osebju, ki slovensčino že obvlada, tako bi bili tudi stroški zares minimalni. Ob koncu je bil tudi govor o čezmejnem zdravstvu, pri katerem je še veliko možnosti v zvezi s projekti v sklopu EZTS, kakor tudi s konvencijami med različnimi zdravstvenimi službami, ki delujejo na obmejnem področju. Srečanje se je končalo z obvezo, da se čez kakšen mesec spet sestanejo in preverijo nadaljevanje izvajanja zaščitnih določil.

Glasbeni doživetji v Doberdobju

V januarju smo v še božičnem vzdušju doživeli dva glasbena dogodka v cerkvi svetega Martina. Prvi, v nedeljo, 12. januarja 2014, je ob zvokih vokalne skupine Aurora iz Ljubljane potekal najprej med sveto mašo, nato še takoj po njej pod vodstvom dirigentke Janje Dragan Gombač. Skupina je nastala na pobudo nekdanjih pevk Dekliškega zbora Aurora Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije v Ljubljani. Program je v glavnem obsegal znane božične umetne in ljudske pesmi. Pevke so ubrano spremljale liturgije ob orgelski spremljavi Iztoka Kocena in po maši pri glavnem oltarju zapele še pet priredb: Tomčevo *Hitite kristjani*, Fabijanijevo *Poslušajte vsi ljudje*, lepo ljudsko (pri nas manj znano) Gabrijelčičevo *Marija je rožice brala*, pa še ukrajinsko in švedsko kolednico. Pevke so si po maši v spremstvu g. župnika Kodelje ogledale delce našega goriškega Krasa in spoznale drobec naše zgodovine in našega vsakdanjega-manjšinskega življenja. V priredbi Ženske vokalne skupine Jezero za je bil v soboto, 18. januarja, v cerkvi koncert *Voščilo ob novem letu*. V polni cerkvi so bili prvi nastopajoči otroci pevskega zbora Fran Venturini od Domja pod vodstvom Susanne Zeriali. Publika sta najbolj prev-

zeli odlična vokalna tehnika in izgovarjava, cenili pa so tudi v večini izbranih skladb precej solističnih, dovršeno izvedenih delov. Otroci so brezhlibno zapeli slovenske, angleške, nemške in italijanske božične pesmi ob klavirski spremljavi prof. Nede Sancin. Drugi nastopajoči zbor je bila Ženska vokalna skupina Jezero iz Doberdoba, ki je večer tudi organizirala. Pod vodstvom dirigenta Daria Bertinazzija je skupina zapela Mokranjčevu *Tebe pojem*, staro božično slovensko v Močnikovi priredbi *Ta stara božična pejsen*, sodobnejšo skladbo madžarskega avtorja Kocsarja Miklosa *Salve Regina*, Harejevo *Spančakaj, ne joči*, Quaggiatovo priredbo slovenske ljudske *Nikar ne dremajte* in Gruberjevo *Sveto noč*. Zadnji je nastopil Moški pevski zbor iz Štmavra pod vodstvom Nadje Kovic. Tako so Štmavrci prvič nastopili v doberdobski cerkvi in solidno izvedli svoj program, ki je obsegal znane in manj znane slovenske božične pesmi. Njihovo petje je bilo ubrano, tako da so vlti moški glasovi lepo zadenili pod cerkvenimi oboki in dali večeru še poseben čar. Upamo, da nas bo moški zbor iz Štmavra še kdaj obiskal. Večer se je nadaljeval v prostorih društva Jezero ob prijetnem kramljanju in petju.

Mel

POGOVOR Mara Petaros, profesorica na DTTZ Žiga Zois v Gorici

Poučno in uspešno na zavodu Žiga Zois

Dijaki Državnega trgovskega tehničnega zavoda Žiga Zois iz Gorice so se nedavno udeležili tekmovanja "Conoscere la Borsa" in poželi odlične uspehe. O podvigu in še čem smo se pogovorili s prof. Maro Petaros.

Za kaj je sploh šlo?

Tekmovanje "Conoscere la Borsa" (Spoznaj borzo) je potekalo od 1. oktobra do 11. decembra 2013. Za goriško pokrajino je natečaj organizirala in vodila Fondazione Cassa di Risparmio di Gorizia, v nemško govorečih državah pa razne Sparcassen oz. hranilnice. Letos smo na tem tekmovanju sodelovali prvič, organizirajo pa ga že vrsto let. Na natečaju so sodelovali dijaki iz različnih evropskih držav. Samo v Italiji je tekmovalo preko 1.000 ekip.

Kateri razredi so sodelovali?

Ko sem prejela razpis, sem sklenila, da bodo na tem natečaju sodelovali samo dijaki 4. razreda DTTZ Žiga Zois, saj so delovanje borze in vrednostni papirji del učnega načrta za ta razred. Nekaj dni kasneje pa so dijaki ostalih razredov izrazili željo, da bi sodelovali tudi oni, in razvila se je prava "šolska bitka". Dijake vseh razredov sem razdelila v skupine po 3 do 5 dijakov. Tako smo sestavili 14 ekip, ki so se imenovali od Zois 1 do Zois 14. Med posameznimi skupinami se je razvil pravi boj za čim boljšo uvrstitev.

Vi ste bili njihova mentorica?

Vodja celotnega tekmovanja sem bila jaz, vendar so moje zasluge bolj obrobne. V uvodni fazi sem dijakom samo razložila, kaj je borza, kako potekajo trgovanja, kako se berejo borzne tečajnice, kdaj se izplača neki vrednostni papir kupiti in kdaj prodati. Svetovala sem jim, naj svoje naložbe diversificirajo in naj ne vložijo celotnega zneska v delnice enega samega podjetja oz. v podjetja, ki delujejo v istem sektorju, temveč da morajo izbrati različne sektorje in različna podjetja. Dalje sem dijakom razložila, kako deluje spletna stran, preko katere so lahko opravljali svoje operacije. Odtod dalje pa so posamezne skupine delale same. Ker je bilo 14 ekip, bi bilo z moje strani nepošteno, da bi eni ekipi svetovala, drugim pa ne. Mislim, da sem med tekmovanjem dala samo en nasvet in še ta se je a posteriori izkazal kot napačen.

Če so dijaki dosegli tako dobre uspehe in se za stvar očitno navdušili, je pa le tudi vaša zasluga!

Dijaki so bili zelo zavzeti in so radi sodelovali na tem tekmo-

vanju. Verjetno so k temu prispevale tudi uspešne začetne operacije. Tako smo po 70 dneh borznih operacij zasedli prvih sedem mest na deželni ravni in trinajsto mesto na državni ravni, kar ni niti tako slabo, saj je samo v Italiji tekmovalo preko 1.000 ekip.

Kako je potekalo tekmovanje?

Tekmovanje je bilo zelo zanimivo. Vsaka ekipa je prejela virtualnih 50.000 evrov. S tem denarjem so nato dijaki kupovali vrednostne papirje in jih kasneje v najbolj primernem trenutku tudi prodali. Organizator igre je dal dijakom na razpolago 150 različnih vrednostnih papirjev (delnic, obveznic in investicijskih skladov). Z večino teh vrednostnih papirjev so trgovali v evrih, nekatere kotacije pa so bile izražene v švedskih kronah. V tem primeru so bili dijaki izpostavljeni ne samo tveganju zaradi nihanja borznih tečajev, temveč tudi tveganju zaradi nihanja menjalnih tečajev. Dijaki so imeli na voljo celo vrsto informacij, ki so jim bile lahko v pomoč pri izbiri investicije. Seveda so morali pri vsem tem upoštevati tudi borzne in bančne pristojbine, naučili so se, kako se bere borzna tečajnica in kako se izračuna dobiček posameznih poslov. V 70 dneh, koliko je trajalo tekmovanje, so morali maksimalizirati začetni kapital. Nekateri so bili pri tem bolj uspešni, drugi manj. Ena ekipa je celotni kapital zapravila v prvem tednu poslovanja. Ta skupina je opravila nekaj napačnih naložb in po nekaj dneh je imela na računu celih 23 stotink evra (od začetnih 50 tisoč

evrov). Druge ekipe so se stalno borile za prva mesta. Skupina Zois 1, ki se je investicij lotila zelo znanstveno in racionalno, je npr. vsak dan preverjala, kaj se dogaja na borzi, in izbirala naju-

godnejše investicije. Žal so dijakinje te skupine proti koncu naredile eno napačno investicijo in so zaradi tega zdrkile na 4. mesto v deželi. Na koncu je zmagala ekipa Zois 9, ki so jo sestavljali dijaki Mitja Ambrosi, Ivana Fajt in Petra Marassi iz 2. razreda.

In nagrajevanje?

Nagrajevanje je potekalo 31. januarja na zavodu Fermi-Pacassi. Tu so razglasili zmagovalce celotnega natečaja, posebne nagrade pa so bili deležni tudi dijaki skupine Zois 5, ki so investirali v podjetja, ki se zavzemajo za trajnostni razvoj. Prvouvrščeni dijaki so prejeli knjige, ki jih je izdala Fundacije Goriške hranilnice.

Foto Klemen Z.

nato pa smo se sprehodili do slovenskega pastoralnega središča, kjer nam je spregovoril g. Zvone Štrubelj. Popoldne nas je čakalo srečanje s komisarjem Janezom Potočnikom, ki je dijakom spregovoril o svojem delu v Evropski komisiji. Dijaki so se srečali tudi s Petrom Polajnarjem, ki je zaposlen na oddelku za širitev Evropske unije in ki nam je spregovoril o postopkih priključevanja in o hipotetičnem postopku izstopa neke države iz EU. Napornemu dnevu so sledili še večerni ogled mesta in obvezni nakupi odlične belgijske čokolade.

V petek smo se začeli vračati proti domu. Na poti smo se ustavili še v Münchnu, kjer smo si ogledali mestno središče, olimpijsko naselje in BMW Welt, ki je vse dijake očaral. V Gorico smo se vrnili v soboto, 8. februarja, zelo utrujeni, a polni novih doživetij. Mislim, da so se dijaki na izletu marsikaj naučili, slišali in videli veliko zanimivih stvari, doživeli veliko novega, zato sem prepričana, da jim bo ta izlet ostal še dolgo v spominu.

Naša dekleta cvetijo,
z njimi se vsi veselijo.

Čestitamo,

BODEČA NEŽA

PD Vrh Sv. Mihaela

mana Jordan in Zofija Mazej Kukočič in pri katerem so sodelovali tudi dijaki vseh slovenskih šol na Koroškem. Program poučne ekskurzije je bil nadvse bogat in zanimiv. Na pot smo se podali v ponedeljek, 3. februarja 2014. Na poti proti Strasbourgju smo se ustavili v Salzburgu in Ulmu, kjer smo si ogledali mesti in nekaj kulturnih znamenitosti. Še istega dne smo se udeležili skupne večerje, kjer smo prvič srečali koroške dijake. Naslednji dan smo preživeli v evropskem parlamentu, kjer smo se najprej srečali s parlamentarci, ki so finančno podprli ta projekt, nato pa je bila na programu okrogla miza na temo Biti Slovenec izven meja matične domovine. Pri okrogli mizi se je omenjenim poslancem pridružila tudi poslanka Tanja Fajon. Seveda so si ogledali tudi sedež parlamenta in veliko dvorano, v kateri je ravnokar potekalo zasedanje. Pred kosilom se nam je pridružil tudi Južnotirolec Herbert Dorfmann, ki je spregovoril o svojem delu v parlamentu, moje dijake pa je povabil na kosilo v parlamentarno menzo. Po kosilu smo se podali v Svet Evrope, kjer sta nam o delu in pomenu te pomembne evropske ustanove spregovorila Barbara Sušnik in veleposlanik Damjan Bergant. Izredno bogat dan smo sklenili še z ogledom mesta.

Naslednjega dne smo se odpravili na pot proti Bruslju. Med potjo smo se ustavili še v Luksemburgu in si ogledali glavno mesto. Četrtek, 6. februarja, je bil namenjen odkrivanju mesta Bruselj in srečanju s komisarjem Janezom Potočnikom. Zjutraj smo si ogledali mestno središče,

Obvestila

KD Sabotin vabi v Štmaver na praznovanje sv. Valentina, ki bo v soboto, 15. februarja, ob 20.30 s kulturnim programom v društvenih prostorih. Tam bodo udeleženci lahko prisluhnili glasbeni točki in pa g. Alessiu Stasiju, ki bo spregovoril o Štmavru pred prvo svetovno vojno. Praznovanje se bo nadaljevalo v nedeljo, 16. februarja, z odprtjem kioskov ob 10. uri in s slovesno sv. mašo ob 14. uri.

Do 15. februarja je v Kulturnem centru Lojze Bratuž na ogled razstava del Pavla Medveščka, do konca februarja pa v galeriji Ars razstava del Bogdana Sobana. Vabljeni na ogled!

Zveza slovenske katoliške prosvete sklicuje redni letni občni zbor, ki bo v četrtek, 20. februarja 2014, v prvem sklicu ob 12. uri, v drugem pa ob 20. uri, v sejni sobi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1. volitve predsednika občnega zbora; 2. poročilo nadzornega odbora; 3. odobritev poročila o izvedeni dejavnosti in obračuna za leto 2013; 4. odobritev programa dejavnosti in proračuna za leto 2014; 5. razno.

Kultura brez meja/Cultura senza confini, Soočenja/Confronti. V nedeljo, 23. februarja 2014, na kmetiji Gradišciutta na Jazbinah (Števerjan) bo ob 16.30 odprtje likovne in fotografske razstave, ob 17. uri klepeti, pogovori, odkrivanja, spoznavanja, ki povezujejo srca preko meja. Vabljeni!

Pastoralno področje Soča-Vipava vabi k evarističnemu bogoslužju vzhodnem obredu, v staroslovanskem in ruskem jeziku. Bogoslužje vodita dr. Jožko Markuža in dr. Anton Štrukelj, poje ekumenski zbor iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Vabljeni v Sovodnje v nedeljo, 23. februarja, ob 17. uri.

Kulturni dom Gorica v sodelovanju s SNG Nova Gorica, Kulturnim domom Nova Gorica in Forumom cultura vabi v četrtek, 27. februarja 2014, ob 20.30 na koncert, na katerem bo nastopil državni ansambel pesmi in plesa Rusije Voroneška dekleta. Info: Kulturni dom, tel. +39 0481 33288, email: info@kulturnidom.it

Skupnost Slovencev iz Laškega vabi na Večer slovenske kulture med Krasom, morjem in Sočo v petek, 28. februarja, ob 18.30 v občinsko knjižnico v Tržiču. Dr. Tatjana Rojc bo predstavila dela pisatelja in esejista Alojza Rebule, uvodne besede pa bo podala prof. Rudica Požar.

Večstopenjska šola obvešča, da se je vpisovanje otrok v otroške vrtce, osnovne šole in srednje šole začelo v ponedeljek, 3. februarja 2014, in se bo končalo v petek, 28. februarja 2014. Vpisovanje poteka v uradih Večstopenjske šole v ul. Grabizova 38 v naslednjih dneh: vsak ponedeljek od 10. do 13. ure, vsak torek od 15. do 17. ure, vsako sredo od 10. do 13. ure in od 15. do 17. ure, vsako soboto od 9. do 12. ure, v petek, 28.2.2014, od 10. do 13. ure. Za šole s slovenskim učnim jezikom bo vpisovanje potekalo še v papirnati obliki. Vpisne pole so staršem na razpolago na tajništvu in na vsaki posamezni šoli. Družine smejo vložiti le eno prošnjo za vpis.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja tradicionalno praznovanje dneva žena v soboto, 8. marca, z izletom v hrvaško Istro za ogled zanimivih mest Grožnjan in Rovinj. Vpisujejo po tel. 0481 882183 (Dragica V.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 884156 (Andrej F.), 347 1042156 (Rozina F.). Na račun 20 evrov.

Potovanje z Novim glasom v Marano bo od 21. do 28. maja 2014; odhod z letališča v Ronkah. Za vpisovanje in informacije: uprava

Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, uredništvo v Trstu, tel. 040 365473, g. Jože Markuža tel. 040 229166. Kdor želi prejeti program po elektronski pošti, naj sporoči na naslov: mohorjeva@gmail.com ali uprava@noviglas.eu

Prosvetno društvo Rupa-Peč vabi na tradicionalni letni izlet, tokrat v Jordanijo, ki bo potekal od 19. do 26. avgusta 2014. Informacije na tel. 0481 882285 (Ivo Kovic).

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. številka 00386 30 325 558.

Zanesljiva in diskretna gospa pomaga pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 41529652.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. številka 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na tel. številka 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovensčine in varstvo. Tel. številka 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. številka 0038641885539.

Iščem delo za čiščenje, likanje ali za varstvo otrok ali starejših oseb na območju Gorice. Tel. 00386 31449311.

Prispevke za SCGV Emil Komel v spomin na ravnateljico prof. Silvana Kerševana lahko nakažete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CUIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Darovi

Ob nabirki za katoliški tisk, za Novi glas: župnija Mavhinje 140 evrov. **Za Novi glas:** N. N. Gorica 750 evrov, N. N. 100 evrov.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško daruje ob predavanju o problemu anksioznosti ga. psihologinja in psihoterapevtka Ester Ferlič 100 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 14.2.2014 do 20.2.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 14. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 15. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovensčini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 16. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 17. februarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 18. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Prešernov nagajenec Pavle Merku' - Izbor melodij.

Četrtek, 20. februarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

KATOLIŠKA KNJIGARNA
v sodelovanju z GMD, založbo Mladika in ZTT
vabi NA KAVO S KNJIGO:

Gost bo mladi tržaški režiser in pisatelj IGOR PISON, avtor zbirke kratkih zgodb ZASILNI IZHODI

Z njim se bo pogovarjal literarni zgodovinar David Bandelj

izjemoma v sredo, 19. februarja 2014,
ob 10. uri v prostorih galerije Ars
nad Katoliško knjigarno v Gorici

Kavo ponudi:
PrimoRoma
TALENTI

Pri avstrijski založbi Berger je izšla publikacija o širši Goriški Tretja nemška knjiga Josefa Wallnerja s slovensko tematiko

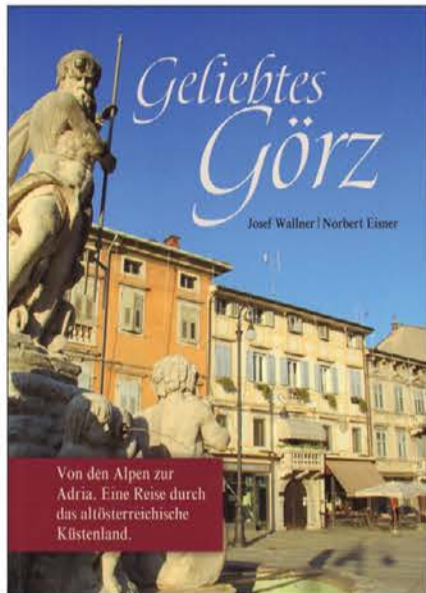
Nova obširna publikacija za lepoto in samosvoje posebnosti Slovenije *Geliebtes Görz (Ljubljena Goriška)* - Založba Berger, Horn (Nižja Avstrija), 2013 - navdušenega avstrijskega publicista Josefa Wallnerja je namenjena Gorici in Goriški in ima podnaslov *Od Alp do Jadrana - Potovanje skozi staroavstrijsko Primorje*. Avtor bralca v nemščini popelje v nekdanjo grofijo Goriško in Gradiško, ki je segala od Triglava do Gradeža in se sedaj nahaja na slovenskem in italijanskem državnem ozemlju.

Wallner, ki je pred knjigo o Goriški napisal že podobni publikaciji o slovenski Štajerski ter o Kranjski in Ljubljani (o obeh smo poročali v Novem glasu), poudaril v svoji tretji knjigi, da se na majhnem območju nekdanje goriške grofije kažejo posebne lepote alpske in sredozemske pokrajine, kot da bi bile pod povečevalnim steklom.

Avtor uporablja pri predstavitvi goriških pokrajinskih, zgodovinskih in kulturnih posebnosti obširno zgodovinsko in domoznansko literaturo, sklicuje se na številne danes velikokrat pozabljene vire, ki jih na novo odkrije. Na imeniten način črpa iz bogate zakladnice potopisnih zapisov, ki so že v prejšnjih stoletjih opevali pokrajino in kulturnozgodovinske značilnosti ter svojevrstnosti Goriške in Gradiške ter Primorja.

Bralke in bralci, večji nemškega jezika, bodo lahko odkrili marsikaj novega v tej knjigi velikega formata, ki ponuja na 356 straneh drobnega tiska ob večjem številu barvnih fotografij med drugim zanimivo branje o skrivnostnih kraških jamah, o legendarni bohinjski železnici, o znanih in manj znanih vaških in mestnih cerkvah ter Marijinih božjih poteh. Ob tem je ta publikacija tudi turistični vodnik s praktičnimi napotki, čeprav v re-

sni ni pravi turistični vodnik, temveč obsežno približevanje velikokrat zakritim in v današnjem času premalo upoštevanim značilnostim in znamenitostim te samosvoje slovensko-italijanske - furlanske dežele in pokrajine. Knjiga o Gorici in Goriški je namreč zelo koristen kulturnozgodovinski priročnik, ki

jenost, razpeta med alpske predele, Kras, Brda, dele Furlanske nižine in jadransko obalo ob Devinu, se po piščevem mnenju odraža tudi v jezikovni razvejenosti tu govorečih jezikov slovensščine, italijanščine in furlanščine, medtem ko je nekdanja nemščina skoraj izginila, a ne popolnoma tudi zaradi novih nemško govorečih ljubiteljev pokrajine, ki so se tu naselili, kot zapiše avtor.

V posebnem poglavju je obširno predstavljena zgodovina Goriške oziroma obeh nekdanjih grofij Goriške in Gradiške. Leta 1500 je rodbina goriških grofov, ki so vladali tudi na Tirolskem, izumrla, vendar je bila že prej z grofom Majnhardom VII. povišana v knežji stan. Deželo so kot pokneženo grofijo prevzeli Habsburžani in ji vladali več kot štiristo let. Wallner opisuje boje z Benečani in Turki, Napoleoneve vojne, jezikovne konflikte v 19. stoletju, ko se je začel rušiti habsburški nadnacionalni državni princip in so se posamezni narodi monarhije začeli narodno prebujati v želji po samostojnosti. Pisec se v tej zvezi še posebej dotakne strašnega časa prve svetovne vojne, ki je bila konec koncev posledica nacionalističnih sporov in boja narodov za prevlado enega nad drugim. Prav na področju Alp, Posočja in Krasa je prišlo do težkih bojev med Italijani in Avstriji, v katerih Italiji ni uspel načrt, da bi se čez Kras prebili do Trsta. Oktobra 1917 so Avstrijci skupaj z nemškimi četami prodrli nazaj do Piave. Celotna Goriška in Gradiška je bila spet v Avstriji, a ne za dolgo, saj se je nekdanja slavna država konec leta 1918 sesula in razpadla na različne manjše države.

V glavnem delu knjige priporoča Wallner pet potovanj, ki popeljejo bralca oziroma popotnika skozi slikovito pokrajino in zanimive kraje. V prvem potovanju nas avtor vodi od Razdrtega do Vipave. V posebnem poglavju

opisuje vse glavne značilnosti in posebnosti mesta Gorica. Pokloni se staremu čaru Gorice, ki so ji nekoč rekli zaradi prijetnega podnebja in pokrajinske očarljivosti "Nizza Avstrije". V drugem potovanju nas pelje iz Gorice proti vinorodnim Brdom, v tretjem nam priporoča potovanje od Gorice do Kanala, Tolmina, Kobarida vse do gorskih višin, v četrtem se znajdemo po poti čez Kras na obali pri Devinu in Sesljanu, v petem pa se ob Soči podamo iz Gorice mimo Sovodenj do Gradišča.

V Wallnerjevi novi knjigi o Goriški spoznamo lepoto pokrajine in zgodovinske znamenitosti, ki so velikokrat skrite v navidez zakotnih krajih, srečamo se z domačini in spoznamo njihove iniciative in želje, ustavimo se v imenitnih vinogradih in pri uspešnih vinogradnikih ter v gostilnah okušamo odlično domače vino. Tekst poživljajo barvne fotografije Norberta Eisnerja in zemljevidi predlaganih potovanj.

V knjigi sta objavljeni tudi spremni besedi goriškega župana Ettoreja Romolija in celovškega župana Christiana Scheiderja, pogrešamo pa spremno besedo župana Nove Gorice. Wallner nam v svojem popotniško - kulturnem kažipotu po Goriški za nameček priskrbi prenočitev v dobrem hotelu ali penzionu, zapelje nas v stare cerkve in zgodovinsko pomembne gradove in razkrije pokrajinske lepote ob morju, na Krasu ali med vinogradi. Imena krajev podaja strogo trojezično ali celo štirjezično, slovensko, italijansko, furlansko, nemško.

Njegova knjiga je sicer napisana v staroavstrijskem duhu, a to ni nič slabega, če je ta nadnacionalen in multinacionalen. Morda nas lahko tak duh, ki veje z Wallnerjevih poti po goriški pokrajini, vodi v novo narode povezovalno Evropo, kar bi lahko uredničila tudi Evropska unija, če bo izpolnila pričakovanja, ki si jih je zadala ob ustanovitvi.

Lev Detela

Kratke

Miren / Kulturne prireditve v februarju

Kulturno društvo Stanko Vuk Miren-Orehovlje pripravlja v februarju, mesecu kulture, vrsto prireditev, na katere vljudno vabi vse, ki sta jim pri srcu slovenski jezik in kultura. Eden izmed teh večerov je že bil prejšnji petek, ko je bila v večnamenski dvorani Občine Miren - Kostanjevica predstavitev pesniške zbirke Široka avtorice Vite Žerjal Pavlin. V nedeljo, **16. februarja** 2014, bo ob 17. uri v dvorani Gnidočevega doma na Mirenskem Gradu odprtje slikarske razstave domačinke Mihaele Černic - s. Adelgundis ob 100-letnici rojstva. S. Adelgundis, ki živi v Gorici, je še vedno aktivna. V petek, **21. februarja** 2014, bo ob 19. uri v dvorani Gnidočevega doma na Mirenskem Gradu proslava ob kulturnem prazniku z naslovom "Tje bomo našli pot..." v sodelovanju s KTD Zarja Bilje in PD Štandrež. V četrtek, **27. februarja** 2014, ob 19. uri pa bo v prostorih OŠ Miren potopisno predavanje Kambodža - dežela templjev in riža. Predavala bo Andreja Rustja, ki je lani že predstavila življenje med inuiti-eskimi.

Koncert symphonic metal v Vidmu / Tarja Tarunen s turnejo "Colours in the road"

V nedeljo, 16. februarja, bo na odru videmskega gledališča Teatro Nuovo Giovanni da Udine s svojim prvim italijanskim koncertom z letošnje turnee "Colours in the road", nastopila finska pevka Tarja Tarunen.

Tarja je operna pevka, ki je najprej zaslovela s skupino symphonic metal Nightwish, kasneje pa se je odločila za solistično pot. Z glasbo se je ukvarjala že kot otrok, saj je študirala klavir, kitaro, flavto in bobne, svoje vokalne sposobnosti pa je kasneje izpilila na Sibelius Academy of music v Kuopiju in začela nastopati kot operna sopranistka. Leta 1996 je ustanovila metal skupino Nightwish, s katero je pela do leta 2005, solistično nastopanje pa ji je prineslo še več zadoščenja in zato je kmalu izdala kar štiri plošče.

Na odru videmskega gledališča jo bo spremljal bobnar skupine Rage, Mike Terrana, ki je ljubiteljem metal glasbe poznan še posebno za svoje projekte fusion in svoje "drum clinics" oz. lekcije igranja na bobne pred širšim občinstvom.

Videmski koncert sta organizirala družba Azalea Promotion in gledališče Teatro Nuovo Giovanni da Udine v sodelovanju z občino Videm. Vstopnice so še na razpolago pri blagajni gledališča, v poverjenih centrih Azalea Promotion in na spletnem portalu www.ticketone.it.

Še o Matiji Vertovcu

V napovedi letošnje celoletne počastitve 230-letnice rojstva duhovnika in prosvetitelja Matije Vertovca prebiramo netočno informacijo o "prezrti zgodovinski osebnosti", ki da je bila rešena pozabe pred dvajsetimi leti z objavo faksimila dveh njegovih knjig (Novi glas, 6. 2. 2014, str. 8). Ko je minevalo 200 let od rojstva, je Goriški muzej s sodelovanjem institucij tedanje občine Ajdovščina pripravil 18. maja 1984 na dvorcu Zemona znanstveni simpozij, posvečen Vertovcu. Na njem je nastopilo enajst referentov, ki so obravnavali njegovo vsebinsko zelo široko zasnovano delovanje. Gradivo, predstavljeno na simpoziju, je bilo v celoti objavljeno v Goriškem letniku (11./1984). Nepotrebno je navajati drugih objav, ki govorijo o Vertovcu in so bile objavljene pred letom 1990 in po tem letu, ki sicer naj bi veljalo za prelomno pri reševanju spomina na nekatere osebnosti iz naše preteklosti. Za trditvami o njih hoteni pozabi in zamlčanosti se zelo pogosto skriva neinformiranost in neznanje. / Branko Marušič, Solkan

SNG Nova Gorica / Premiera otroške predstave Roka Neizmerna dragocenost naših rok

Ali sploh kdaj pomislimo, kakšno bogastvo predstavljajo naše roke in prsti na njih in kaj vsega lahko počnemo z njimi? Ko sedemo za mizo, da bi zajtrkovali, kosili ali večerjali, ali se kdaj zamislimo v to, koliko rok je bilo potrebnih, da se je pred nami znašlo toliko vabljivih jedi? In ko si v trgovinah izbircno ogledujemo razstavljene izdelke, obleke, čevlje, pohištvo ..., nas kdaj prešine misel na vse nepoznane roke šivilj, krojačev, čevljarjev, mizarjev ..., ki so marljivo in potrpežljivo vse to izdelale? Tudi literarni ali likovni umetnik se poslužuje rok in spretnosti gibljivosti prstov, da izlije na papir, kar mu preveva dušo, ali pa na platno odslika, kar mu narekuje navdih. Prav na vse to in še na nekaj mehkega in nežnega, kar s toplino obda in razžari srce, gledalce opozarja in jih z

vsem tem prijetno nagovarja izvorna predstava *Roka*, ki so jo krstno mehko obzarile v premišljeno izbranih svetlobnih odtenkih odrske luči v torek, 28. januarja 2014, pod večer na malem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Zamisel zanjo se je utrnila dramskima igralcema Maji in Mihi Nemcu, članoma SNG Nova Gorica. Navdih za to lepo, zelo povedno in vzgojno besedilo, ki čudovito spregovori otrokom, a se pomenljivo obrača tudi na odrasle, stala našla pri izrazitih delih kiparja Augusta Rodina in liricnih izlivi pesnika Rainerja Marie Rilkeja. S pomočjo scenografov Anamarije Cej in Nikija Bonettija, ki sta odrsko prizorišče v ozadju zamejila s steno z okni in vrati, v ospredje pa postavila nekaj velikih elementov-rok v različnih gibih, ki dobijo ob magični osvetlitvi mojstrskega

oblikovalca luči Sama Oblokarja sugestivne nianse in dimenzije, je nastala vizualno očarljiva predstava, ki ji dodano vrednost predstavlja avtorska glasba različnih ritmov Tea Collorella. Glasbenik Collorella, ki v živo izvablja s kitare večkrat prav nežne zvoke, je v predstavi uspešno preстал igralski debi kot Pesnik oz. njegov duhec ob igralki Maji Nemeč, ki se je privlačno spremenila v duhca Kiparja in Pesniško muzo. Oba duhca brez miru tavata po kipi-jevem ateljeju in z vso vnemo skušata razrešiti uganko, ki jima je bila poslana, da bi lahko dobila krila, "se v angelčka spremenila, med zvezde poletela, se kot dojenčka spet rodila in znova roke z ustvarjanjem zaposlila". Napisano jima je bilo

namreč, naj odkrijeta največjo skrivnost rok. Kar nekaj zmognosti rok si prizadevata razkriti - tudi takih neprijaznih, "trdih", kot je ta, da se roke zaprejo v pest -, a vsakič se razočarano ozirata po svojih

ramenih, saj krila jima nočejo zrasti. Ko pa končno odkrijeta, da je največja skrivnost rok ta, da se znajo velikodušno raz-

preti in nežno pobožati ljubljeno osebo ali sočloveka nasploh in mu ogreti dušo s toplim objemom, se jima izpolnijo vroče želje. Kot angelčka poletita v nebo in na zemlji spet zavekata kot otročička, da bosta lahko

oziroma gledalce, ki očarani zrejo v kot pajčolan lahko ozračje, ki ga ustvarja odrsko dogajanje, in od nje odhajajo obogateni, s svetlobo v srcu. Vse to je z ustvarjalci predstave - poleg že omenjenih so sodelovali oblikovalec zvoka Vladimir Hmeljak, oblikovalec rekvizitov Branko Drekonja in Urška Boljkovac (fotografija), pričaral režiser Miha Nemeč, ki je z Anamarijo Cej in Nikijem Bonettijem poskrbel tudi za kostume (posebno privlačna je bujna, nakodrana Kiparjeva modra brada). Predstava je nastala kot koprodukcija Teatra na konfini, ki ga sofinancira Mestna občina Nova Gorica, in Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, ki je uprizaritev uvrstila v dodatni program. Predstava bo lahko gostovala po vrtcih in šolah, saj se zaradi "mobilnosti" scenskih elementov zlahka prilagaja prostorskim zmogljivostim.

S 1. strani

Marko Sosič: "Vrniti se ..."

Kulturo razume Sosič kot najmočnejše sredstvo upora do vseh poskusov nevarne banalizacije našega življenja. Prav zato moramo na podlagi naše kulturne zavesti, ali bolje "nezavesti", razumeti, "kje in s kom živimo", se pravi vprašati se moramo, kdo je naš sosed in kakšna je njegova kultura. To je bilo na primer storjeno s septembrskim Slofestom. Veliko ljudi izkazuje zanimanje za naše izročilo in naš jezik. To mu daje pozitivnega upanja za prihodnje, čeprav je občutiti, da se nasilje, nacionalizem in ekstremizmi ponovno pojavljajo v Evropi: o učinkih nevarnosti podobnega zla je svojčas prerokoval Srečko Kosovel, ki naj nam bo vodilo do svetlejših dni tudi v današnji temi, ko je ponovno v središču italijanske politične arene "obsojeni vitez", ki ga Sosič niti ne imenuje. Govornik vsekakor verjame, da se je v našem ožjem prostoru klima nedvomno izboljšala: tudi zato naj naša narodna skupnost "začrta vizijo in oblikuje visoko kvaliteten program", ki bo brez tarnanja in jokanja, temveč s kvaliteto in vsebino postavilo naše profesionalno in ljubitejsko delovanje na pot k uveljavitvi v širšem italijan-

Marko Sosič (foto IG)

skem, slovenskem in mednarodnem prostoru. Bodisi v Italiji bodisi v Sloveniji pa se vendarle znova ozavešča vprašanje "pismenosti in vrednosti kulture", oblikovalo na dejanski poti izvolitve. Ne smemo si dovoliti vrste neodgovornih dejanj, ki bi lahko ogrožale obstoj nekaterih pomembnih institucij. Le-teh Sosič ni omenil, a najbrž je mislil na Tržaško knjigarno in Slovensko stalno gledališče, ki so v zadnjem času v težavnih kadrovskih oziroma komercialnih stiskah. Po mnenju govornika moramo danes preseči nas same, našo samozadostnost in hkrati ostati svoji, preseči našo ranljivost, vojne in povojne travme in zmore; prav tako moramo preseči našo notranjo politiko zapiranja in iskanja sovražnikov ter zaživeti v svoji polnosti ob bogatem doprinosu bližnjega, soseda. Krovni organizaciji sta se pred nekaj leti domenili, da na osrednjem kulturnem prazniku Slovencev v Italiji nagradita osebnost ali skupino ljudi, ki so s svojim delom prispevali k razvoju naše narodne skupnosti. Letos so na oder Kulturnega doma stopili kar trije akterji. Nedvomno je nagrada, ki sta jo predsednik SKGZ Rudi Pavšič in Igor Švab, pokrajinski predsednik SSO, ki je nadomeščal deželnega predsednika krovne organizacije Draga Štoko, vročila Viljemu Čer- nu, imela prav poseben prizvok, saj je bila namenjena življenjske-

Igor Prinčič

naše skupnosti mora ostati, vendar izpričati se mora v nekem svežem zastopništvu, ki naj bi se

mu delu osebe, ki bi jo lahko nedvomno označili za laičnega čedermaca. S svojim raznolikim prizadevanjem v slovenski narodni skupnosti v videmski pokrajini je vlival rojakom samozavest za predolgo časa teptan narodni čut. V ta vidik gre uvrstiti tudi njegovo literarno prizadevanje. Pred nedavnim je namreč pri GMD izdal pesniško zbirko o religiozni tematiki Ko pouno noci je sarce. Zbirka vsebuje poleg izvornih verzov v terski govornici tudi knjižni slovenski, furlanski in italijanski prevod: s to prevajalsko izbiro je svojim rojakom privzdignil jezikovno samozavest, da je lahko njihovo narečje enakovredno ostalim jezikovnim kodom. "To nagrado sprejemam s ponosom za delo, ki sem ga v sklopu naše narodne skupnosti v videmski

Ob predstavnikih krovnih organizacij nagradjenec Viljem Černo (foto IG)

naši ljudje tudi v prihodnje zaživi ne samo v jeziku, ampak tudi v duši in srcu", nam je po proslavi povedal Černo, ki je bil tudi dolgo let predsednik Narod-

meščala Karolina Černic), ki je z dolgometražcem Zoran, moj nečak idiot imel lep uspeh na beneškem filmskem festivalu, saj je prejel nagrado občinstva. V zabavni grenko-sladki zgodbi spoznamo odrezavega, obilnega in vedno malce pijanega Furlana Paola, ki izve za smrt slovenske sorodnice. Toda namesto denarja ga kot dediščina pričaka čudaki najstnik Zoran, ki nima nobenega drugega sorodnika. Paolo ga nejevoljen vzame k sebi, vendar presenečen odkrije, da je nenavadni nečak mojster pikada. Po zmagah v domačih lokalih Paolo skuje načrt, kako bo z Zoranovo pomočjo osvojil turnir pikada na Škotskem, toda usoda se z obema pozabava na zelo nepričakovane načine.

Švab in Pavšič izročata nagrado predstavnicam DVS Bodeča Neža (foto IG)

ne in študijske knjižnice. Tudi zaradi njegovega diplomatskega posredovanja je slovenska ustanova lahko ponovno vstopila v tržaški Narodni dom. Na odru Kulturnega doma so počastili še uspehe Dekliške vo-

kalne skupine Bodeča Neža, ki je v zadnjih letih postala nadvse prepoznaven in kakovosten pevski sestav našega prostora, ki je dosegel izjemne uspehe na krajevni, državni in mednarodni ravni. Zbor so predstavljale predsednica Prosvetnega društva Vrh Sv. Mihaela Karen Ulian in predsednica zbora Lucrezia Bogaro in zborovodkinja Mateja Černic, kateri gre osrednja zasluga za dosežke skupine. Po proslavi se je Černičeva veselila predvsem dejstva, "da je nagrado prejel zbor, v katerega vsaka pevka vlaga veliko energije in truda. To sta nenadomestljiva aduta, ki pripomoreta, da je lahko pevski sestav uspešen in kvaliteten".

Tretjo nagrado je prejel goriški kulturnik, podjetnik, ključni člen Kinoateljstva in filmski producent podjetja Transmedia Igor Prinčič (v Kulturnem domu ga je nadomeščala Karolina Černic), ki je z dolgometražcem Zoran, moj nečak idiot imel lep uspeh na beneškem filmskem festivalu, saj je prejel nagrado občinstva. V zabavni grenko-sladki zgodbi spoznamo odrezavega, obilnega in vedno malce pijanega Furlana Paola, ki izve za smrt slovenske sorodnice. Toda namesto denarja ga kot dediščina pričaka čudaki najstnik Zoran, ki nima nobenega drugega sorodnika. Paolo ga nejevoljen vzame k sebi, vendar presenečen odkrije, da je nenavadni nečak mojster pikada. Po zmagah v domačih lokalih Paolo skuje načrt, kako bo z Zoranovo pomočjo osvojil turnir pikada na Škotskem, toda usoda se z obema pozabava na zelo nepričakovane načine.

Ljubljana / Osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku

Prešernova nagrajenca Pavle Merku' in Vladimir Kavčič

Akademik Pavle Merku' je na proslavi v Cankarjevem domu v soboto, 7. t. m., prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Merku' je slovenski razumnik in umetnik v najzlahtnejšem pomenu besede, Slovenec po prepričanju in ena najvplivnejših osebnosti kulturnega življenja Slovencev v Italiji, piše v utemeljitvi. Na svoji poklicni poti je prepletal jezik in glasbo. V Trstu živeči Merku' je deloval kot skladatelj, jezikoslovec, slovenist, etnomuzikolog, etimolog, publicist, kritik, esejist, raziskovalec, glasbeni urednik in pedagog. Raziskoval je tako na literarnem in jezikoslovnem kot tudi na glasbenem področju in prispeval k poznavanju ljudske zakladnice iz Tržaške, Goriške, Kanalske doline, Benečije in Režije. Njegov skladateljski opus, tesno povezan z ohranitvijo in ovrednotenjem ljudskega izročila, je nepogrešljiv del slovenske sodobne glasbe, zaslovel pa je tudi po svetu. Ustvarjal je za mladane vse glasbene sestave in zvrsti: solistična, komorna, simfonično-koncertna in vokalno-instrumentalna dela, samospeve in zборе. Napisal je tudi opero Kačji pastir, ki je bila prva slovenska opera s

krstno izvedbo v takrat zelo italijanskem tržaškem občinskem gledališču Verdi (1976). Izbori besedil je kot jezikoslovec, dialektolog, ljubitelj ter govorec več jezikov in narečij posvečal posebno pozornost. Tudi vse etnomuzikološke raziskave so obogatile in obarvale njegovo izrazno paletu. Vedno je

Pavle Merku' in Vladimir Kavčič

posebno mesto namenjal ljudski glasbi in tako izjemno prispeval k njenemu zbiranju in ohranjanju. Spoznaval jo je najprej kot raziskovalec, šele potem kot skladatelj. Sredi šestdesetih let 20. stoletja se je usmeril v zbiranje ljudskih pesmi pri Slovencih v Italiji, to pa je preraslo v zbiranje pripovedk, običajev, vraž in vsakršnega ljudskega blaga, ki ga je pozneje objavil v knjigi Ljudsko izročilo Slovencev v Italiji (1976). Med

najvidnejšimi sadovi tega raziskovanja so mnoge skladbe, ki se opirajo na ljudsko osnovo in so izšle v zbirki Ljudske pesmi Slovencev v Italiji (1981). Poseben pomen imajo njegova jezikoslovska raziskovanja. Uredil, komentiral in objavil je Slovenska plemiška pisma družine Marenzi-Coraduzzi s konca 17. stoletja (1980), s katerimi je dokazal rabo slovenskega jezika med tujim plemstvom na Slovenskem. Kot raziskovalec slovenskih osebnih in krajevnih lastnih imen pa je pomembno prispeval k razumevanju izvora slovenskih priimkov na jezikovnem zahodu Slovenije ter dokazovanju avtohtonega slovenskega porenja ljudi in krajev, ki danes pripadajo Italiji. Njegov skladateljski, raziskovalni in publicistični opus pomeni enega od vrhov slovenske ustvarjalnosti po drugi svetovni vojni. Nekatere njegove knjige se že uvrščajo med temeljna dela različnih strok, njegova ustvarjalnost in samozavestni nastop pa med neizbrisna znamenja slovenske kulturne navzočnosti v Trstu. Merkujev ideal ni bil nikoli teh-

Vsi nagrajenci ob letošnjem prazniku slovenske kulture

nološka ali tehnična specializacija, temveč Leonardov Anthropos. Sintezo svojih estetskih in glasbeno-socioloških spoznanj je zbral v knjigi Poslušam (1983), v kateri se kaže kot pronicljiv analitik in objektivni kritik povojne slovenske in svetovne glasbe, je v utemeljitvi zapisal Stojan Kuret. Pisatelj Vladimir Kavčič je v Cankarjevem domu na slovesni akademiji pred Prešernovim dnevom prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Kavčič je ena od velikih figur sodobne slovenske književnosti. Čeprav se je kot avtor najboljše zbirke literarnega opusa tega obdobja loteval tudi mladinske proze, drame in radijskih iger, si je svoj prostor v slovenski literaturi izboril z romanom. Že v njegovih prvih literarnih objavah v 50. letih minulega stoletja je vzniknila na plan njegova poglobljena tematika: težko življenje človeka med drugo svetovno vojno in po njej. Iz tega časa sta umetniško najmočnejši zbirka novel Čez sotesko ne prideš in romaneskni prvenec Ne vračaj se sam. V 60. letih je napisal trilogo romanov Tja in nazaj, Od tu dalje ter Onkraj in še dlje. Skupno jedro vseh treh je razcep na dva

pola, ki ju v zadnji posledici poraja nasprotje med individualnim in družbenim. Konec desetletja pa je v svoji vojni prozi izoblikoval prvi umetniški vrhunec, sintezo, ki jo predstavlja trilogija romanov Žrtve. Z leta 1973 izdanim romanom Zapisnik je dodobra razburkal tedanjo slovensko javnost, politična oblast pa je roman strogo obsodila, tako zaradi inovativnega sloga, ki posnema zapiski zaslanih in znanstvenih ekspertiz različni strok, kakor zaradi vrhunske literarne tematizacije stalinističnih zločinov povojne Partije. V 70. letih je njegov roman dobil novo tematsko razsežnost. V Pustoti je uporabil (pregljevsko) snov, ki zajema iz tolminskega kmečkega upora leta 1713. Roman je slogovno nekakšna novodobna ljudska povest, ki je poglobljena z nekaterimi eksistencialističnimi prvini. V 80. letih se je z romani, kot so Živalski krog, Veleposlanik na Kitajskem ter Pesnik in policistka odmaknil od svoje poglobljene teme, vendar pri tem ni opustil svoje ostre etične perspektive. V 90. letih se je vrnil k "puntarskemu" romanu, Somrak in Vrnitev v izginule kraje sta

namreč na neki način nadaljevanje Pustote. V romanu Minevanje zla je znova podal uvid v to, kako so ideološke razlike v resnici minimalne in kako je ideologija samo sredstvo za perpetuiranje starih zamer, ki v vojnih razmerah lahko pripeljejo do katastrofalnih posledic. Eden izmed pomembnih dosežkov tega romana je, da nakazuje mogoč model sprave ali vsaj smer, v kateri bi lahko razmišljali o njej. Nov vrhunec je njegov ustvarjanje dosežlo z leta 2005 izdanim romanom Prihodnost, ki je ni bilo. V njem je ustvaril pravo epopejo povojne Slovenije z jasnimi avtobiografskimi prvini. Nazadnje pa je leta 2011 izšel njegov roman Od nikoder do nikamor, v katerem je znova tematiziral vojno in njene posledice vse do današnjih dni. Kavčiča je literarna veda razglasila za klasika slovenske literature, vrh tega pa ga lahko zaradi njegove vztrajne brezkompromisnosti in boja proti dogmatizmu vseh vrst okličemo za največjega mojstra vojne proze na Slovenskem, je v utemeljitvi Prešernove nagrade po poročanju STA zapisal Alen Širca.

Kratke

Zaljubljeni v kulturo

Februar je mesec kulture, njegovo polovico označuje god svetega Valentina, praznik zaljubljenec. Ljubezni do kulture in njenega ustvarjanja je namenjena prireditev, ki jo Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireja v petek, 14. februarja, z začetkom ob 20. uri v dvorani vaške Srenjske hiše. Gost večera bo Dušan Jakomin, duhovnik in vsestranski prosvetni delavec, znan v primorskem in širšem slovenskem prostoru. Neutrudnemu prizadevanju škedenjskega kaplana za duhovne in kulturne dobrine se je oktobra lani poklonila tudi tržaška občina. Njegove klene besede lahko beremo na straneh Našega vestnika ali jim prisluhnemo na radijskih valovih, gotovo pa so še prodornejši ob osebnem srečanju. Prireditev bodo sooblikovali pevci okteta Aljaž pod umetniškim vodstvom Mateja Lazarja, za glasbeno točko bo poskrbel še duo flavt mladih domačink Maje Devetak in Alexe Gherbassi. Prisrčno vabljeni v Mačkolje na večer v znamenju kulture v njenem najzlahtnejšem smislu. / (NT)

Dom Jeralla na Padričah: Adventni in božični čas

Advent se začne štiri tedne pred Božičem, božični čas pa traja do 6. januarja, praznika razglasenja Gospodovega (ali Sv. treh kraljev). V Domu smo navadno podirali jaslice in božično drevesce na svečnico. Letos smo manj podirali kot prejšnja leta, ker je bilo okrasov nekoliko manj, vendar še vedno toliko, da je njih postavljanje stalo veliko truda obe voditeljici likovne delavnice. Komaj sta pospravili "misijonsko razstavo", ki je bila od 7. do 12. decembra, sta se že lotili dela za božično okrasitev. Nekaj dni je bilo treba, da sta v dveh zelo dolgih in razsežnih nadstropjih postavili in okrasili tri precej velika drevesca ter pritrtili na stene in šipe večjih prostorov in hodnikov srebrno-rdeče pentlje in angelčke. Tudi jaslic ni manjkalo, na vsakem vogalu so stale manjše, v veliki dnevni sobi pa so bile postavljene večje, zaprte v škatli, podobni akvariju. Velika dnevna soba se je spremenila v dvorano. V njej so trepetale lučke na največjem božičnem drevescu v hiši, delavci pa so po robovih stropa obesili rdeče trakove.

V tej dvorani smo imeli že pred Božičem dve prireditvi. Nastopili so otroci, kar je res dragocen obisk. 17. decembra so učenci slovenske osnovne šole Kajuh-Trubar iz Bazovice s svojimi učiteljicami pokazali, kaj so se naučili za ta letni in cerkveni čas. Občuteno so deklamirali lepe, primerne pesmice v slovenščini in v zboru, ob spremljavi posnete glasbe, zapeli tri pesmi: v angleščini, slovenščini in italijanščini ter dve v tukajšnjih jezikih. Občudovala sem jih, kako mirno in urejeno so se postavili na svoja mesta, kako pozorno so sledili skoraj nevidnim tihim vodilnim gestam svojih učiteljic. Zato je ves program tekel kot po maslu, občuteno in prisrčno. Čestitam učencem in zlasti učiteljicam, ki znajo z mirno, a odločno roko voditi živahne malčke!

Naslednji dan, 18. decembra, je bilo nekoliko drugače. Tokrat so prišli z Opčin učenci 4. in 5. razreda italijanske osnovne šole "Degrassi". Pod vodstvom pridnih učiteljic so priredili pravcati koncert o Božiču, miru... in končali z veselo "Girotondo e' Natale". Tudi te je spremljala posneta glasba.

Obe skupini sta nam prinesli darilca, lastnoročno izdelana iz lepenke. Učenci iz Bazovice so prinesli obeske v obliki božičnega drevesca, oni z Opčin pa velike zložene zvezde. Naše ravnateljstvo jim je postreglo z okusno malico in z vrečico sladkih dobrot. Pred Božičem so v parku našega Doma postavili velike jaslice s figurami skoraj v naravni velikosti in z žarečo zvezdo repatico. Ob vhodu v Dom pa je svetila še večja zvezda iz rumenih lučk. Tudi v naši kapeli so na desni strani oltarja položili na tla mah-travo, nekaj skal, tri pastirje z ovcami, nad to pa so iz skal, drevesnih vejic, mahu, srebrnega bodečega traku in mnogih migljajočih lučk zgradili malo višje ležišče-jaslice z Jezuškom. "Solo l'essenziale", je komentiral eden od zvestih prostovoljcev.

Seveda smo v adventu in božičnem času nekoliko več molili in peli. Ob nedeljah in praznikih so kapelo povečali tako, da so premaknili stekleno steno in tako združili kapelo z veliko dvorano. Tako je bilo dovolj prostora za goste in obiskovalce. Božična maša je bila zelo slovesna, malo manj pa novoletna. V jedilnicah pa smo praznovali Božič, silvestrovo in novo leto s koščkom za Božič značilne slaščice pandoro, s kavo in penino.

/ dalje

Nada Martelanc, gostja Doma "Jeralla"

TRŽAŠKA KNJIGARNA Na kavi s knjigo

Mladi morajo imeti besedo danes!

Obesedah, ki sestavljajo naslov tega zapisa, so trdno prepričani Belinda, Caterina, Ester, Ivana, Thomas. Gre za dijake drugega klasičnega liceja, ki so v spremstvu prof. Majde Artač v sredo, 29. januarja, oblikovali prvo srečanje ob kavi v letošnjem letu. Na povabilo mentorice so dijaki spregovorili o svojem odnosu do knjige in branja, beseda je tekla tudi o medijski ponudbi manjšinskega tiska in o tem, da ostaja naša družba še vedno preveč osredotočena na potrebe odraslih.

Kot je uvodoma pojasnila prof. Artačeva, se odnos nekaterih obetavnih dijakov do knjige in branja razvija tudi zaradi sodelovanja na nekaterih kulturnih manifestacijah, med katerimi gre podčrtati tekmovanje za Cankarjevo priznanje (zlati priznanje je lani prejela Belinda) in Primorci beremo, za katerega je potrebno prebrati pet proznih del in eno pesniško zbirko. Knjiga tako postane ne samo vsakodnevno orodje v šoli, ampak predvsem sredstvo za zabavo in razvedrilo. Med ključnimi avtorji, ki jih v slovenskih šolah vselej gojimo,

Občni zbor Slovenske prosvete

Kljub težavam je delovanje društev izredno bogato

Pred nedavnim je v Peterlinovi dvorani potekal občni zbor Slovenske prosvete iz Trsta. Udeležba je bila množična, saj so prišli predstavniki skoraj vseh članic; prisotni so bili Zbor Jacobus Gallus, Slovensko prosvetno društvo Mačkolje, študijski center Melanie Klein, Knjižnica Dušana Černeta, Slovensko kulturno društvo Barokovlje, društvo Marij Kogoj, društvo Rojanski Marijin dom, Mladinski krožek Dolina, Mladinski dom Boljunec, Slovensko kulturno društvo Igo Gruden, društvo Finžgarjev dom, Radijski oder, MOSP, Športno kulturno društvo Cerovlje Mavhinje, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenski kulturni klub, Šentjakobsko kulturno društvo in SOMP Vesela pomlad. Kot vemo, Slovenska prosveta in njene članice gojijo slovensko besedo v duhu krščanskih in demokratičnih vrednot; to je bilo razbrati tudi iz prebranih po-

ročil o delovanju včlanjenih društev.

Foto D. Pahor

Kljub nenehnemu opozarjanju javnosti o krizi in težavam smo lahko prisluhnili izredno bogatemu delovanju društev, ki se vztrajno trudijo za izvedbo svoje-

ga poslanstva in začrtanega programa. Vsi se še kako zavedamo, da le s kulturo, z delovanjem in s prisotnostjo na območju, bomo ohranili sebe - jezik, kulturo in hkrati premoščali zidove iz preteklosti. Naša društva imajo izredno pomembno vlogo tudi narodnoobrambena značaja, saj se preko njih vsak posameznik ne izgubi pod vplivi večinskega jezika, asimilacije... Dejavnosti društev lahko vseskozi spremljamo, osebno ali po medijih. Pa vendar, ko smo prisluhnili poročilom, smo se zavedeli, kako bogate so njihove dejavnosti. Aktivnosti pokrivajo najrazličnejša področja: koncerte, predavanja, delavnice, ohranjanje naše preteklosti, jezikovne delavnice, gledališke predstave, izdajanje publikacij in še bi lahko naštevali. Društva namenjajo skrb bodisi starejšim članom kot mlajšim.

Izrazili so veliko pozornost do mladih, saj so le-ti še pod večjim vplivom nove tehnologije in torej izgubljajo željo po druženju, delovanju in pripadnosti neki skupnosti. Vsi pa vemo, da ima skupno druženje velik pomen za človeka, za poglobitev medčloveških vezi med vrstniki kot med različnimi generacijami. Iz pregleda dejavnosti je bilo videti, da člani in organizatorji sprejmejo in cenijo vsako osebo "dobre volje". Zagotovo je težje delovanje v mestu, saj se velika večina Slovencev seli iz njega. Zelo razveseljiva je bila novica Šentjakobskega društva, da so mlajši prevzeli vodstvene vloge in so polni načrtov za prihodnje leto.

Ko govorimo o krizi, o krčenju sredstev, se moramo zavedati, da društva ne bodo mogla več plačevati nekaterih neizogibnih stroškov (ogrevanja, najemnine prostorov, da ne govorimo o kakih zahtevnejših projektih, pri katerih je treba nujno plačati izvajalce oz. predavatelje). Izrazila so zaskrbljenost zaradi novih načinov financiranja le večjih projektov. Veliko članic je premajhnih in nimajo niti potrebnega osebja, ki bi lahko pripravilo in izvedlo takšno vrsto projektov. Zato se morajo krovne organizacije in vsi, ki imajo besedo pri tem, zavedati pomembnosti svojih odločitev.

Kljub vsemu sedanja kriza ne bo zaustavila delovanja članic, saj še živi v vsakem izmed nas duh idealizma in altruizma.

V NARODNEM DOMU Narodna in študijska knjižnica

Odprt oddelek za mlade bralce

Oddelek za mlade bralce v galeriji Narodnega doma v Trstu bo odsej mali kulturni raj najmlajših uporabnikov Narodne in študijske knjižnice. Zato je bil začetek otvoritvene slovesnosti zaupan ravno njim oz. članom otroške folklorne skupine OŠ Katinara, ki so v oblekah otrok izpred stoletja prikazali vrsto igrice in plesov svojih dedov. Njihov nastop pod mentorstvom učiteljice Ljube Legiša je bil v tem kontekstu znamenje tradicije in kontinuitete ustanove, ki odpira nove prostore, da bi še bolj nadaljevala svoje dolgoletno kulturno in izobraževalno poslanstvo. Zgodovine knjižnice se je spomnila Ksenija Majovski, ki je tudi poudarila, da bo prvi mladinski oddelek prostor za mlade, ki se družijo ob knjigi in ustvarjanju in predsta-

vlja spodbuden pogled v prihodnost za skupnost, ki je žal prepogosto zazrta le v preteklost. Predsednica Upravnega odbora NŠK Martina Štrajn je pohvalila delo in trud knjižničark, ki so opremile prostore, kjer bodo najmlajši gojili slovensko besedo in kulturo v simbolično zelo pomembni stavbi, kot je Narodni dom.

Slovesnosti so se udeležili generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš, rektor tržaške Univerze Maurizio Fermeglia in ravnateljica Mestnih knjižnic Bianca Cuderi. Gostje so poudarili pomen dialoga in sodelovanja v večkulturnem mestu.

Oddelek je zaživel s svojo namembnostjo takoj po slovesnosti, saj sta Alenka Hrovatin in Biserka Cesar poskrbeli za prvi pravljični urici v novih prostorih,

Foto IG

nekateri udeleženci slovesnosti pa so si že izposodili prve knjige (kdor pa si je izposodil otroške in mladinske knjige na glavnem sedežu, jih zdaj lahko prinese na nov oddelek). Knjižnica za mlade bralce bo odprta ob ponedeljkih in torkih dopoldne, od srede do petka pa popoldne. Na sporedu dejavnosti za mesec februar so razstave, urice za predšolske otroke in srečanje s pisateljem Žigo X. Gombačem.

Odprtje novega oddelka je pustilo prijeten občutek zaupanja v

prihodnost knjige, v večno fascinacijo papirnatih strani, ki imajo za današnje otroke vedno bolj okus po preteklih časih, saj se vsi že zelo mladi soočajo s hitrostjo in takojšnjo dostopnostjo informacij preko elektronskih naprav. V teh prostorih, ki jih bo simbolno ponazarjala deklica na letični knjigi v ilustraciji Žive Pahor, pa bosta tudi čas in domišljija potrjevala svojo vrednost in nena-domestljiv pomen v odrasčajoči dobi.

PAL

sta Rebuta in Pahor med mladimi zelo cenjena. Govor je bil med drugim tudi o branju slovenskih avtorjev v tujem jeziku,

lap napisala v nemščini. Kaže, da knjiga oziroma pisatelj na tak način pridobi neko novo dimenzijo, ki jo lahko prišteje svoji iz-

prevodi tujih del v italijanski jezik. To najbrž predvsem zaradi ugodnejših cen. Na podlagi svoje izkušnje pa je prof. Artač poudarila dejstvo, da se morajo mladi pri branju slovenskih knjig bolj potruditi, saj navsezadnje tudi okolje, v katerem živimo, pogojuje naše govorne in bralne navade.

Posebno poglavje so v pogovoru imele sodobne tehnološke platforme, zlasti internet in t. i. e-knjiga.

Internet ponuja neizmerno količino informacij in besedil, kar pa še ne pomeni, da to spodbuja mlade k spletnemu branju. Na splošno je 'fizična' knjiga še priljubljena do take mere, da izbiro branja pogo-

juje tudi sama estetska in raznolika lastnost publikacije. Drugo poglavje predstavljajo e-bralniki, ki so hvaležen priložnik pri branju izvornih del tujih književnosti, saj ti imajo že vgrajene slovarje, kar olajša razumevanje besedila. Še kar kritično so dijaki obravnavali vsebinsko razsežnost naših medijev, začeni s Primorskim dnevnikom in Novim glasom. Izrazili so željo, da bi časopisi z večjim optimizmom poročali o naši družbi, da bi v podlistkih in rubrikah objavljali zanimive vsebine (npr. recepte) in da bi bili bolj odprti za kritike mladih: "Žal se mladi prevečkrat obravnavajo po klišejških kalupih", je dejala prof. Artač. V večletnem sobivanju z mladimi se je naučila, da so nasveti mladih (tudi glede knjižnih vprašanj) dragoceni.

IG

Foto IG

na primer Pahorjevo Tre volte no ali roman Angel pozabe, ki ga je slovenska Korošica Maja Hader-

virni slovenski. Ugotovljeno je bilo, da so med mladimi priljubljene italijanske knjige oziroma

Alojz Rebula je prejel srebrni pečat tržaške pokrajine

“Vselej je ponujal upanje osebam, ki so se znašle v stiski”

Zaradi pomembne dejavnosti na področju književnosti, o kateri govori bogata produkcija zapiskov, esejev, gledaliških del in prevodov; zaradi kulturnega pomena, o katerem priča dejstvo, da je vesplošno priznan za enega iz-

ki že tisoč let živi ob Dantejevem jeziku in je odprt za italijansko kulturno ustvarjalnost”. Tržaško področje je bilo za Rebulo tako ali drugače kraj literarnega navdiha. Na zalivsko mesto ga vežejo tudi osebni stiki z uglednimi italijanskimi

meru slovenski. Slovenska beseda pa je bila od svojega spočetka (se pravi od Brižinskih spomenikov dalje) zavezana Božji besedi: verski čut je pri pisatelju izrazil, ni pa končna postaja na poti sprejemanja Božjega kot daru, je le začetni korak

Foto IG

med osrednjih slovenskih pisateljev, neoporečen in globok razlagalec zgodovine, kulture in duha našega območja; zato ker je jasno in poglobljeno predstavil družbeno dramo, ki so jo povzročili totalitarizmi katerekoli vrste; zaradi predanega didaktičnega prizadevanja, ki ga je izvajal v prid mladim v dolgih letih poučevanja, s katerim je prenašal svoje misli in znanje ter zanos do klasične kulture – no, za vse to je predsednica pokrajinske uprave **Maria Teresa Bassa Poropat** izročila srebrni pečat Tržaške pokrajine profesorju Alojzu Rebuli.

Zimska katastrofa, ki je zajela našo matično domovino, pa ni dovolila slavljenju, da bi se v četrtek, 6. februarja, le nekaj dni pred osrednjim slovenskim kulturnim praznikom, osebno udeležil slovesnosti v sejni dvorani pokrajinskega sveta. Njegovi hčerki **Alenki Rebuli** je tako pripadala naloga, da sprejme iz rok predsednice Poropatove srebrni pečat in da pred številnim občinstvom, med katerim je bilo veliko predstavnikov krajevnih javnih in vojaških oblasti, pisateljevih sorodnikov, znancev in prijateljev ter kulturnikov, prebere očetov priložnostni zahvalni nagovor. Razmišljanje je bilo od samega začetka naravnano na njegovo globoko, tudi rodbinsko vpetost v tržaško okolje: “Ta palača ima morda v svojih zidovih tudi kakšen kos marmorja, ki ga je moj ded Ivan Zidarič prevažal s svojimi volovi iz nabrežinskih kamnolomov”, je v prvem stavku zapisal pisatelj, ki v prijaznem dejanju pokrajine vidi dve priznanji. “Prvo gre kulturnemu delu kot takemu, ki je danes, žal, na dnu vrednostne lestvice, drugo priznanje pa je namenjeno jeziku,

osebno-stmi, kot na primer z Manliem Cecovinijem in Fulviom Tomizzo. Rebula je v nadaljevanju spomnil na naklonjenost italijanskega za-

lozniškega sveta njegovim delom, v katerih odseva kremenito humanistično prepričanje. S podelitvijo te nagrade je Rebula mnenja, da je pokrajina pokazala svojo evropsko razsežnost. Po uvodnih pozdravih predsednice pokrajine Poropatove, ki je obnovila osrednje lastnosti Rebulove osebnosti, in predsednika pokrajinskega sveta **Maurizia Vidali**, se je slovesnost prelevila v pravo literarno predavanje, saj sta o Rebulovem liku spregovorila prof. Elvio Guagnini in prof. Tatjana Rojc. Časnikar Ivo Jevnikar je poudaril nekatere od literarnih lastnosti slavljenca, urednik Mladike Marij Maver pa je spregovoril o prijatelju Rebuli.

Osrednji topos v Rebulovi književnosti si prof. **Tatjana Rojc** predstavlja v vprašanju zla in tragike bivanja, s čimer je človek v svoji minljivi dimenziji trajno zaznamovan. Prav tako je pri Rebuli ključnega pomena tematika jezika, ki je zanj ne samo eksistenčno, temveč etično vprašanje: jezik pomeni pripadnost neki skupnosti, v tem pri-

pisatelj jasno obsoja nasilje totalitarizmov: dejstvo, da to počenja po literarni zgodbi, nikakor ne zmanjša etične sporočilnosti povedanega, prej obratno, še podkrepi jo. Nekdanji profesor italijanistike na tržaški univerzi se je dotaknil tudi dela, ki se v italijanščini glasi *Da Nicea a Trieste*, v katerem je Rebula poglobil svoje versko prepričanje in zlasti opredelil odgovor na vprašanje, kaj pomeni biti slovenski katoličan v Trstu. “Rebulov credo preprosto pomeni glasno razmišljanje o lastni izobrazbi in kulturni dediščini”, je dejal govornik. Dejansko je Rebula prepričan, da je kultura najprej humanitas, šele nato estetski trenutek: po istem principu pisatelj najbrž meni, da pripadati manjšini je prednost ne toliko z zgodovinskega, ampak eshatološkega vidika.

Rebulova intelektualna razsežnost je v polnosti prišla do izraza ne samo na literarnem področju, temveč tudi v teologiji in političnih spisih. Posebno poglavje je v pisateljevem življenju imela publicistika, ki jo je v svojem posegu razčlenil novinar **Ivo Jevnikar**. Spomnil je, da je bil Rebula pred 61 leti član redakcijskega odbora revije *Sidro*, ki sta ga sestavljala tudi Boris Pahor in letošnji Prešernov nagajenec Pavle Merku’. Bilo je to le prvo izmed številnih publicističnih prizadevanj, v katerih se je Rebula preizkusil. Sodeloval je namreč z revijami

Tokovi, Most, Celovski Zvon, Zaliv, Zvon, še vedno piše za Mladiko

in Družino. Rebula ni nikoli odmaknjeno živel v slonokoščnem stolpu, ampak je prispeval svoj delež k družbeni, verski in politični debati, kot pričajo sloviti homaž Kocbeku leta 1975, njegova podpora stranki Slovenska skupnost ter angažma pri Društvu slovenskih izobražencev in Dragi. Rebulo dobro pozna **Marij Maver**. Bil je njegov profesor na gimnaziji, spoprijateljica sta se na Dragi in ob skupnih prizadevanjih pri Mladiki, pri kateri je Rebula izdal več knjig, tudi svojo zadnjo *Pred poslednjim dnevom*, in DSI. Rebula je bil ob Jožetu Peterlinu oseba, kateri Maver največ dolguje: “Srečo sem imel, da mi je Rebula med dolgimi sprehodi po naši tržaški okolici neposredno zupal marsikaj od tega, kar smo danes slišali”, je dejal Maver.

In ravno Rebulovo prijateljsko držo je podčrtala hči Alenka, potem ko je odločila list z očetovo pisno zahvalo: “Bil je zvest prijatelj veliko ljudem, besednim umetnikom, duhovnikom, vernikom in nevernikom, partizanom in študentom. Vselej je ponujal upanje osebam, ki so se znašle v stiski”.

IG

Obvestila

Gledališki vrtljak obvešča, da bo v nedeljo, 16. februarja, na sporedu predstava Čudež v živalskem vrtu v izvedbi Gledališča Tone Čufar z Jesenic. Prva predstava bo ob 16. uri (red PINGVIN), druga ob 17.30 (red TJULENJ). V dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27.

Društvo Rojanski Marijin dom vabi v nedeljo, 16. februarja, na Prešernovo proslavo. Nastopili bodo Mešani pevski zbor Jacobus Gallus pod vodstvom Marka Sancina in učenci Glasbene matice. Priložnostno misel bo podal časnikar **Sergij Pahor**. Proslava bo v Marijinem domu v Rojanu ob 17. uri.

V torek, 18. februarja 2014, bo v cerkvi pri Sv. Jakobu maša ob 12. obletnici smrti g. Živca, ki jo vsako leto prirejajo vaščani iz Socerge, ki stanujejo v Trstu. Začetek ob 17. uri.

Klub prijateljstva - Vincencijeva konferenca vabita na popoldansko Prešernovo

proslavo “Prešeren za vse” v četrtek, 20. februarja, ob 16. uri v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3, I. nad.; nastopajo: gledališka mlad. skupina, mlada glasbenika, gledališnik **Adrijan Rustja**, recitatorji; slavnostno misel bo podal prof. **Drago Bajc**. **Potovanje z Novim glasom v Maroko** bo od 21. do 28. maja 2014; odhod z letališča v Ronkah. Za vpisovanje in informacije: uprava Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, uredništvo v Trstu, tel. 040 365473, g. Jože Markuža tel. 040 229166. Kdor želi prejeti program po elektronski pošti, naj sporoči na naslov: mohorjeva@gmail.com ali uprava@noviglas.eu

Poštena gospa nudi oskrbo starejših ljudi v obliki izmenjave. Več informacij 00385 2386744.

Darovi

V spomin na pokojnega g. Marija Gerdola so verne žene nabrale za Marijin dom v ul. Risorta 270 evrov.

DSI Jože Dežman

O slovenskem zgodovinskem magazinu

Pri založbi Družina je januarja letos izšla prva številka slovenskega zgodovinskega magazina SLO – Časi, kraji, ljudje, urednik katere je dr. Jože Dežman. V uvodniku razlaga, da je slovenska zgodba zmogovita, saj smo še posebno v dvajsetem stoletju “preko obeh svetovnih vojn, cesarstva, kraljevine, treh totalitarizmov, socialistične republike in razpršenega svetovnega slovenstva dosegli svoj nacionalni vrh v suvereni državi in demokratični ureditvi”. Medtem ko so v glavnem zgodovinske revije

strokovne, se ta približuje ljudem in je široko zasnovana ter dobro ilustrirana. Izhajala bo štirikrat letno, prva številka obsega trinajst prispevkov iz različnih obdobjih na skoraj osemdesetih straneh. Ponedeljkov večer Društva slovenskih izobražencev je potekal v duhu promocije revije. Dr. Dežman je spregovoril o tabujih, ki padajo, saj se vsak dan srečujemo z izzivi. Sprašujemo se, kaj je res in kaj ni res; kaj od tistega, o čemer so nas prepričevali, se ne sklada z novimi spoznanji itd. Zato mora pogovor voditi v dialog, ki dokazuje naš razum in naše srce, postavlja meje, nam oblikuje vest in samozavest, ne pa v spopadanje in izključevanje.

Ob diaprojekcijah je prisotnim prikazal temo nasilja in se spraševal, zakaj Slovenci nimamo spomenika zmage ob osamosvojitvi, temveč le napis na majhni spominski plošči na Roški v Ljubljani, ki je poleg tega doživela mazaški napad in so jo kmalu tudi ukradli. To nam pove, kako nizko ceno ima osamosvajanje v slovenski zavesti in skupnem spominu. V nasprotju s tem je veliko spomenikov v čast revoluciji, kar kaže na časčenje nasilja, ki je po-

vezano s kultom narodnih herojev. Kljub temu da so ti danes precej pozabljeni, njihovo nasilno simbolno sporočilo še ostaja. Dr. Dežman je predložil primer Franca Rozmana Staneta kot poveljnika, ki je dal jeseni leta 1943 pobiti tisoč ljudi in se sploh ni spraševal o vrednosti človeškega življenja.

Glavni urednik zgodovinske revije je mnenja, da je treba spremeniti odnos do vseh totalitarizmov, kar je temeljni problem slovenskega naroda. Tako je s primerom Hude jame, ki je po petih letih še vedno odprto vprašanje. Našel je tudi nekaj primerov posebnih zgodb upora: Narte Velikonja, Franc Jezza, Ciril Žebot, Ljubo Sirc, Angela Vođe, Jože Pučnik in Lojze Grozde. Takih zgodb je nešteto. V prvi številki SLO – Časi, kraji, ljudje se sprehodimo od prazgodovine – slovenskega Stonehenga, megalitske tradicije v slovenski krajini preko antike in trdnjave Ad Pirum, naravne katastrofe – velikega potresa leta 1511, organizacije oskrbovalne službe avstrijske vojske med notranjeavstrijsko – beneško vojno do spomenika slovenskemu narodu in njegovi državnosti ter varstvu dediščine – največji cesarsko-kraljevi kadetnici. Dalje se ob stoletnici prve svetovne vojne pomudimo v Galiciji leta 1914 in preko Ilustriranega Slovenca spoznamo ljubljanski velesajem, iz obdobja železno zavese pa beremo o jugoslovenskem berlinskem zidu, nato o kmečki kulturi na slovenskem podeželju. Glavni urednik se sprašuje, kje je spomenik zmage, revija pa se končuje z rodoslovjem, s prispevkom rodbine Starman, slovenskimi impresionisti v Parizu ter kolumno Vaska Simonitija o preteklosti, zgodovini in njenih zmagovalcih.

Šin

Alojz Rebula

Alenka Rebula, M. T. Bassa Poropat in Maurizio Vidali (foto IG)

Zborovodji Janku Banu in družini

izrekajo ob smrti mame,

gospe **OLGE**

iskreno sožalje

McCPZ in MoPZ Sv. Jernej,
župnik Franc Pohajač
in vikar dr. Jože Bajzek

Četrta številka mladinske revije Galeb Najlepša voščila za novo leto

“Več kot darila /so vredna voščila”, modro ugotavlja pesmica Zvezdane Majhen *Davnodavne želje*, ki jo z ilustracijo zasnežene pokrajine v siju blestečih se “zvezdic” avtorice Mojce Cerjak prinaša decembrska številka Galeba, na naslovnici katere se smehlja poreden kostanjček. Narisala ga je Eva Benazič, drugošolka OŠ O. Župančič Sv. Ivan. Revija je vsa prepojena s prazničnim vzdušjem. Leta toplo veje iz pesmice *Decemberv* rezijanskem narečju, ki jo je zapisala Paola Coss in je še bolj prijetna ob svojevrstni ilustraciji Paole Moretti. O zmešnjavi božičnih daril, ki je sicer privedla do sprave med sprtimi sošolci, piše Helena Jovanovič. Škrata z rdečo čepico in množico daril je zgodbi učinkovito pridal Štefan Turk. O *Prazniku luči*, pri katerem je pomembno, da sem “Jaz – Jaz in Ti – Ti”, poje kratka pesmica Sanje Širec Rovis ob veselje žareči ilustraciji Helene Volpi. *Glavko in Lučka* v istoimenskem stripu Davida Gregorija in Petre Terčon se ukvarjata z krašenjem smrečice. Božično ozračje je navdihnilo tudi Jasno Merku, ki Galebovim bralcem prikazuje, kako z volno, skarjami, trakovi in lepenko lahko pripravimo božične okraske-angelčke. Tudi *Medved in Miška* imata opravi-

viti z božičnim drevescem; v stripu pa sta ob kroženju po vesolju odkrila nov planet in ga imenovala Mavrični, ker je na njem vse pisano.

Galeb tudi v decembrski številki prinaša zgodbe v nadaljevanjih, z branjem katerih si otroci nabirajo točke za bralno značko. Žaba Polona in njena prijateljica pikapolonica Mirta sta se v pripovedi Marka Gavriloskega s pomočjo prijateljev Svita in Maria srečno rešili ščurkov, ki so ju ugrabili. Katerina Kalc je prispevala “dinamično” ilustracijo v temnejših barvnih tonih. *Velikan* izpod peresa Maje Furman in v likovni podobi Žive Pahor se je razžalostil ob lažnih novicah o njem,

ki jih je prinesel časnik Novičke, a ob zvestem prijatelju, dečku Marku, se je zanj na koncu vse dobro razpletlo. Čarovnica Češminka je v šolo prinesla žogo in s tem povzročila veselje med sošolci, a tudi zmedo ob razbiti šipi. Toda s čarovnijo je vse spravila v najlepši red. Simpatično Češminko je ilustrirala Daša Simičič. S prvimi najstniškimi težavami se ukvarja protagonistka zgodbe *Domači zverinjak*, ki jo piše Maša Ogrizek, ilustrira pa Boštjan Plesničar. Marjeta Zorec v zanimivem pregledu zgodovine vozil *Od drevaka do rakete*

– ob lepih ilustracijah Chiare Sepin – predstavlja vlak, tudi tistega, ki je potopljen v Bohinjskem jezeru, in natrosi cel kup novic o tem prevoznem sredstvu, med drugim to, da je načrt za prvo lokomotivo izdelal James Watt l. 1789. Nina Kokelj in Saška Rakef sta avtorici čustveno bogatega zapisa *Svinčnikovo slovo*. Ozračje njenih misli je v ilustracijo dobro ujela Nina Mrdenovič.

Galeb se je v svojem preletu držav ustavljal v Kanadi in opisal njene značilnosti. Darinka Kobal in Klarisa M. Jovanovič z rubrikama *Soimenjaki oz. Slikovite besedne zvezde* opozarjata na bogastvo slovenskega jezika in na pomenske odtenke besed. Kobalova se zaustavlja pri besedi zvezda, Jovanovičeva pa pri tem, kako slikovito uporabljamo besedo koža (*iz svoje kože ne moremo, smo v slabi koži, tresemo se za svojo kožo, oskubijo nas do kože itd.*). Ilustracije Dunje Jogan in Vena Dolenca pomenljivo dopolnjujejo povedano. V tem zimskem času, ko razsajajo gripe in prehladi, Mojca Cepuš v rubriki *Jem zdravo svetuje*, naj uživamo čim več C vitamina.

V decembrski številki Galeba bodo bralci našli še *Uganke*, ki jih piše Martina Legiša in v živih barvah ilustrira Štefan Turk, *Galebov kviz*, dopolnjevanke in tudi prispevke malih Galebovih dopisnikov. Med njimi so učenci OŠ Oton Župančič Sv. Ivan, ki so poslali cel kup risbic, pa tudi šolarji z večstopenjske šole z Opčin. Oni so opisali srečanje, ki so ga imeli s pedagoško svetovalko Andrejo Duhovnik Antonij, ravnateljico Marino Castellani in učiteljico Bruno Visintin, mentorico Bralne značke. Profesorici in članici Radijskega odra, Manica Maver in Anka Peterlin, sta jim prebrali pravljico. Vsak učenec je prejel slikanico Juri Muri v Afriki, ki jim jo je poklonilo društvo Bralna značka Slovenije.

IK

Poseg deželnih svetnikov Gabrovca (SSk) in Ukmarja (DS) Sečnjo na tržaškem in goriškem Krasu podaljšati do 31. marca

Dežela naj vsaj za mesec dni podaljša sečnjo na vseh evropsko zaščitenih območjih Sic-Zps tržaške in goriške pokrajine, saj so redna vzdrževalna dela v gozdu (sekanje drvi in čiščenje gozda) zaradi nadpovprečno deževne zime letos precej zaostala. Zadnji termin za tovrstne posege bo po pravilu zapadel 28. februarja. Že lani so zainteresirane občinske uprave zaprosile Deželo in dosegle podaljšanje sečnje do 31. marca. “Najboljše in edino smotrno pa

je, da podaljšanje termina obvelja za celotno območje, ki je potrjeno s podobnim pravilom in so ga pogojevale prav tako zelo podobne, če že ne enake, vremenske razmere”, sta v pozivu deželnemu ravnateljstvu za kmetijstvo in gozdarstvo poudarila deželni svetnik SSK Igor Gabrovca in DS Stefano Ukmar. Sicer pa se bosta oba deželna svetnika že v kratkem srečala z župani tržaške pokrajine z namenom, da skupaj razmislijo o najboljših korakih v smer najbolj učinkovite-

ga gospodarskega razvoja na podeželju, začeni s kmetijstvom, obrtništvom in turistično ponudbo. “Glede upravljanja gozda pa gre še posebej pozorno spremljati snujočo se reformo deželne gozdarskega zakona, saj so bili v minulih mesecih tudi iz vrst levosredinske večine zaznavni skrb vzbujajoči znaki želje po ponovni vzpostavitvi hidrogeoloških omejitev”, pravita deželna svetnika Ukmar in Gabrovca, ki sta glede tega v neposrednem stiku s pristojno deželno službo.

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (37)

Mariza Perat

“Roža Skrivnostna” v Krminu

Zaradi velikega slovesa, ki je obdajal čudodelni kip, so na željo ljudi kmalu začeli izdelovati njegove posnetke. Prvi tak posnetek je bil izdelan v Gradcu, ki pa izvirniku ni bil prav nič podoben. To ni nič čudnega, saj v tistih časih niso še poznali fotografije in je zato posnetek bil narejen po pisnem ali ustnem opisu očitvecev. Kot piše v svoji knjigi jezuit Giuseppe Rossi, kaplan pri cerkvi sv. Katarine in spovednik sester Božje Previdnosti, je bila na tem prvem posnetku nad glavo Božje Matere tančica, na kateri se je ble-

Medtem so se kar naprej vrstila ozdravljenja in spreobrnjenja. Pri vsakem ozdravljenju sta navedena ime in priimek ozdravljene osebe ter kraj bivanja. Prav tako so navedeni dan, mesec in leto. Nekatera ozdravljenja je bilo potrjeno in podpisano od domačega župnika in zapriseženih prič.

Ozdravljene osebe niso bile samo iz Krmina, ampak tudi iz Trsta, Kopra, Pazina, Benetk, Vidma in Gradeža. Vsako ozdravljenje je bilo potrjeno in podpisano od domačega župnika in zapriseženih prič.

V zahvalo za toliko vsakovrstnih uslišanj so ljudje pred Marijin kip začeli prinašati sveče in manjše vsote denarja. Kot pravijo poročila, je prav 15. januarja 1737, na dan, ko so na kipu opazili čudežni pojav, pred Marijo prvi dar položil neki berač. Daroval je en krajcar, pa še ta ni bil njegov, ampak si ga je izprosil od tistih, ki

Soba z zaobljubljenimi predmeti vernikov (ex voto)

so bili zraven. Kmalu so darove in razne dragocenosti začeli prinašati tudi romarji iz drugih krajev, ki so pri “Roži Skrivnostni” našli ozdravljenje ali so bili kako drugače uslišani. Leta 1760 so, z dovoljenjem takratnega goriškega nadškofa Karla Mihaela Attems, omenjene dragocenosti prodali in vsoto uporabili za vzdrževanje cerkve. Leta 1778 so izkupiček od prodaje še nekaterih dragocenosti uporabili za dokončno opremo nove cerkve sv. Katarine. Še pred tem so postavili lepo in prostorno kapelo, v kateri so namestili čudodelni kip. Dali so ga v dragoceno skrinjo, da bi bil tako boljše zavarovan.

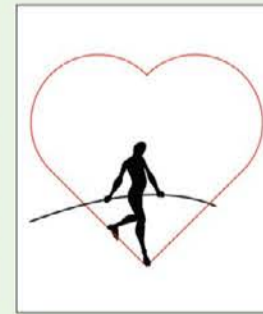
Ob tej priložnosti je cerkvena oblast odločila, da bodo Božjo Mater v tej kapeli častili kot “Rožo Skrivnostno”. Dali so zato izdelati vrtnico iz čistega srebra in zlata in jo postavili v desno roko “Rože Skrivnostne”. Sloves čudodelne “Rože Skrivnostne” je dospel tudi na dunajski dvor. Kot je že bilo omenjeno, je cesarica Marija Terezija naročila več posnetkov čudodelnega kipa, ki so ga častili v Krminu. /dalje

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (13)

VSAKA EMOCIJA GRE NAJPREJ SKOZI SRCE

Zato pazite na svoja čustva, da boste obvarovali svoje srce in tudi vse ostale organe. Dejstvo je, da sta fizični in emocionalni svet tesno povezana, zato je ta vidik pri naturopatski obravnavi, ki je celostna, vsekakor vreden upoštevanja. Vsako čustvo vpliva na točno določeno serijo fizioloških telesnih procesov. V prejšnjih člankih sem opisala morfološke tipe ljudi po tradicionalni kitajski medicini. Vide-li smo, kako so določenim morfološkim tipom blizu točno določene emocije. Jetrni tip človeka se v času, ko so jetra v deficitu, t. j. ko tam energija teče počasi, kaže kot nepotrpežljiv, jezen, vzkipljiv, ima malo veselja do življenja, nič mu ni prav oziroma mu ni dovolj prav; on je najbolj pameten in najboljši. Taki osebi so blizu emocije, kot so ljubosumje, nevoščljivost, maščevanje. V znanstvenem svetu se ugotavlja, da so prav ta čustva tista, ki najpogosteje povzročajo raka na dojki, maternici, testisih ... Da se znebimo omenjenih čustev, ki pa so lahko v nas zelo korenito zakoreninjena, moramo uvesti določene spremembe na fizični ravni - s primerno prehrano, določenimi zelišči, ki okrepijo ali po potrebi prečistijo jetra - in na psihični ravni z Bachovimi cvetnimi esencami, ki so prava tolažba za dušo. Vsako čustvo, pa naj bo še tako kruto, grdo, hudobno, temelji na začetnem pomanjkanju ljubezni. Dandanes smo vsi žejni ljubezni, in to brezpo-

gojne, ki bi nas krepila in nas opogumljala. Vse to počnejo Bachove cvetne esence na nežen, skrajno nevsiljiv način.

Katera čustva lahko še uravnavamo pri različnih morfoloških tipih ljudi?

Pri srčnem tipu človeka je šibka točka srce; če je le-to v deficitu, se na emocionalni ravni odraža s pretiranim veseljem, pretirano zaskrbljenostjo za

člane družine, pretirano žalostjo, vsiljivostjo idr.

Pri ledvičnem tipu človeka so ledvice tista šibka točka. Če so ledvice v deficitu, se to odraža s strahom, nesamozavestjo, neodločnostjo, občutkom sramu, negotovostjo itd.

Pri pljučnem tipu so šibka točka pljuča; če so v deficitu, se na emocionalni ravni le-to odraža s čustvi - hladnokrvnost, pesimizem, racionalnost, pomanjkanje empatije itd.

Pri tipu vranica/slinavka je vranica/slinavka šibka točka - če je ta v deficitu, se na čustveni ravni odraža z lenobo, apatičnostjo, brezvoljnostjo, počasnostjo, škodoželjnostjo idr. Bachove cvetne esence so resničen balzam in tolažilo za prav vsako dušo, okrepijo osebnost in ji pomagajo, da uvidi težavo z drugega, objektivnejšega zornega kota. Na tak način lahko oseba težavo lažje sprejme, se z njo sooči in jo premaga. Ko oseba določeno vrlo ali pomanjkanje najde v sebi, je njeno in ji ga nihče ne more odvzeti, zato od Bachovih kapljic ne moremo postati odvisni in jih navadno jemljemo za kratek čas. Bachove cvetne esence damo lahko osebi na smrtni postelji ali novorojenčku, staremu zgolj 2 dni.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. februarja, ob 14. uri.

Borut Pahor naj bi ob koncu mandata opustil politično delovanje v Sloveniji

Politika si hoče podrediti kulturo?

Kljub zimskim olimpijskim igram v Sočiju, ki jih spremljamo z željami po uspešnih nastopih naših tekmovalcev, ta čas stojimo trdno na domačih tleh. Zdi se, da usoda in življenje Sloveniji ne prizanašata, saj se soočamo s posledicami ene največjih naravnih ujm, nesreč, katastrof ali drugačnih poimenovanih naravnega zla, kar jih je bilo kdaj v Sloveniji. Škoda v gozdovih, na cestah, železnicah, v elektrogospodarstvu, kmetijstvu, in na drugih področjih je zelo velika, zdaj še neocenjena, in zanesljivo bo trajalo desetletja, ali pa na nekaterih področjih še dlje, preden jo bomo lahko odpravili. Če sploh lahko razmišljamo o dobri izkušnji t. i. lednega oklepa, ki je zagrnil Slovenijo, je zagotovo ta, da se je znova potrdila solidarnost ljudi, ki postrtovalno pomagajo pri odpravljanju posledic nesreče, da bi se razmere lahko čim prej kolikor toliko uredile. Opazili smo, da je tudi predsednica vlade Alenka Bratušek nemara prvič, odkar vodi izvršilno oblast v državi, umirjeno in spoštljivo obravnavala Evropsko unijo, ki naj bi Sloveniji pomagala premostiti finančne težave, nastale za naravno ujmo. Politika se je očitno tokrat tudi pri najbolj protievropsko usmerjenih slovenskih osebnostih ustavila pred spoznanjem, da sta posameznik in družba, tokrat slovenska, kljub razvoju in koristim civilizacije, še vedno neobogljena pred močjo in

izživu narave. Vendar pa je politika v Sloveniji bodisi v levem kot tudi v desnem ideološko-političnem taboru trdoživa, največkrat nepremična, ter vztraja pri svojih izhodiščih, ki povzročajo neprekinjene spore, delitve, celo sovraštva in večne dvome o vseh, ki niso "levo" ozi-

roma "desno" opredeljeni. Presunljivo in tragično je, denimo, da se v Komisiji državnega zbora za petico ter za človekove pravice in enake možnosti, pa tudi na izrednem zasedanju parlamenta niso zmogli dogovoriti o iskanju in obeležitvi grobov žrtev posameznih ubojev in o iskanju krivcev zanje. Državni zbor je na izrednem zasedanju obravnaval tudi domnevne pomanjkljivosti v delovanju državnega tožilstva, za kar naj bi bil po mnenju poslancev SDS glavni krivec generalni državni tožilec Zvonko Fišer. Kritizirali so ga tudi zaradi tega, ker tožilstvo ni reagiral na grožnjo, ki naj bi jo izrekel Janez Zemljarič, namreč, "da je treba Ja-

neza Janšo ubit, ubit, ubit". Izredna seja parlamenta o stanju v državnem tožilstvu se je po osmih urah razprav, obtožb in protiožb, končala brez sklepov. Da se politika poizkuša vključevati tudi v kulturo, je v pogovoru, objavljenem na spletni strani Planet Siol. Net, menil Niko Grafenauer, ko je ocenjeval družbene in politične razmere v Sloveniji. Gre za pomembno, vplivno in ustvarjalno osebnost, ki v sebi združuje pesnika, esejista, prevajalca, pripovedovalca in urednika. Bil je ustanovitelj, glavni urednik in direktor slovitve Nove revije, ki je imela

Borut Pahor

pomembno vlogo pri osamosvajanju Slovenije. Žal je Nova revija pred kratkim prenehala izhajati iz razlogov, ki pa niso le finančni. Povzemamo nekatere misli, ki jih je v omenjenem pogovoru navedel in utemeljil Niko Grafenauer. "Pomembno je, da se Prešernov praznik ohranja, pri čemer se spominjam časov, ko je bila velika dilema, zakaj se za slovenski kulturni praznik proslavlja pesnikova smrt, ne pa rojstvo. Moje stališče je naslednje: Ko je pesnik umrl, je zapustil svojo dediščino, to je poezijo. Ob rojstvu se nihče ni vedel, da bo pesnik, zato je ta datum edini ustrezen. Sicer pa smo sedaj kot družba v EU na dnu in to je zame kričeca sramo-

ta. Če se tudi v kulturi začne krhati, bo to slabo učinkovalo na vtis, ki ga dajemo kot narod. In to vpliva na našo identiteto, ki se nam kar naprej spodmika. Zaradi tega je danes ta razdelitev pri nas na levi in desni pol za mene nepojmljiva". Po prepričanju Nika Grafenauerja je krivec za sedanje razmere, to je krizo v Sloveniji, "nekdanja mentaliteta. V ozadju je še vedno navzoča partijska elita, ki ima vsepovsod razprostrte svoje kanale. V ta kontekst sodi tudi t. i. udbo-mafija. Vse skupaj zavira pozitiven preboj, zato smo danes, po navljam, na dnu". Uglezni kulturnik in javni delavec je imel pridržke tudi glede proslavljanja in nagrad, podeljenih na letošnjem Slovenskem kulturnem prazniku. Takole je razmišljal: "Posebej s Prešernovimi nagradami je v zadnjem času velik križ. Včasih so bila v komisiji imena, ki so kaj veljala, danes pa nekaterih imen sploh ne poznam. Letos se je ob smrti predsednika Prešernovega sklada Jožeta Trontlja zgodil še cirkus okrog nagrad z Jožetom Možino". Borut Pahor, predsednik države in priljubljena osebnost slovenske politike, je v pogovoru za revijo Onaplus povedal, "da se njegova politična kariera končuje. Tukaj in zdaj lahko v tem pogovoru povem, da bo po koncu njegove predsedniškega mandata tudi konec moje politične kariere v Sloveniji". Pahorjev mandat bo trajal še okoli tri leta. Morda bo Borut Pahor svojo politično pot kdaj pozneje nadaljeval v tujini, saj je zlasti v EU in ZDA znan in priljubljen politik.

Marijan Drobež

NOVA GORICA Ob Dnevu slovenske kulture

Podprimo naše kulturnike in umetnike!

Vsakoletna prireditev ob Dnevu slovenske kulture v organizaciji mestne občine Nova Gorica, ki jo vodi župan Matej Arčon, je letos izzvenela kot klic po trdni podpori kulture v širšem smislu. Slavnostna govornica na večerju je bila Neda Rusjan Bric, gledališka igralka in režiserka, dobitnica lanskoletne Bevkove nagrade občine Nova Gorica. V sredo, 5. februarja 2014, zvečer je veliko dvorano Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica popolnoma zasedlo občinstvo, med katerim niso bili le predstavniki političnih in gospodarskih krogov ter raznih ustanov (med temi so iz zamejstva bili prisotni tudi svetnika SSK na občini Gorica, Marilka Koršič in Walter Banelj, ter Franka Padovan, županja občine Števerjan), ampak tudi "navadni občani". Veliko je bilo tudi mladih udeležencev, kar je zelo spodbudno, saj na tak način mladina do kulturnih dogodkov in da ji pojem kultura še veliko pomeni, tudi v teh hudih časih, ko se mora tudi ta zlahka vrednota, vpeta, skupaj z vsem ostalim v ta nelahki zgodovinski čas, boriti za obstoj. "Vrednost našega sveta se danes meri zgolj v denarju. Ker pa smo v finančni krizi, je v njej tudi kultura in vsi, ki se z njo ukvarjamo. Nenadoma smo kulturniki in umetniki vseh vrst postali skoraj nepotrebni. Zapravljalci davkoplačevalskega denarja, za nekatere celo paraziti. Kultura pa nekaj, kar je

predrago, neprofitno in tudi nepotrebno". Tako grenek priokus so imele besede Nede Rusjan Bric, ki je opozorila, da veliko mest v Evropi živi skoraj samo od kulturnega turizma, v Sloveniji pa je lani proračun ministrstva za kulturo "dosegel najnižjo točko v zgodovini samostojne Slovenije". V svojem trpkem, stvarnem razmišljanju je Bričeva spodbudila Novogoričane, naj se ozrejo okoli sebe in naj pogledajo, česa vsega premorejo. Dejala je med drugim: "Stopimo tudi do sosednje Gorice, pogledjmo tudi tamkajšnji kulturni prostor. Slovenci smo bili vedno njen del". Pri tem je srčno poudarila, da moramo kulturo podpirati tako, da podpiramo naše kulturnike in umetnike, in to predvsem mlade. Ne smemo dopuščati, da mladi puščajo svoj kraj zaradi iskanja zaposlitve. Podpirati moramo delo naših umetnikov. Le če bomo pozorni na vse to, bo smiselno praznovanje dneva slovenske kulture.

Letošnji spored praznične večera je izoblikovala plesna predstava *Soba z razgledom*. Na oder sta zanimivi plesni prikazi postavila koreografa Nastja Bremeč in Michal Rynia s skupino plesalcev z raznih koncev. V plesni pripovedi, ki jo je publika zelo dobro sprejela, so namreč sodelovali Koprčan Jure Gostinčar, Liza Šimenc z Bleda, Lia Zuljan, Tjaša Bucik in Emili Bizjak iz Umetniškega društva M&N ter Italijana Vito Stasola in Gabriele Montaruli.

Iva Koršič

Ob (še enem) Dnevu slovenske kulture Zamujene priložnosti

Za nami je še ena Prešernova proslava. Preživeli smo še en Dan slovenske kulture. Uspešno in brez žrtev. Oproščam se za cinizem, ampak ciničen je vse bolj tudi pristop, ki ga Ljubljana kaže do tega praznika. Do praznika vseh Slovencev. Do tistega dneva, ki bi ga morali Slovenci občutiti s srcem in dušo. Občutiti bi ga morali tako, kot nam je z izjemno gesto to nakazalo letošnji nagrajenec, "naš" Pavle Merku' (kratek medklic: dovolite mi, da tokrat zlorabim svojilni zaimek "naš", a gre za zlorabo, ki jo narekuje ponos, da je gospod Merku' član naše narodne skupnosti).

Dobro, da imamo Pahorja! Dobro, da imamo Merkuja! Zanimivo je, da sta v tako kratkem obdobju samo nekaj mesecev Ljubljani morala odčitati poučno lekcijo etike in morale dva pripadnika slovenske narodne skupnosti, ki živi zunaj domovine. Dne 26. avgusta je na svoj 100. rojstni dan to storil pisatelj Boris Pahor s svojim trmastim vztrajanjem za tisto dodatno minutko na odru slovenske Opere. Na petkovi slovesnosti v Cankarjevem domu pa je učno uro povišnosti in velike dostojanstvenosti večkrat arogantni uradni Sloveniji (predvsem tisti, ki je sedela v prvi vrsti) odčitaval Pavle Merku'. Njegov kratki poseg je bil ganljiv, ker se je dotaknil človekove intimne. Veliki kulturnik,

glasbenik in jezikoslovec se je pred Slovenijo razgalil v svojih šibkostih: "Leta 2004 sem dokončal svojo zadnjo skladbo. Naslednje jutro sem se zbudil in začutil, da z mojimi možgani nekaj ni več v redu. Naslednjih deset let sem se samo zdravil; od takrat ne smem brati, delati, gledati televizije... Že deset let se spominjam samo, kako sem bil nekoč srečen. Zadnji mesec sem spet garal: štiri tedne že odgovarjam časnikarjem; od tega sem utrujen, ampak presrečen zaradi nagrade, ki mi je nihče ni bil dolžan dati. Spet se počutim srečnega, 'magari' samo za en dan. Umril bom srečen". Ponižnost ("presrečen sem zaradi nagrade, ki mi je nihče ni bil dolžan dati") in žareče veselje ("umrl bom srečen") zaradi svoje izpovednosti in iskrenosti sta sami po sebi kulturni presežek. Tržaški skladatelj in jezikoslovec je na stran dal umetniški vidik svojega življenja, na stran je dal tudi svoje delo in si drznil izpostaviti svojo človeškost ter svoja iskrena čustva. In to je šele veliko kulturno dejanje: kulturne presežke lahko dojamemo, če smo sposobni empatije (nikakor ne pomilovanja, ki ga nagrajenec ne potrebuje, niti ga ne zahteva) ob takih trenutkih.

Cinik nad kulturo
A res težko verjamem, da je prva vrsta v Cankarjevem domu (ozi-

roma del tiste prve vrste) sposobna takega razumevanja kulture. Le malo preden je pred mikrofonom stopil Merku', smo lahko v prvi vrsti videli nakremžene obraze in srepe poglede, ko so na oder poklicali enega od nagrajencev Prešernovega sklada. Seveda, Jožeta Možina, okoli katerega se je v prejšnjih tednih spletla prava afera ravno zaradi podelitve tega častnega priznanja. Kakovost do-

kumentarnega dela o misijonarju Pedru Opeki ne bi smela biti pod vprašajem, če kaj štejejo številna mednarodna priznanja in splošno odobravanje, ki ga je dokumentarec požel. Za nagrado so obstajali torej tehtni in konkretni argumenti. Vemo za vso nepotrebno navlako, ki se je okoli tega primera nabrala, a upati je bilo, da v Cankarjevem domu ne bi našla mesta. Občutek o gledanju prenosa je bil žal drugačen. "Afera Možina", ki je po nepotrebnem stresala Slovenijo pred naravno katastrofo vremenske ujme, je žal bila bolj odmevna od kulturne in umetniške plati dela,

ki je režiserju po rodu iz Vipavske doline prinesla priznanje Prešernovega sklada. In to je tipičen primer, kako lahko Ljubljana (mišljeno kot osrčje slovenstva) cinično razvrednoti svoj kulturni praznik, začeni s nekaterimi vidnimi predstavniki oblasti, ki so sedeli v prvi vrsti. Tako razvrednotenje doživljamo že drugo leto zapored. Lani se je ravno Dan slovenske kulture spremenil v ideološki boj za ali proti Janševi vladi. Na višku pouličnih protestov in v času, ko so bile strasti najbolj vroče, je bil lani izbran prav 8. februar za dan dveh različnih in med seboj povsem nasprotnih manifestacij. V dokaz večne razklasti slovenskega naroda. Vse to je svetlobna leta oddaljeno od besed, ki smo jih prejšnji večer slišali iz ust Pavleta Merkuja. Uradna Slovenija ne izžareva kulturnega naboja, niti kulturne srčnosti, ampak nasprotno, cinizem politikantskih računnic. Škoda, da Ljubljana tega še ni prerasla.

Pred nov dokaz kulturnosti bodo slovenske oblasti sicer postavljene že v kratkem. Pri odpravi posledic žledoloma za ljudi in za naravo bo potrebno delovati ne samo na podlagi ekonomskih izračunov, ampak tudi s sposobnostjo empatije in srčne kulture, ob kateri smo se zaustavili v gornjih vrsticah. Pa da vidimo, če bo vladajoči politiki uspelo se sprijeti s to težko nalogo, ne da bi proizvajala dnevnih afer in aferic na podlagi osebnih zamer ali častihlepnosti.

Andrej Černič

SNG Nova Gorica

Nastop štandreških igralcev

Po uspešni premierni uprizoritvi in ponovitvi na domačem odru ter gostovanju v nizu Iskrivi smeh na ustih vseh v Kulturnem centru Lojze Bratuž je dramski odsek PD Štandrež zabavno komedijo v slogu ljudske igre s sodobnim prizvokom na rovaš današnjega družbenopolitičnega dogajanja, Trije vaški svetniki Maxa Reala in Maxa Fernerja v priredbi Petra Militarova in režiji Jožeta Hrovata, predstavil še na odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. V prepolni veliki dvorani SNG Nova Gorica so v nedeljo, 9. februarja, pod večer zadrege vaških dvoličnežev, ki jim je le do zunanega "čednostnega moralnega" videza, spravile v smeh tudi novogoriške gledalce. Ob spontanem odzivanju je bilo očitno njihovo pozorno spremljanje duhovitih replik in odrskega dogajanja nasprotno, v katerem so tudi takoj zaznali drobne humorne kritične odtinke, ki jim je režiser Hrovat kot iskric vpletel v uprizoritev, da ožarjajo celoto. Med gledalci, ki so se zelo priljubljenim vsakoletnim štandreškim gostom oddolžili s toplim, dolgotrajnim ploskanjem, je bil tudi gledališki igralec Gorazd Jakomini, član SNG Nova Gorica. Tudi letos si kot selektor območnega srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske ogleduje odrske stvaritve ljubiteljskih gledaliških skupin, ki delujejo na tem koncu Slovenije in zamejstva. / IK

Župnija Biljana v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo vabi na predstavitev knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe za leto 2014

v ponedeljek, 17. februarja 2014, ob 19. uri v "Briškem domu" ob župnišču v Biljani

KCLB ZSKP Iskrivi smeh na ustih vseh

Praznično ob nagrajevanju in pristrčni lutkovni igri

Letošnji niz ljubiteljskih gledaliških odrov *Iskrivi smeh na ustih vseh*, ki sta ga 16. leto zapored pripravila Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete, je epilog doživel v četrtek, 6. februarja, ko je pred pretežno mladim občinstvom prvič na velikem odru KCLB v Gorici zaživela lutkovna predstava *Štirje fantje muzikantje*. Premierno so poetičen tekst v verzih Miroslava Košute mladi člani gledališke skupine O'Klapa, ki deluje pod okriljem Skupnosti družin Sončnica, uprizorili v Močnikovem domu v Gorici junija 2011 pod natančno, premišljeno režijsko taktirko Franka Žerjala in ob zagnani, odlični mentorici Katerini Ferletič, ki je z Ano Turus tudi izdelala velike, izrazite lutke. Le-te, vodene na palici, so nastale pod strokovnim vodstvom Brede Varl, ki je vodila lutkovno delavnico v KCLB. Do sedaj je ta uprizoritev pesniške priredbe znane nemške ljudske pravljice, ki jasno pove, da hvaležnosti na tem svetu ni, pa tudi to, kaj velja prija-

teljstvo, je doslej našela že 27 ponovitev (!), kar je izredno za tako mlado gledališko skupino. Predstava, pri kateri je za tehnično stran poskrbel Niko Klanjšček, za glasbo Michela De Castro, za izdelavo scene pa Marijan Markežič, je na lanskem festivalu zamejskih amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah prejela prvo nagrado v mladinski kategoriji. Do sedaj je obredla že veliko vrtcev in šol; nazadnje so si jo, na povabilo ravnateljice Žive Gruden, v ponedeljek, 10. februarja 2014, na dveh popoldanskih po-

sproščenosti, tako da vsebina poteka bolj harmonično in lutke so bolj "žive". Mladi igralci Sanja Vogrič, Veronika Onesti, Marta Fajt, Tadej Pahor, Mojca Pintar, Veronika Winkler, Katja Terčič, Simon Čavdek, Simon Persoglia in Mitja Pahor ter mala Kea Vogrič, ki sta vskočila v predstavo v vlogi lovca in mačka (nadomeščala sta Ivano Fajt in Chiaro Bergnach), so v KCLB doživeli toplo ploskanje z željo, da bi na odru še kaj lepega ustvarili. Tudi skupina O'Klapa je bila za novo uprizoritev *O svetem Miklavžu pripovedujejo ... Miha-*

Mladinska gledališka skupina O'Klapa z mentorico Katerino Ferletič (foto DP)

novitvah ogledali učenci dvojezične večstopenjske šole v Špetru. V vsem tem času so mladi nastopajoči zrasi v vsakem oziru, tudi kot igralci, saj so pridobili več

el, Rafael in ... *Gabrijela* v režiji Franka Žerjala med dobitniki priznanj natečaja Mladi oder, ki ga vrsto let prireja Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza sloven-

ske katoliške prosvete iz Gorice, da bi se v mladih zaiskrilo veselje do gledališkega ustvarjanja. Poleg igralcev O'Klape so v kategoriji mladinska skupina priznanje Mladi oder iz rok predsednic Kulturnega centra Lojze Bratuž in Zveze slovenske katoliške prosvete, Franke Žgavec in Franke Padovan, prejeli še člani Mladinske gledališke skupine SKD Hrast iz Doberdoba za predstavo *Zlati kamenčki* Janeza Bitenca v režiji Jasmin Podveršič. Prejemniki priznanja za otroške skupine so: Otroška gledališka skupina Štandrež za odrski prikaz *Pogumni Tonček* Jakoba Špicarja (za-

misel in režija Daniela Puja), Otroška skupina KD Sabotin za igrice *Pismo none iz Štmavra* (zamisli in režija Katja Volpi), Mala dramska skupina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana za uprizoritev *Delajmo, delajmo zlata kolesa* K. Medveda (režija Stefania Beretta, Nikol Dorni, Liza Terčič) in Otroški pevski zbor PD Vrh Sv. Mihaela za prizorček *Očkova čarovnija* (zamisli in režija Karen Uljan). Priznanja za odrasle dramske skupine pa sta bila deležna dramski odsek PD Štandrež za predstavo *Štirje letni časi* Vinka

Möderndorferja v režiji Jožeta Hrovata in Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana za predstavo *Umor v vili Roung* v režiji Franka Žerjala, ki je bila do sedaj z velikim uspehom, na raznih odrih, odigrana skoraj dvaj-

Umor v vili Roung prejela nagrado za najboljšo žensko stransko vlogo na 26. Čufarjevih dnevih, festivalu ljubiteljskih gledališč iz Slovenije in zamejstva, ki je bil novembra na Jesenicah. V nagovoru se je zaustavila tudi pri zah-

Franka Žgavec, OPZ PD Vrh Sv. Mihaela, Karen Uljan in Franka Padovan (foto DP)

setkrat. Kot je že ustaljena navada, so gledalci na tem "slovesnem" večeru, ki ga je povezovala v domači vasi Vrh zelo delavna Karen Uljan, lahko slišali tudi nekaj misli o gledališču. O težavah, ki se začnejo že pri izbiri teksta in dneva za vaje, o vztrajnem delu pri bralnih vajah - ostre čeri pri tem predstavlja pravilna izgovarjava! - in na odru, o neštetihih dvomih in pomislekih, ki spremljajo nastanek predstave, pa tudi o zadoščenju, ki ga ves trud prinaša, je iskreno, mestoma v hudomušnem tonu, ozirajoč se prav na nastajanje predstave *Umor v vili Roung*, spregovorila Sara Miklus, že vrsto let članica Dramske družine SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, ki je za vlogo Didaskalije v predstavi

tevnem zakulisnem delu. Ob koncu je dejala: "Kljub vsemu delu in požrtvovalnosti pa dobesedno uživam, ko sedim med publiko in čakam, da pride pravi trenutek, da se igra prične". Ljudje me ogovarjajo, čestitajo celi skupini, me sprašujejo, kdaj bomo imeli naslednje nastope, in mi zaupajo, da so igro že videli, a da so se tako zabavali in sprostiti, da so se morali spet vrniti. In to je tudi najslajše plačilo za amaterskega igralca. Ne, ne govorim o slavi, pač pa o tem, da smo sočloveku izboljšali dan. Ko publika vsaj za čas predstave pozabi na svoje skrbi in tegobe, ko odide iz gledališča nasmejana in sproščena, pomeni, da se nismo trudili zaman".

Iva Koršič

Nov način doživljanja tretje življenjske dobe

Silicanum - Residence za ostarele

Ul. degli Scogli 53 - 34170 Gorica
Tel. 0481.538556 - Mobi 335.1395483
info@silicanum.com
www.silicanum.com

Vse naše osebje govori tudi slovenski jezik

Nudimo vam:

- PRISOTNOST KVALIFICIRANEGA OSEBJA 24 UR
- DOMAČO KUHINJO, PRILAGOJENO POSEBNIM POTREBAM
- ZUNANJO ZDRAVNIŠKO OSKRBO
- RAZNE DEJAVNOSTI
- ČIŠČENJE IN PRANJE

PRVIH 15 DNI BREZPLAČNO!

Časi so res hudi ...

Hvala za priložnost

Pred meseci, ko sva se z možem po dolgem razmišljanju odločila, da se vrneva v Italijo, me je bilo najbolj strah selitve in del pri novi hiši. Tudi zaradi številnih izkušenj z gradbenimi delavci. Iščeš, moleduješ, prosiš, telefoniraš desno in levo, a nihče ne more, noče, nima časa. Tako je bilo še pred nekaj leti. In vsako izmed nas ve, kakšen križev pot je iskanje mojstra, pa naj si bodi zidarja, kleparja, vodovodarja ali električarja.

Tako naju je bilo tudi tokrat strah, in ker kraja ne poznavata, sva se ustavila v prvi prodajalni z gradbenim materialom. Tam govorivo vedo za pridnega, poštenega mojstra. Dobila sva tri telefonske številke z imeni in priimki. Usoda je hotela, da je bil prvi mobilnik odklopljen, tako sva poklicala drugega gradbenika in se zmenila za ogled nepremičnine. Ponudil se je, da pride k nam že naslednjega dne. Kakšna neverjetna sreča, sva pomislila, tudi ker je bil mojster prijazen in ustrezljiv, skratka zadovoljna sva bila in nekoliko pomirjena. Po ogledu smo si izmenjali elektronske naslove, že drugi dan pa sva prejela mail, ki sta nam ga poslala gradbenik in njegova žena. V njem sta se nama skupaj zahvalila za dragoceno priložnost ter poudarila, kako v tem trenutku

cenita to, da sva se obrnila ravno na njiju in jima tako dala možnost, da delata in služita. Navajena na tiste znane ... bom že prišel mimo, morda, ko bom imel čas, sedaj ne morem, bom videl, sva bila nadvse začudena. Take prijaznosti in vljudnosti nisva še doživela. Skoraj ganljivo je zvenelo.

Ko sva pri geometru oddala dokumentacijo za gradbeno dovoljenje, nas je povprašal, koga sva izbrala, pa sva mu povedala ime. Podjetja sicer ni poznal, imel pa je še druge tri naslove odličnih mojstrov.

Pa morda nimajo časa, sem pripomnila. Imajo, je dvignil pogled, vsi ga imajo. Vsa podjetja čakajo na delo, malokdo je v tem trenutku tako srečen, da je kje na gradbišču. Tudi najboljši mojstri so doma. Molčala sva. Tega nisva bila vajena. Odkar se ukvarjam s popravilom in delom pri hiši, smo bili vedno vsi vajeni, da prosimo in moledujemo. Že besedo mojster smo enačili s pojmom nekoga, ki ima vedno polne roke dela. In dober, zagotovljen zaslužek.

Ravno zato z možem skoraj ne verjameva geometru. Da so se časi tako spremenili, se sprašujeva. A v trgovini, kjer zbiram ploščice, potrjuje. Danes je vendarle prišlo nekaj ljudi, pove prodajalka, drugače je trgovina praz-

na. Nihče nima denarja za delavce, komaj za najnujnejše ga je. In marsikdo ne ve, kako bo preživel sebe in družino do konca meseca.

Kdo bi si kaj takega sploh mislil. Še pred desetimi leti, ko je vse teklo kot po maslu, smo računali, da nam blagostanja nihče, prav nihče ne more več vzeti. To so bili tisti časi, ko nam je bilo v Italiji enostavno lepo in smo se počutili varne, v Sloveniji pa so se preprosti ljudje začeli učiti vlaganja v sklade in v delnice, veliki tajkuni pa so zaradi le tega vlaganja in bogatenja ropali lastna podjetja in se zadolževali. In zdelo se je, da se ves svet vrti okoli borze in dobičkov, ki so nam preprostim ljudem zveneli kot bajna bitja iz obljubljenih dežele. A obljubljene dežele ni in mi smo se kmalu znašli na trdih tleh. Italijani in Slovenci.

Še istega dne, ravno tork je bil, sva se z možem ustavila še v Merkatorju, torkov popust pač, možnost za prihranek vsakemu zadiši. S polnim vozičkom sem se počasi odpravila v vrsto za plačilo in za enim izmed blagajniških pultov prepoznala prijazenega, klepetavega fanta. Skoraj vsak tork sem z njim izmenjala nekaj besed in se pogovorila o tem in onem. Nakupovanja nimam rada, veleblagovnice so mi odvratne in prav prijeto mi je,

če si lahko zoprno dolžnost poljšam s prijetnimi medčloveškimi odnosi. Tokrat pa me je fant presenetil. Zadnjič se vidiva, mi je povedal, drugi teden bom ostal doma, brez službe. Upam, da mi bo vsaj uspelo dobiti mesto raznašalca časopisov. Umolknil je, čez čas pa tiše pripomnil ... dva majhna otroka imam. Nisem ve-

dela, kaj naj rečem, ni imelo smisla, da ga vprašam zakaj, vem, kaj se dogaja v Merkatorju ... in v veliki večini slovenskih podjetij. Tisti, ki so bila pred leti ponos vseh. Žal mi je, sem izustila, a se mi je zdelo prazno in bedasto. Saj mu ne morem pomagati. A vem, da ga teži, da mi je zato povedal. A boste zmogli, ga vprašam. Mo-

ramo, je sklonil glavo. Prijazen, ponosen fant, s katerim ne bom več klepetala pri blagajni.

Vračam se domov, ni več tistega veselja v meni, ki je bilo, ki je živel in prekipevalo pred leti. Za vse je težko, tudi za tiste, ki smo nekoliko srečnejši in nas ni strah, kako bomo preživel do konca meseca. Težko je, ker je preveč

žalosti in bolečine okoli nas. In ker ne vidimo izhoda. Tiste besede, tisti mail, poln hvaležnosti za ponujeno delo, so mi vendarle v tolažbo. Uspelo mi je, da sem osrečila vsaj nekaj družin. Rada bi bila tako bogata, da bi osrečila vse, ker si preprosti ljudje ne zaslužijo te bede. Res ne.

Suzi Pertot

Z 9. strani

Prešernova nagrajena ...

Nagrajenci Prešernovega sklada Nagraje Prešernovega sklada so letos prejeli pesnik Vladimir Kos, akademska slikarka in ilustratorica Alenka Sottler, gledališki režiser Jernej Lorenci, režiser Jože Možina, Slovenski tolkalni projekt (krajše SToP) in igralka Vesna Pernarčič.

Vladimir Kos je nagrado prejel za zbirki *Pesmi z japonskih otokov* in *Ob rahlo tresoči se tokijski harfi*. V zgodovino moderne slovenske literature se je Kos vpisal s tem, da je v letih 1954 in 1955 s svojo poezijo ustvaril zgodnje dosežke slovenskega pesništva modernizma. Njegova zbirka *Dober večer, Tokio* (Tokio, 1960) ni le prva slovenska knjiga, izdana na japonskem, marveč tudi ena prvih pesniških zbirk moderne slovenske poezije. V zbirkah *Pesmi z japonskih otokov* in *Ob rahlo tresoči se tokijski harfi* pa se njegova poezija odpira harmoničnemu doživljanju japonske narave, človekovega mesta v kozmosu in - nazadnje - krščanske transcendence kot temeljnega ozadja vseh bitij, njihove lepote, globine ter navedenih moči, je v utemeljivi nagrade zapisal Matija Ogrin. Z velikim veseljem smo v uredništvu Novega glasa izvedeli za vest, da je med letošnjimi prejemniki nagrade iz Prešernovega sklada tudi naš cenjeni sodelavec p. Vladimir Kos, saj desetletja že sodeluje z nami. Patru Kosu zato v imenu naših bralcev in bralcev toplo čestitamo in si želimo, da bi ohranil tudi v prihodnje živo vez z daljnega Vzhoda z nami, saj so njegove poezije vedno sveže in vedno tudi dobrodošle!

Alenka Sottler je nagrado prejela za razstave v Mariboru in Ljubljani ter za ilustratorski opus, ki ga je mogoče uvrstiti v sam vrh domače ilustracije. Sottlerjeva spada med redke domače ilustratorje, ki so ilustraciji uspeli pridobiti enak status, kot ga ima slikarstvo. S svojim delovanjem je razširila formalne in izrazne meje domače ilustracije za otroke, mladi in odrasle, še posebej ilustracije poezije. Pomembna značilnost njenega ilustratorskega opusa je težnja po likovnem eksperimentu, s katerim uspešno nadgrajuje sugestivno rabo likovnih postopkov in prvin ter se izogiba

klišejem rešitvam, je v utemeljivi zapisal Damir Globočnik. V zadnjih letih se je zlasti z deli, ki niso nastala po naročilu, začela intenzivno posvečati družbeno angažirani oziroma politični ilustraciji. Tu velja omeniti ciklus *Dobro jutro*, s katerim se je predstavila v mariborski Kibli in v galeriji Alkatraz v Ljubljani.

Jernej Lorenci je nagrado Prešernovega sklada prejel za režijo uprizoritve *Kako jemati njeno življenje*, *Nevihta*, *Dantonova smrt* in *Ponorela lokomotiva*. Lo-

Vladimir Kos

renciju trenutno v slovenskem gledališču pripada mesto najbolj svojrskega, umetniško poglavljenega in išočega gledališkega režiserja, ne le v okviru njegove generacije, temveč v celostnem generacijskem prerezu. Njegovo ustvarjanje zaznamujeta raziskovanje in razvijanje gledališkega medija. V zadnjih letih je v svoji uprizoritveni estetiki izpeljal pomembne premike tudi na nivoju interakcije med odrom in "aktivnim gledalcem". Je mojster v ustvarjanju duha skupnosti - skupnosti gledalcev in igralcev ter skupnosti ustvarjalcev. Njegove uprizoritve pa odlikujeta tudi usklajena, v podrobnostih dodelana ansambelska igra in harmonična skladnost vseh elementov uprizoritve, je v utemeljivi zapisala Tea Rogelj.

Jože Možina je nagrado prejel za dokumentarni film *Pedro Opeka*, dober prijatelj. Z njim gledalca silovito potegne v svet revščine in ponižanja, ki ga prikaže takšnega, kakršen je: poln bolečine, trpljenja, odrekanja, nepravičnosti, a na drugi strani tudi

pozitivnega upanja, ki prihaja po nesebičnem delu in žrtvovanju slovenskega misijonarja. Celotna filmska pripoved deluje pristno, zato gledalca pritegne tako silovito, da pozabi na lasten prostor in čas. Film, ki ga je videlo že preko 700.000 gledalcev, je dokaz, da je tudi zahtevno tematiko moč predstaviti širokemu krogu ljudi. Z dokumentarcem se je Možina dvignil od specifično slovenskih problemov na raven globalnih, svetovnih vprašanj o raz-

poreditvi blagostanja in revščini, o izkoriščanju in izkoriščanih, o skrajni stopnji ponižanja človeka v bedi ter o dostojanstvu boja proti temu, je v utemeljivi zapisal Mitja Štular.

Slovenski tolkalni projekt, krajše SToP, sestavljajo Barbara Kresnik, Marina Golja, Matevž Bajde, Damir Korošec, Franci Krevh, Tomaž Lojen, Davor Plamberger in Dejan Tamše. Nastal je leta 1999 z željo po komornem muziciranju, izvajanju kakovostnih skladb in raziskovanju novih zvokov tolkal in ima v procesu ponovnega odkrivanja estetskih vrednot preteklosti in tehničnih dosežkov modernizmov 20. stoletja posebno mesto. Poleg spodbujanja sodobne ustvarjalnosti, doslej so (pra) izvedli hvalevreden niz slovenskih novitet za tolkala, prinaša izjemno kakovostne izvedbe in posnetke klasičnih del. SToP je, kot je v utemeljivi zapisal Leon Stefanija, eno najbolj kakovostnih, najtehtnejših in za občinstvo tudi najprivlačnejših poudarjalnih teles na Slovenskem.

Vesna Pernarčič, ena izmed osrednjih nosilk repertoarja Prešernovega gledališča Kranj, je v zadnjih dveh letih izoblikovala zavidljivo paleto različnih vlog. Med drugim je bila energična Iri-na v *Treh sestrah* Antona Pavloviča Čehova, nežna in ljubka Em-mi Rothner v *Proti severnemu vetru* Daniela Glattauerja in nepozabna Marlene v predstavi *Marlene Dietrich* Nebojše Pop-Tasića. Kot je v utemeljivi nagrade zapisala Nataša Barbara Gračner, je njena odrska prezenca skorajda samoumevna, njena odrska govornica izbrušena in zarezane nežno, a brezkompromisno. Občutek za pravo mero ji daje verjetnost prav v vseh plasteh, ki jih uporablja pri ustvarjanju svojih vlog, njen igralski register pa ji omogoča vrhunsko izvedbo tako komedij kot tudi psihološko poglobljenih dram.

42. literarni natečaj Mladike

Znani so dobitniki

Komisija literarnega natečaja Mladike, ki se je sestala v torek, 4. februarja 2014, na sedežu Slovenske prosvete v ul. Donizetti 3, je obravnavala 76 prispevkov v prozi in 42 ciklusov pesmi, ki so v roku prispeli na natečaj. Komisija je po temeljiti razpravi in oceni dospelih prispevkov podelila te nagrade:

PROZA

Prvo nagrado prejme novela *Bližina daljave*, ki je prispela pod psevdonimom Tabernakelj spomina.

Pisateljica predstavlja primorski prostor v vojnem in povojnem času. Osredotoča se na usodo ene

družine, zajema pa tudi širšo zgodovinsko resničnost. Pripovedovanje je jasno in dramatično.

Avtorica je Nataša Konc Lorenzutti iz Šempasa.

Drugo nagrado prejme novela *Koma*, ki je prispela pod geslom Klavir.

Gre za psihološko kriminalno novelo, ki je napisana z veliko večino in napetostjo. Avtorica ustvarja v bralcu skrivnostno vzdušje in ga pripelje do presenetljivega konca.

Avtorica je Jasna Jurečič iz Saleža. Tretjo nagrado prejme novela *Obrabi z obale*, ki je prispela pod šifro 0130.

Pisateljica opisuje različne obra-

ze, ki jih glavna junakinja sreča na obali. Z živahno pripovedjo predstavi različne like in njihov način življenja.

Avtorica je Olga Paušič iz Lendave.

Komisija priporoča za objavo še novele: *Prvič* Bojane Bučar, *Zbogom, Washington!* Primoža Vresnika, *Korak predaleč* Andrejke Jereb, *Dom spominov* Aleksandre Panič, *Okus spominov* Neže Kravos, *Petek trinajstega* Tamare Matevc in *Cimet* Uršule Vratuša Globočnik.

POEZIJA

Prvo nagrado prejme ciklus pesmi brez naslova, ki je prispel pod geslom Marjetka.

Očarljiva izpoved, v kateri lirski subjekt vzporeja dogajanje v naravi z vzgibi lastne notranjosti in vzpostavlja neko ravnovesje med obema svetovoma. Ritem je harmonično uravnotežen in metaforika zelo izvirna

Avtorica je Ana Balantič iz Idrnje. Drugo nagrado prejme ciklus pesmi, ki je prispel pod šifro 1879. V pesmih so zajeta temeljna nerazrešljiva vprašanja človeka. Lirski subjekt tava med razumom in srcem, med imanenco in transcendo.

Avtorica je Veronika Kranjc iz Ljubljane.

Tretjo nagrado prejme cikel *Svetloba letnih časov*, ki je prispel pod psevdonimom Lučka. Opisi iz narave se spajajo z notranjim razpoloženjem. Pesnica preneča s posrečeno metaforiko. Avtorica je Andrejka Jereb iz Idrnje.

Komisija priporoča za objavo še cikel pesmi *Stvarjenje Sare Remžgar* iz Ljubljane, pesmi *Ivane Vatovec* iz Brežic, pesmi *Metke Kacin Beltrame* iz Trsta in cikel *Bosa potujem Marije Šedivy* iz Gornje Radgone.

Podelitev nagrad je bila v ponedeljek, 10. februarja, na Prešernovi proslavi Slovenske prosvete in Društva slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani, Donizettijska ulica 3, Trst.

3. številka 21. letnika revije Acta Histriae

Ob koncu lanskega leta je izšla zelo obsežna 3. številka 21. letnika znanstvene revije Acta Histriae, ki jo izdaja Zgodovinsko društvo za južno Primorsko. Številka, ki jo je uredil Darko Darovec, prinaša 18 izvirnih znanstvenih člankov. Vesna nit večine prispevkov je posredniška vloga tako imenovane tretje stranke v funkciji poravnave raznovrstnih sporov in nasprotujočih si pogledov v raznih konkretnih primerih. Med številnimi prispevki naj omenimo predvsem tiste, ki so zanimivi za slovensko problematiko in stvarnost.

Bojan Godeša obravnava prizadevanja Lojzeta Umeta za vzpostavitev premirja med sprtima slovenskima taboroma med drugo svetovno vojno, ko je v razmerah tuje zasedbe prišlo tudi do bratomornega spopada. Z Udetovim posredovanjem naj bi poleti 1943 dogovorjanje potekalo med predstavniki Osvobodilne fronte in katoliške Slovenske ljudske stranke. Vsi poskusi pogajanja za vzpostavitev premirja, ki so potekali v strogi tajnosti, pa se niso premaknili z mrtve točke.

Gorazd Bajc piše o posredniški vlogi britanske diplomacije pri definiranju jugoslovansko-italijanske meje po prvi svetovni vojni. Iz londonskih arhivov izhaja, da je britanska diplomacija želela biti čim bolj objektivna pri presoji, katera rešitev bi bila za ohranitev miru in stabilnosti med Italijo in novo jugoslovansko državo najboljša in za gospodarski razvoj tudi najbolj perspektivna.

V članku *Vizitacije v Juljski krajini* v času med obema vojnoma Egon Pelikan analizira vlogo apostolskih vizitatorjev ("tretje stranke") na primeru odnosa med Vatikanom in fašistično vlado pri "urejanju" razmer v škofijah Juljske krajine z večinskimi slovenskim in hrvaškim prebivalstvom v tridesetih letih prejšnjega stoletja. V teh specifičnih primerih - tako Pelikan - se je vloga pravičnega in neodvisnega posredovanja apostolskih vizitatorjev spremenila v izvajalca že sprejetih odločitev v Rimu in Vatikanu. / (mab)

LIVARNA

Roldo

POKALI – PLAKETE – MEDALJE – SREBRNINA – DARILA

Ind. cona GORICA
Ul. Gregorčič, 48

VHOD:

Ul. Gabršček, 3

Tel. in faks **0481.522480**
roldo.marco@libero.it

URNIK:

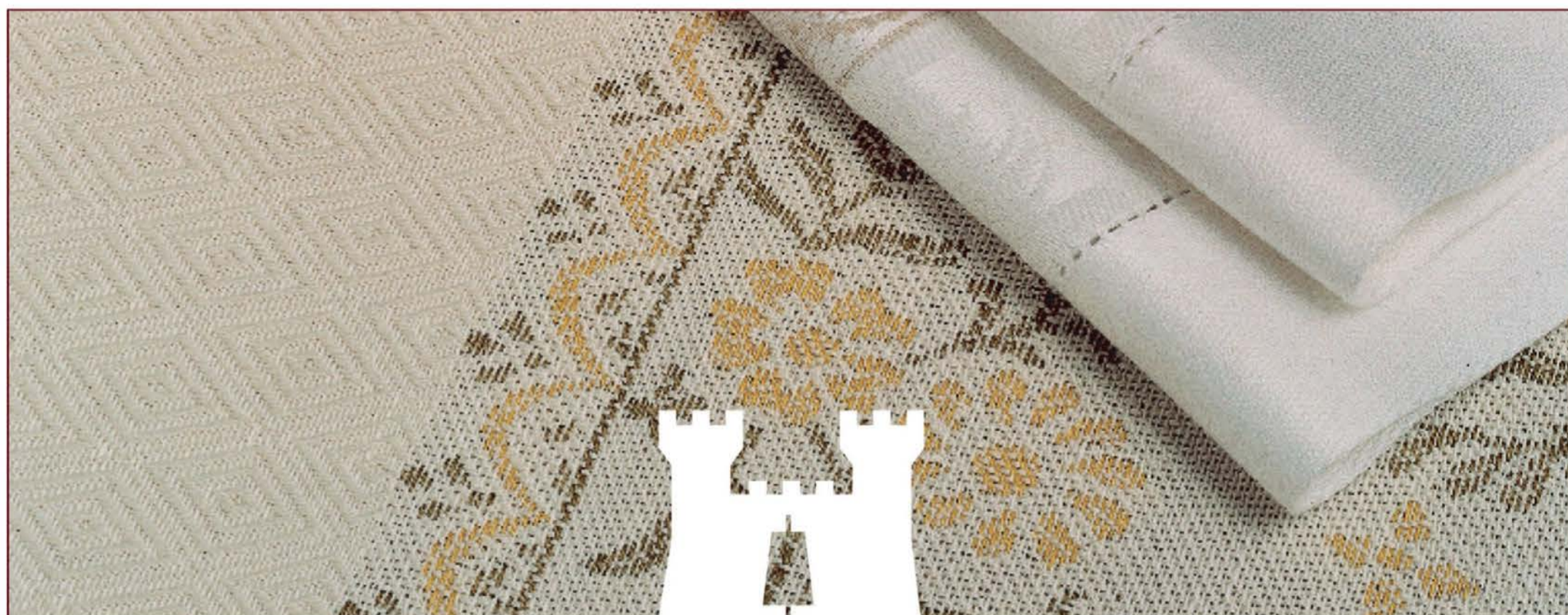
od ponedeljka do petka
zjutraj 8.30-12.00
popoldne 14.30-18.30

Ob sobotah samo zjutraj

S tem odrezkom imate 5% POPUSTA

S sabo prinesi časopis ali izreži to reklamo!
Popust se ne sešteva z drugimi reklamnimi ponodbami.

CARNICA ARTE TESSILE
IMBELLINUM

za ljubitelje lepih stvari

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14
tel. št. +39 (0)433 74129 faks +39 (0)433 747529